

**Biuro Planowania Przestrzennego Miasta
w Szczecinie**

ul. Karola Szymanowskiego 2, 71-416 Szczecin
tel. +48 91 42 21 055, +48 91 42 45 739
bppm@um.szczecin.pl, www.bppm.szczecin.pl

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO MIASTA SZCZECIN**

Źródło: Szczecin By Drone.

AUTORZY OPRACOWANIA:

**mgr inż. Aleksandra Działowska-Chmara
mgr inż. Ewa Kowalska-Klimczak
mgr Justyna Okapiec
mgr Jolanta Wiśniewska**

**KIEROWNIK ZESPOŁU
OCHRONY ŚRODOWISKA:**

mgr Jolanta Wiśniewska

GENERALNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Angelika Szerniewicz-Kwas

DYREKTOR BIURA:

mgr inż. arch. Zofia Fiuk-Dymek

KONSULTACJE_POG_MARZEC_2026

Oświadczenie

Oświadczam, jako kierująca zespołem autorskim, że ukończyłam jednolite studia magisterskie na kierunku geografia morza, posiadam ponad 5-letnie doświadczenie w pracach zespołów opracowujących prognozy oddziaływania na środowisko oraz sporządziłam samodzielnie ponad 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

mgr Jolanta Wiśniewska

KONSULTACJE_POG_MARZEC_2026

1	STRESZCZENIE.....	7
2	WPROWADZENIE.....	8
2.1	METODA SPORZĄDZENIA PROGNOZY	10
2.2	STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI PROGNOZY	10
2.3	PRZEDMIOT I CELE PLANU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
2.4	INFORMACJE ZAWARTE W PROGNOZACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA POWIĄZANYCH DOKUMENTÓW	12
	PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	12
2.5	TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.....	12
3	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA WRAZ Z PRZEWIDYWANYMI ODDZIAŁYWANIAMI	12
3.1	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, POWIERZCHNIA ZIEMI I WARUNKI GEOLOGICZNE	12
3.2	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	15
3.3	WARUNKI KLIMATYCZNE.....	22
3.4	KLIMAT AKUSTYCZNY	24
3.5	ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA	27
3.6	ROŚLINY, ZWIERZĘTA, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	29
3.7	WALORY KRAJOBRAZOWE, DZIEDZICTWO KULTUROWE I HISTORYCZNE	37
3.8	ZASOBY NATURALNE	40
3.9	ZDROWIE I WARUNKI ŻYCIA LUDZI	41
3.10	NATURA 2000 ORAZ POZOSTAŁE OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE	44
3.11	INTEGRALNOŚĆ EKOLOGICZNA OBSZARU	72
4	ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA I SPOSOBY ICH ROZWIĄZANIA.....	74
4.1	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ...	74
4.2	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE	75
4.3	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI PLANU	75
5	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA.....	75
5.1	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	76
5.2	ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE	77
5.3	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA	77
6	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU	77
	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM I SPOSOBY ICH UWZGLĘDNIENIA	77
7	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PLANU	80
8	PODSUMOWANIE.....	81
9	LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	83

KONSULTACJE_POG_MARZEC_2026

1 Streszczenie

Przedmiotem prognozy jest ocena planu ogólnego miasta Szczecin pod kątem przewidywanego oddziaływania i skutków dla środowiska ustaleń polityki przestrzennej miasta, sporządzonego na podstawie Uchwały Nr III/42/24 Rady Miasta Szczecin z dnia 18 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Szczecin.

Plan ogólny to nowy akt planowania przestrzennego, który zastępuje dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, przyjęte uchwałą Nr XXXIX/1061/22 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 kwietnia 2022 r.

Sporządzenie planu ogólnego jest efektem nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W przeciwieństwie do studium, które miało charakter kierunkowy, plan ogólny jest aktem prawa miejscowego. Oznacza to, że wszystkie plany miejscowe, a także decyzje o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, będą musiały być zgodne z jego ustaleniami. Zapewni to większą spójność i kontrolę w kształtowaniu przestrzeni miejskiej, jej zrównoważony i harmonijny rozwój. Nawet jeżeli inwestycje będą prowadzone w trybie różnych procedur administracyjnych, plan ogólny wraz ze strategią rozwoju miasta będą stanowiły jednorodne źródło dyspozycji planistycznych.

Plan ogólny jest dokumentem ujednoczonym dla całego kraju i jednocześnie dostosowanym do indywidualnych uwarunkowań Szczecina. Jest zgodny z zapisami i realizuje politykę przestrzenną określoną w Strategii rozwoju Szczecina 2035 oraz w obowiązujących planach miejscowych. Na podstawie nowych regulacji ustawowych prezentacja ustaleń przestrzennych w planie ogólnym została ograniczona do zamkniętego katalogu 13 stref planistycznych. W planie wyznaczono strefy planistyczne, dla których określono podstawowe parametry urbanistyczne: maksymalny udział powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną wysokość zabudowy oraz maksymalną nadziemną intensywność zabudowy. W każdej ze stref planistycznych określono również podstawowy i dodatkowy profil funkcjonalny, na podstawie których na etapie sporządzania planów miejscowych określone zostanie szczegółowe przeznaczenie danego terenu. W ramach planu ogólnego zostały wyznaczone dodatkowe elementy, takie jak: obszar uzupełnienia zabudowy – tereny, na których będzie można uzyskać decyzję o warunkach zabudowy i obszar zabudowy śródmiejskiej – tereny przeznaczone pod intensywniejszą zabudowę miejską.

Celem omawianego dokumentu jest dążenie do miasta odpornego, samowystarczalnego, zwartego, dostępnego, o odpowiednio gęstej i wielofunkcyjnej zabudowie, komfortowego do przemieszczania się pieszo, rowerem, komunikacją publiczną, zharmonizowanego pod względem funkcjonalnym, środowiskowym, gospodarczym, społecznym, kulturowym oraz krajobrazowym.

Plan ogólny daje gwarancję kompleksowego ujęcia polityki przestrzennej miasta. Wraz z innymi dokumentami strategicznymi, ma na celu określenie korzystnych kierunków rozwoju Szczecina, przy uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych i potrzeby ochrony interesu publicznego, środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz stworzeniu możliwości sfinansowania tych celów.

W ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustawodawca określił termin uchwalenia planu ogólnego, po którym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin straci moc, a brak planu ogólnego uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac planistycznych. Bez planu ogólnego zamrożona zostanie możliwość uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanie niektórych decyzji o warunkach zabudowy.

W sporządzonym w 2021 roku Opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Szczecin, na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, rozpoznano i scharakteryzowano wszystkie komponenty środowiska miejskiego, a także przeprowadzono analizy i oceny funkcjonowania tego środowiska pod kątem istniejącego i planowanego sposobu zabudowy i zagospodarowania przestrzennego Szczecina. Ponadto w opracowaniu wskazano niezbędne działania prowadzące do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju miasta, zapewnienia trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, relacji ekologicznych, utrzymania i odnawialności kluczowych zasobów środowiska, także sposoby eliminacji lub ograniczania negatywnego oddziaływania miasta na środowisko i środowiska na strukturę miasta i jego mieszkańców.

W planie ogólnym uwzględniono generalne dyspozycje dla poszczególnych komponentów środowiska zawartych w przywołanym Opracowaniu ekofizjograficznym. Kierując się racjonalną gospodarką zasobami środowiska wyznaczono strefy planistyczne, których rozkład ma na celu osiągnięcie odpowiednich proporcji

zmierzających do zachowania lub odbudowania równowagi przyrodniczej z uwzględnieniem prawidłowych warunków życia i zdrowia mieszkańców. Nowe tereny przeznaczone na urbanizację zostały wyznaczone w myśl zasady oszczędnego gospodarowania przestrzenią i zgodnie z potrzebami rozwojowymi miasta rdzeniowego obszaru metropolitalnego.

Określony w planie ogólnym rozkład stref planistycznych, w ramach których występują liczne podstawowe (od 3 do 11) i dodatkowe (od 4 do 10) profile funkcjonalne wraz z generalnymi wskaźnikami urbanistycznymi (o wartościach maksymalnych lub minimalnych) powoduje, że oszacowanie wpływu na środowisko jest wysoce utrudnione i ma charakter hipotetyczny. Jedną z przyczyn tych trudności jest poziom ogólności i grupowanie funkcji w wielowariantowe rozwiązania, które będą przyjmowane dopiero na etapie planu miejscowego. Ponadto żadnej z przyjętych stref planistycznych nie można przypisać szczegółowego określenia zasad ochrony środowiska, obsługi komunikacyjnej, realizacji infrastruktury technicznej, ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. Uszczegółowienie, które pozwoli na przybliżoną ocenę wpływu realizacji poszczególnych funkcji, nastąpi dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów, po określeniu istniejących uwarunkowań środowiskowych oraz potrzeb rozwojowych miasta.

Przedstawiona w planie ogólnym struktura stref planistycznych wraz ze wskaźnikami urbanistycznymi stwarza warunki do zrównoważonego gospodarowania przestrzenią z zachowaniem najcenniejszych zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej, krajobrazu, bioróżnorodności, dziedzictwa kulturowego i innych wartości cywilizacyjnych i pokoleniowych. Najbardziej wartościowe zasoby środowiska stanowiące o jego różnorodności zostały objęte strefą otwartą i strefą zieleni i rekreacji z wysokim minimalnym wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej – dopuszczone zagospodarowanie w granicach tych stref ma charakter ekstensywny i skupia się na wyposażeniu tych terenów wyłącznie w niezbędną infrastrukturę, umożliwiającą ich prawidłowe użytkowanie i zarządzanie, a także wynika z istniejącego stanu zagospodarowania i obowiązujących planów miejscowych. Plan ogólny zakłada poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej, infrastrukturalnej, komunikacyjnej na terenach obecnie wolnych od zabudowy i zagospodarowania. Rozpoczęcie procesów inwestycyjnych na terenach otwartych wpłynie negatywnie głównie na przypowierzchniowe warstwy ziemi i jej naturalne zdolności retencyjne, zasoby roślin i zwierząt, krajobraz, lokalny topoklimat. Postępujące zainwestowanie miasta związane będzie ze zmniejszaniem arealu terenów otwartych oraz z przekształceniami w postaci utwardzenia gruntu, wprowadzeniem powierzchni zasklepionych, lokalnych niwelacji terenu, likwidacji zieleni, wprowadzeniem obiektów kubaturowych, które będą emitowały substancje do środowiska. Takie działania będą możliwe we wszystkich strefach planistycznych związanych z zabudową i przyjmuje się je za nieuniknione, związane z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta.

Plan ogólny zasadniczo nie dopuszcza możliwości realizacji zabudowy o dużej intensywności na terenach o wysokich walorach ekologicznych, przyrodniczych, krajobrazowych i w obszarach osuwisk oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jednak rozwój miasta będzie wciąż postępował, urbanizacji ulegną tereny obecnie nieużytkowane, a to odbywać się będzie kosztem powierzchni biologicznie aktywnych. Na etapie sporządzania miejscowych planów zostaną uszczegółowione wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, ustalone zostaną dyspozycje z zakresu ekologii, inżynierii i komunikacji, których celem będzie osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zarówno w ujęciu lokalnym, jak i całego miasta oraz wyeliminowanie, a przynajmniej złagodzenie negatywnego oddziaływania rozwoju miasta zarówno na ludzi, jaki i na bioróżnorodność.

Obecny system prawny, świadomość ekologiczna społeczeństwa i standardy przyjmowane i obowiązujące dla zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego pozwalają zakładać, że aktualny stan środowiska całego miasta nie zostanie w istotny sposób pogorszony, a korzystne zmiany w środowisku pozwolą skompensować niekorzystne skutki procesu urbanizacji Szczecina zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i regeneratywności.

2 Wprowadzenie

Integracja planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym na poziomie lokalnym wprowadziła współzależność celów polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej, przyjmującej ład przestrzenny za podstawę. Prowadzenie polityki miejskiej w oparciu o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego zakłada ukierunkowanie na wykorzystanie potencjałów własnych miasta rdzeniowego SOM oraz umożliwia realizację interwencji dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Oznacza to w praktyce konieczność uwzględnienia w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych działań i zasad

zagospodarowania przestrzennego miasta i jego funkcjonalnego otoczenia. Najważniejszym zadaniem jest efektywne wykorzystanie przestrzeni miasta w celu zwiększenia konkurencyjności, sprawności funkcjonowania, wzrostu jakości życia mieszkańców oraz osiągnięcia spójności w wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowym.

Plan ogólny jest zgodny z zapisami Strategii rozwoju Szczecina do roku 2035.

Strategia rozwoju Szczecina 2035 określa długoterminowe cele związane z rozwojem gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Kontynuuje wcześniej realizowane kierunki rozwoju miasta jako ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Oba elementy planowania strategicznego (strategia rozwoju miasta i plan ogólny) dają możliwość lepszej koordynacji zamierzeń organizacyjnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych i klimatycznych, będących przedmiotem działań samorządu lokalnego w przestrzeni, przy czym plan ogólny służy przestrzennej konkretyzacji celów sformułowanych w strategii rozwoju oraz w innych dokumentach strategicznych miasta.

Częścią integralną strategii jest model struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentujący cele strategii w ujęciu przestrzennym (graficznie i tekstowo) oraz docelowy obraz metropolii, który będzie skutkiem zmian następujących w wyniku realizacji strategii rozwoju i planu ogólnego. Kierunki działań strategicznych w Strategii Rozwoju Szczecina 2035 określono w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym.

Kierunki działań w **sferze społecznej** obejmują w szczególności: łagodzenie skutków przemian demograficznych, zwiększanie dostępności do usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Szczecina i obszaru metropolitalnego, podnoszenie standardów życia, poprawa bezpieczeństwa i wzmacnianie lokalnej odporności społeczności, kreowanie warunków społeczeństwa obywatelskiego oraz stały rozwój i podnoszenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz innowacji społecznych. Kierunki działań w **sferze gospodarczej** obejmują: tworzenie warunków do rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, z uwzględnieniem potencjału metropolii, wzmacnianie specjalizacji regionalnych oraz zrównoważonego rozwoju rynku pracy, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, biznesu lokalnego i sektora start-up; rozwój systemu edukacji oraz wspieranie rozwoju ośrodka akademickiego i szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. W sferze **przestrzenno-środowiskowej** planowane działania obejmują: zapewnienie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju miasta z poszanowaniem krajobrazu kulturowego, w tym historycznej struktury przestrzennej; zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego systemu mobilności, w tym rozwój wydajnych transportowych połączeń aglomeracyjnych i integracja transportu w obszarze metropolitalnym Szczecina; tworzenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców; podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w centrach osiedlowych; zwiększanie zasobów naturalnych i wspieranie bioróżnorodności; przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu; wspieranie tworzenia zdrowego i wolnego od zanieczyszczeń środowiska miejskiego, w tym dalszy rozwój infrastruktury miejskiej; wzmacnianie bezpieczeństwa energetycznego miasta, w tym wpieranie rozwoju zróżnicowanych źródeł energii.

Oczekuje się, że zaplanowane działania przyczynią się do **podniesienia odporności miasta na pojawiające się zagrożenia i presje**, takie jak klęski żywiołowe, spowolnienie gospodarcze lub zmiany demograficzne. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez dalszą **integrację funkcjonalno-przestrzenną** i wykorzystanie **wspólnego potencjału** rozwojowego całej metropolii na rzecz budowania dobrostanu mieszkańców i zaspokajania potrzeb (np. mieszkaniowych).

Niniejsza prognoza dotyczy planu ogólnego miasta Szczecin, który sporządzono na podstawie Uchwały Rady Miasta Szczecin Nr III/42/24 z dnia 18 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Szczecin. Granicami obszaru objętego planem ogólnym są granice administracyjne miasta Szczecin, z wyłączeniem obszarów morskich wód wewnętrznych oraz terenów zamkniętych.

Szczecin położony jest w północno-zachodniej Polsce, w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, którego jest stolicą i równocześnie najbardziej oddalonym od Warszawy miastem wojewódzkim w Polsce. Szczecin pełni ważną rolę w regionie południowego Morza Bałtyckiego jako ośrodek produkcji, usług, handlu, kultury i nauki. Jest krajowym ośrodkiem metropolitalnym, przez który przebiegają dwa korytarze transeuropejskiej sieci transportowej. Ponadto jako największe miasto Pomorza Zachodniego i pogranicza polsko-niemieckiego jest naturalnym centrum administracyjno-gospodarczo-kulturalnym dla mniejszych miast, tworząc z nimi Szczeciński Obszar Metropolitalny (SOM) i Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina (TRMS).

Położony jest nad Odrą i jeziorem Dąbie, w odległości około 60 km od morza i 30 km od Zalewu Szczecińskiego. Powierzchnia miasta wynosi 300,6 km². Pod względem administracyjnym podzielony jest na 4 dzielnice (Prawobrzeże, Północ, Śródmieście i Zachód) i 37 osiedli.

Szczecin sąsiaduje z następującymi powiatami: od północy i zachodu z powiatem polickim, od wschodu z powiatem goleniowskim, od południowego wschodu z powiatem stargardzkim, od południa z powiatem gryfińskim.

Plan ogólny Szczecina zasadniczo kontynuuje rozstrzygnięcia przestrzenne zawarte w obowiązujących miejscowych planach oraz realizuje Strategię rozwoju miasta 2035, a także uwzględnia, m.in.:

- potrzeby i możliwości rozwoju miasta w korelacji z funkcjonalnym i dalszym otoczeniem,
- oczekiwania mieszkańców wyrażone we wnioskach, wniesionych przed oraz w trakcie prac nad planem,
- uwarunkowania, prognozy, wnioski i rekomendacje wynikające z opracowań eksperckich,
- wytyczne zawarte w dokumentach strategicznych i programowych (europejskich, krajowych, regionalnych, ponadlokalnych i lokalnych).

Strefy zostały wyznaczone na podstawie bilansu potrzeb i możliwości rozwojowych miasta w oparciu o analizę procesów demograficznych i gospodarczych. Określone w gminnych standardach urbanistycznych progowe wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu dla poszczególnych stref pozwalają kształtować i chronić krajobraz miasta i sylwetę zabudowy zgodnie ze stwierdzonymi wartościami historycznymi, artystycznymi, urbanistycznymi oraz przyjętymi kierunkami rozwoju, wyodrębniając centralny obszar wielkomiejski i śródmiejski oraz tereny obrzeżne.

Głównym celem sporządzenia niniejszej prognozy jest określenie przewidywanych skutków w środowisku, jakie mogą nastąpić w wyniku realizacji funkcji określonych w planie ogólnym. Oddziaływania te zostały zidentyfikowane w kontekście zastanych relacji środowiskowych, a także w aspekcie gospodarczym i społecznym, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

2.1 Metoda sporządzenia prognozy

Plan ogólny Szczecina jest dokumentem, który wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zatem w myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenie oddziaływania na środowisko wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania. Elementem tej procedury jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, której zakres został określony również w ww. ustawie.

Podczas opracowywania niniejszego dokumentu rozpoznano zasoby środowiska Szczecina, walory przyrodnicze i krajobrazowe, stan zabudowy i zagospodarowania przestrzeni oraz istniejące zagrożenia i uciążliwości dla środowiska (w tym zdrowia i życia ludzi). Wykorzystano do tego dostępne opracowania na temat ochrony środowiska oraz opracowanie ekofizjograficzne dla miasta. Dodatkowe źródło informacji stanowiły opracowania eksperckie i tematyczne stanowiące dokumentację planistyczną oraz autorska wiedza o zasobach środowiskowych Szczecina.

Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu obecnego stanu środowiska z przewidywanym funkcjonowaniem, będącym skutkiem realizacji dyspozycji planu ogólnego. Analizy i wnioski zawarte w niniejszej prognozie mają charakter ogólny, co wynika z dostosowania ich do poziomu szczegółowości zapisów planu.

2.2 Stopień szczegółowości prognozy

Szczegółowość prognozy odpowiada szczegółowości planu ogólnego miasta Szczecin i szczegółowości wymaganej w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenie oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Urzędem Morskim w Szczecinie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (pismo NZ.9022.4.9.2024 z dnia 28 czerwca 2024 r.) wniósł m.in.: o określenia, analizy i oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko, a w szczególności na: ludzi, wodę i powietrze z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie (pismo WOPN.411.88.2024.MP z dnia 16 lipca 2024 r.) wniósł o sporządzenie prognozy, w której m.in. w szczególności należy określić, czy będą występowały kolizje planowanych działań

inwestycyjnych z formami ochrony przyrody, w tym działań, które mogłyby oddziaływać znacząco negatywnie na cele, przedmioty ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 oraz pozostałych form ochrony przyrody.

2.3 Przedmiot i cele planu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Przedmiotem niniejszej prognozy jest plan ogólny miasta Szczecin, który obejmuje obszar w granicach administracyjnych miasta, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych oraz terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu.

Głównym celem sporządzenia planu ogólnego Szczecina jest ustalenie funkcji oraz zasad zabudowy i zagospodarowania przestrzeni miasta. Ma to zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju, poprawy jakości życia mieszkańców, ochrony zasobów środowiska. Plan określa, jak będą rozwijane różne części miasta, w tym strefy mieszkaniowe, gospodarcze, usługowe, rekreacyjne. W planie ogólnym obszar miasta Szczecin przedstawiony został w podziale na strefy planistyczne, dla których określone zostały gminne standardy urbanistyczne. Dodatkowo wyznaczono także obszary uzupełnień zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej. Zdefiniowanie zasad ładu przestrzennego wyklucza możliwość realizacji zabudowy niedostosowanej do lokalnych warunków, chroniąc tym samym wartości estetyczne, kulturowe i funkcjonalne przestrzeni. Plan uwzględnia również potrzeby dotyczące infrastruktury technicznej: dróg, sieci i infrastruktury inżynierskiej. Strefy planistyczne wyznaczone w planie ogólnym uwzględniają przede wszystkim zobowiązania, wynikające z obowiązujących miejscowych planów (około 63,20% całej powierzchni Szczecina) oraz kierunki rozwoju polityki przestrzennej miasta wskazane w Strategii rozwoju miasta 2035. Plan ogólny jest prezentacją graficzną i wskaźnikową celów i kierunków rozwoju określonych w tejże Strategii. Jednocześnie model struktury funkcjonalno-przestrzennej zawarty w Strategii stanowi uproszczoną prezentację przyjętych celów i stanowi ideowe tło dla planu ogólnego. Dokumenty są komplementarne, wykazują spójność i pełną korelację.

Ważnym celem realizowanym przez plan ogólny dla miasta metropolitalnego, które wytworzyło wokół siebie obszar funkcjonalny, jest realizacja oczekiwań mieszkańców gmin sąsiednich i gmin tworzących Szczeciński Obszar Metropolitalny (dalej SOM). Szczecin jako miasto rdzeniowe, pełni istotne funkcje metropolitalne: zapewnia miejsca pracy, szerokie spektrum usług społecznych (w sferze oświaty, służby zdrowia, opieki nad dziećmi, osobami starszymi, wymagającymi wsparcia itp.), przestrzeń do rekreacji, wypoczynku i rozrywki, dostępność do kultury wysokiej, obsługę administracyjną i wiele innych, a także sprawne połączenia drogowe i komunikacyjne. Oznacza to, że część przedsięwzięć z racji pełnionej funkcji rdzeniowej obszaru funkcjonalnego i ośrodka wojewódzkiego staje się zobowiązaniem miasta.

Plan ogólny miasta Szczecin powiązany jest poza tym z innymi dokumentami, dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ustanowionych na różnych szczeblach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i ponadlokalnym. Powiązanie to polega na implementowaniu do planu ogólnego głównych założeń i celów tych dokumentów poprzez ustalenia planu. Spójność tych dokumentów zapewnia harmonijne i całościowe gospodarowanie przestrzenią.

Tabela 1. Dokumenty strategiczne powiązane z planem ogólnym miasta Szczecin

Ranga dokumentów	Dokumenty strategicznie powiązane z planem ogólnym miasta Szczecin
Dokumenty europejskie	Dokumenty UE dotyczące zagadnień z zakresu ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego
Dokumenty krajowe	Ustawy z zakresu: ochrony środowiska, planowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony dóbr kultury i zabytków, ochrony przyrody oraz inne dotyczące tematyki ustaleń planu ogólnego.
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
	Polityka Ekologiczna Państwa 2030
	Polityka Energetyczna Polski do 2030
Dokumenty regionalne	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
	Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030
	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego
	Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego

Dokumenty ponadlokalne i lokalne	Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 2030
	Strategia rozwoju miasta Szczecin 2035
	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Szczecin na lata 2024-2034
	Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Szczecin (MPA)
	Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Szczecin 2035
	Program Ochrony Środowiska Miasta Szczecin na lata 2021-2024 (z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028)
	Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020-2025

Źródło: Opracowanie BPPM.

Przedstawiony w niniejszym rozdziale związek planu ogólnego miasta i dokumentów strategicznych implementujących także dokumenty wyższej rangi, nie wymaga w dalszej części prognozy dodatkowego, szczegółowego badania spójności z dokumentami zewnętrznymi.

2.4 Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko dla powiązanych dokumentów

Oceniany w niniejszej prognozie plan ogólny miasta Szczecin kontynuuje rozstrzygnięcia przestrzenne zawarte w obowiązujących miejscowych planach oraz polityce przestrzennej określonej w Strategii rozwoju miasta 2035.

Prognozy oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W granicach miasta obowiązuje aktualnie 315 miejscowych planów, które obejmują 63,20% całej powierzchni Szczecina (74,33% bez jeziora Dąbie). Nie dla wszystkich aktów planistycznych została przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której częścią jest prognoza. Wszystkie prognozy do planów miejscowych sporządzone zostały w perspektywie pełnej realizacji zapisów tych planów, z uwzględnieniem aktualnego na moment sporządzania prognoz stanu środowiska. Zakres i rodzaj oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych miejscowych planów jest różny i uzależniony przede wszystkim od funkcji i parametrów zabudowy określonych w poszczególnych planach. Przy sporządzaniu miejscowych planów uwzględniono planowane funkcje i występujące na danym obszarze miasta problemy z zakresu ochrony środowiska i wprowadzono ustalenia, które mają na celu złagodzenie potencjalnych negatywnych oddziaływań. Każda prognoza zawiera również środki zapobiegawcze, których realizacja zwiększa odporność środowiska miejskiego na antropopresję.

2.5 Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Przy opracowywaniu prognozy oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu ogólnego nie wystąpiły utrudnienia wynikające z braków współczesnej wiedzy. Źródła przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń określonych w planie były precyzyjne i dobrze udokumentowane. Niniejszą prognozę sporządzono na podstawie aktualnych materiałów źródłowych i opracowań wyspecyfikowanych na końcu prognozy.

3 Analiza i ocena stanu środowiska wraz z przewidywanymi oddziaływaniami

3.1 Położenie geograficzne, powierzchnia ziemi i warunki geologiczne

Szczecin jest miastem portowym w południowej części Regionu Morza Bałtyckiego, położonym w ujściu rzeki Odry. Zgodnie z podziałem Polski na regiony fizyczno-geograficzne wg J. Kondrackiego, miasto należy do prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckie, makroregionu Pobrzeże Szczecińskie. W jego granicach znajduje się siedem mezoregionów: Wzniesienia Szczecińskie, Dolina Dolnej Odry, Wzgórza Bukowe, Równina Goleniowska, Równina Wełtyńska, Równina Wkrzańska i Równina Pyrzycka.

Teren miasta jest zróżnicowany pod względem geomorfologicznym. Decydującą rolę w ukształtowaniu rzeźby terenu odegrało zlodowacenie w fazie pomorskiej.

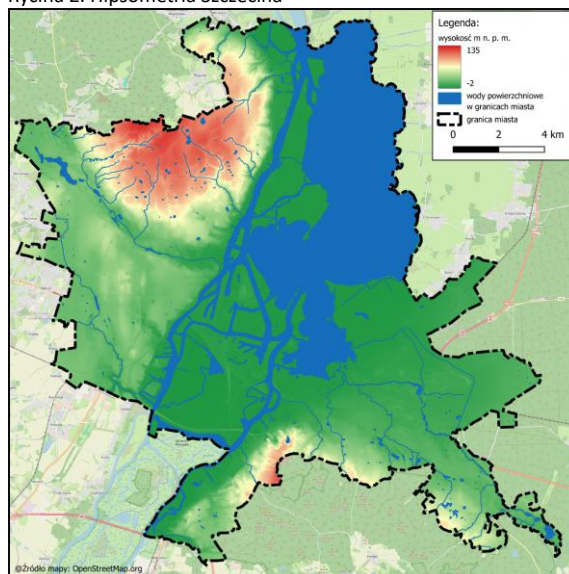
Najwyższym wzniesieniem w granicach miasta jest Wielecka Góra – 131 m n.p.m. (Wzgórza Warszawskie). Najniższym położonym terenem w Szczecinie jest Międzyodrze, wyniesione zaledwie od 0,1 do 0,5 m n.p.m. (pojawiają się niewielkie powierzchnie depresyjne rzędu 0,10 m p.p.m.).

Rycina 1. Położenie Szczecina na tle mezoregionów fizyczno-geograficznych

Źródło: Opracowanie na podstawie Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin z 2018 r.

Rycina 2. Hipsometria Szczecina

Źródło: Koncepcja techniczno-kosztowa zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Szczecinie, Retencja Sp. z o.o., 2023.

Na lewym brzegu Odry znajdują się *Wzniesienia Szczecińskie*, składające się ze Wzgórz Warszawskich położonych w północnej części miasta, osiągających wysokość od 35 do 131 m n.p.m. oraz Wału Stobniańskiego – wysoczyzny morenowej zajmującej południową i zachodnią część miasta, dochodzącą do wysokości 60-88 m n.p.m. Są one urozmaicone pagórkami, rozcięciami erozyjnymi i zagłębieniami wytopiskowymi.

Dolina Dolnej Odry stanowi największą i zarazem najniżej położoną środkową część miasta, biegnąc rozległym pasmem szerokości około 10 km rozszerzającym się ku północy. Dolina obejmuje dwa ramiona Odry, na które rzeka rozgałęzia się około 30 km poniżej Szczecina – Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią (Regalicę), a także jezioro Dąbie.

Po wschodniej stronie Doliny Dolnej Odry rozciągają się *Wzgórze Bukowe*, będące wałem spiętrzonych moren czołowych, dochodzących w kulminacji Bukowca do wysokości 148,4 m n.p.m., a na znacznych obszarach przekraczających 120-130 m n.p.m. Różnice wysokości dochodzą do 100 m, przy spadkach od kilku do ponad 20° w strefach głębokich rozcięć w dolinach denudacyjnych. Przeważają tereny o wysokiej wartości spadków. Na bardzo bogatą rzeźbę powierzchni składają się także liczne niecki denudacyjne i silnie rozczłonkowane dolinki, promieniście schodzące aż do podnóża wzgórz. Ich dna mają profile niewyrównane, z widocznymi na zboczach procesami osuwiskowymi, szczególnie intensywnie rozwijającymi się w miejscach występowania podłoża piaszczystego.

Na wschód od Doliny Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego rozciąga się *Równina Goleniowska*. Jest to piaszczysta równina utworzona w wyniku akumulacji rzecznej i lodowcowej na średniej wysokości 10-20 m n.p.m., miejscami urozmaicona wałami wydmowymi wysokości do 50 m n.p.m. Równina nachylona jest w kierunku północno-zachodnim (w kierunku zastoiskowej równiny Zalewu Szczecińskiego) i wyniesiona do wysokości około 20-35 m n.p.m.

Na wschód od Doliny Dolnej Odry i południe od Wzgórz Bukowych znajduje się *Równina Wełtyńska*, która zajmuje niewielką powierzchnię w granicach administracyjnych Szczecina (południowa część osiedla Żydowce-Klucz). Zbudowana jest głównie z gliny morenowej. Jej wschodnia część ma charakter rolniczy, natomiast zachodnia to teren lesisty, o urozmaiconym krajobrazie z kilkoma jeziorami.

Północne fragmenty osiedli Głębokie-Pilchowo i Skolwin, pokryte lasem, położone są w obrębie *Równiny Wkrzańskiej*. Region ten zbudowany jest z materiałów stożka napływowego Odry i ma kilka stopni tarasowych osiągających od 3 do 19 m n.p.m.

Równina Pyrzycka obejmuje swoim zasięgiem południowo-wschodni fragment osiedla Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce. Charakterystyczną cechą tego mezoregionu fizycznogeograficznego są urodzajne gleby.

Ze względu na zróżnicowaną budowę geologiczną i wielokrotne przeobrażenia w okresie czwartorzędowym, rejon Szczecina zalicza się do jednego z ciekawszych morfologicznie i trudnych

do morfogenetycznej interpretacji nizinnych obszarów środkowej Europy. W obrębie granic miasta oraz w jego sąsiedztwie wyróżnia się formy rzeźby pochodzenia: lodowcowego, wodno-lodowcowego, eolicznego, rzeczno, denudacyjnego, formy utworzone przez roślinność oraz na skutek działalności człowieka. Wynikiem m.in. urozmaiconej morfologii terenu są niejednokrotnie aktywne procesy osuwiskowe oraz występowanie terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Obecne są one przede wszystkim w północnej i prawobrzeżnej części Szczecina (m.in.: Skolwin, Stołczyn, podnóża Wzgórz Bukowych). Granice wszystkich udokumentowanych w obszarze miasta osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi wskazano w uzasadnieniu do planu ogólnego (na podstawie Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy na obszarze Gminy Miasto Szczecin, sporządzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie w 2017 roku).

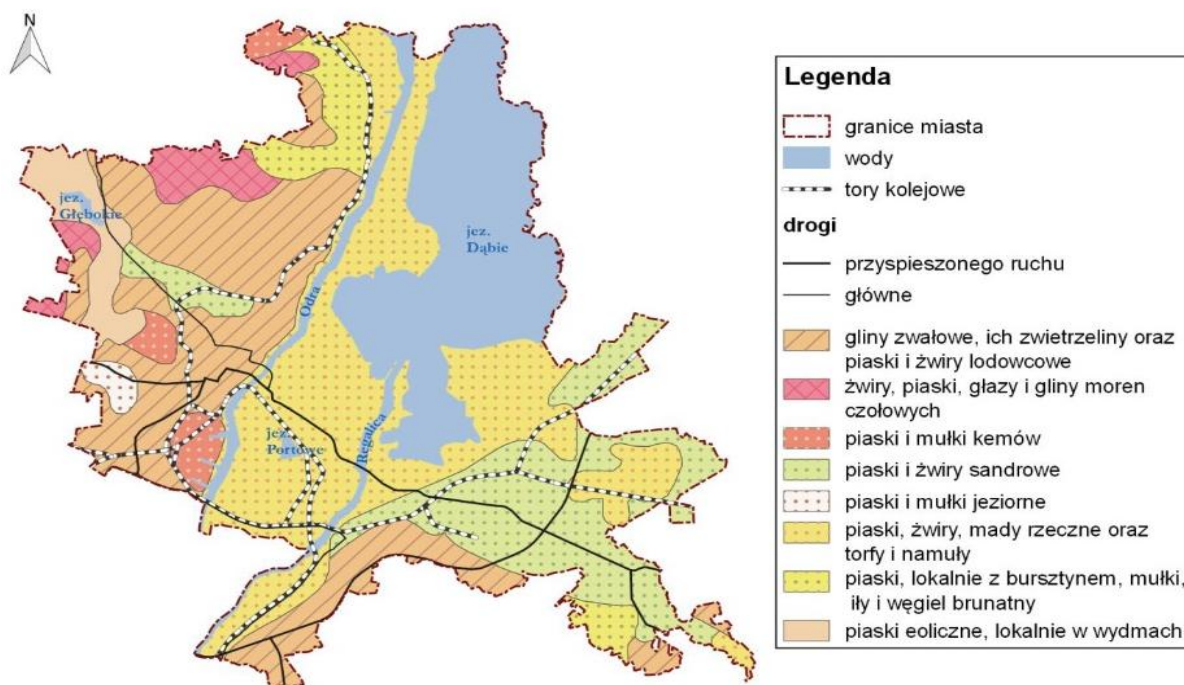
Pod względem geologicznym Szczecin położony jest w obrębie paleozoicznej Platformy Zachodnioeuropejskiej. Podłoże tej platformy stanowią utwory paleozoiczne sfałdowane w orogenezach kaledońskiej i waryscyjskiej. Północno-zachodnią (jedną z trzech) składową platformy, obejmującą pasmo od Poznania do Świnoujścia, w tym także i Szczecin, określa się mianem Niecki Szczecińskiej. Jest to forma asymetryczna wypełniona w większości serią osadów górnej kredy o dużej miąższości oraz płasko zalegającymi warstwami osadów trzecio- i czwartorzędowych.

Nagromadzenie osadów czwartorzędowych na terenie Szczecina, podobnie jak w całym paśmie Pobrzeży Południowobałtyckich, związane jest z działalnością lodowca, a także ze współczesnymi procesami fluwialnymi (riecznymi), w mniejszym stopniu z akumulacją eoliczną (wietrzną).

W północnej i zachodniej części miasta serią osadów czwartorzędowych tworzą mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne, następnie glina zwałowa, piaski, żwiry i głazy lodowcowe, miejscami torfy. Większość tego obszaru stanowi wysoczyzna morenowa. W południowej części Szczecina czwartorzęd reprezentują piaski delty Odry, muły i żwiry rzeczne. W części wschodniej występują mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne.

Utwory starsze od czwartorzędu powierzchniowo występują na obszarze Wzgórz Bukowych. Są to iły oligoceńskie i margle kredowe.

Rycina 3. Osady geologiczne Szczecina

Źródło: Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2021-2024 (z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028).

W obszarze miasta występuje kilka terenów o potwierdzonych historycznych zanieczyszczeniach powierzchni ziemi. Zlokalizowane są głównie na terenach dawniej i obecnie prowadzonej działalności portowej, stoczniowej i innej przemysłowej, produkcyjnej. Na omawianym terenie występuje również

niewielki obszar gruntów wymagający przeprowadzenia działań rekultywacyjnych. Wszystkie te tereny wskazane zostały w części graficznej uzasadnienia do planu ogólnego.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Plan ogólny zakłada poszerzenie funkcji mieszkaniowej i usługowej, produkcyjnej, a także rozbudowę układu komunikacyjnego w stosunku do stanu obecnego. Rozpoczęcie procesów inwestycyjnych na terenach wolnych od zabudowy wpłynie głównie na przypowierzchniową warstwę ziemi. Postępujące zainwestowanie miasta związane będzie ze zmniejszaniem areалу terenów otwartych oraz z przekształceniami w postaci utwardzenia gruntu, wprowadzenia powierzchni zasklepionych, lokalnych niwelacji terenu. Przewiduje się, że w strefach związanych z nową zabudową nastąpią przekształcenia w przypowierzchniowych warstwach ziemi. Takie konsekwencje środowiskowe należy założyć we wszystkich strefach planistycznych związanych z zabudową i zagospodarowaniem terenu i przyjmuje się je za nieuniknione, związane z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta. Zadaniem planu ogólnego jest minimalizowanie tych skutków poprzez ograniczenia parametrów zabudowy i zagospodarowania.

Obszary o wysokich walorach krajobrazowych wynikających często z morfologii terenu (w tym tereny osuwiskowe oraz zagrożone osuwaniem się mas ziemnych) objęto w przewadze strefami otwartymi oraz zieleni i rekreacji z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Strefy otwarte będące w granicach powierzchniowych form ochrony przyrody wykluczone są z zainwestowania, z wyjątkiem lokalizacji niezbędnej infrastruktury inżynierskiej i komunikacyjnej, natomiast w strefach zieleni i rekreacji dopuszcza się zainwestowanie na zasadach określonych w obowiązujących miejscowych planach lub poprzez określenie niskich parametrów podstawowych wskaźników zabudowy. Ponadto na etapie sporządzania planów miejscowych dla obszarów zajętych przez osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi zostaną ustalone odpowiednie zasady zagospodarowania mające na celu ograniczenie lub eliminację zagrożeń związanych z uruchomieniem procesów osuwiskowych.

Nieruchomości, na których stwierdzono historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi są objęte strefami: gospodarczą, komunikacyjną lub infrastrukturalną. Niewielki obszar wymagający przeprowadzenia działań rekultywacyjnych, znajdujący się w rejonie ulic Wendeńskiej i Studziennej w obszarze istniejących ogrodów działkowych, objęto strefą zieleni i rekreacji. Nie przewiduje się dla niego zmiany obecnej funkcji.

Przy wyznaczaniu profili stref planistycznych oraz obszaru uzupełnień zabudowy uwzględniono istniejące uwarunkowania dotyczące morfologii i geologii obszaru miasta, ograniczając do minimum nieracjonalne przekształcenia w tej sferze środowiska. Ze względu na stopień szczegółowości planu ogólnego nie można w sposób bardziej precyzyjny określić stopnia przekształcenia w powierzchniowych warstwach ziemi. Można się jedynie spodziewać ich zmian w strukturze i właściwościach na skutek intensywnych robót ziemnych (zastosowaniem nasypów i wykopów pod fundamenty), niwelacji terenu, wprowadzenia uzbrojenia terenu i nawierzchni nieprzepuszczalnej. Na poziomie miejscowych planów podstawowymi działaniami w zakresie ochrony ukształtowania powierzchni ziemi i struktur geologicznych jest ustalenie funkcji terenu i określenie w jego granicach minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, obowiązujących i nieprzekraczalnych linii zabudowy oraz pozostałych wskaźników zagospodarowania, których kształtowanie na tym etapie pozwoli zminimalizować potencjalne negatywne skutki zabudowy terenu.

3.2 Wody powierzchniowe i podziemne

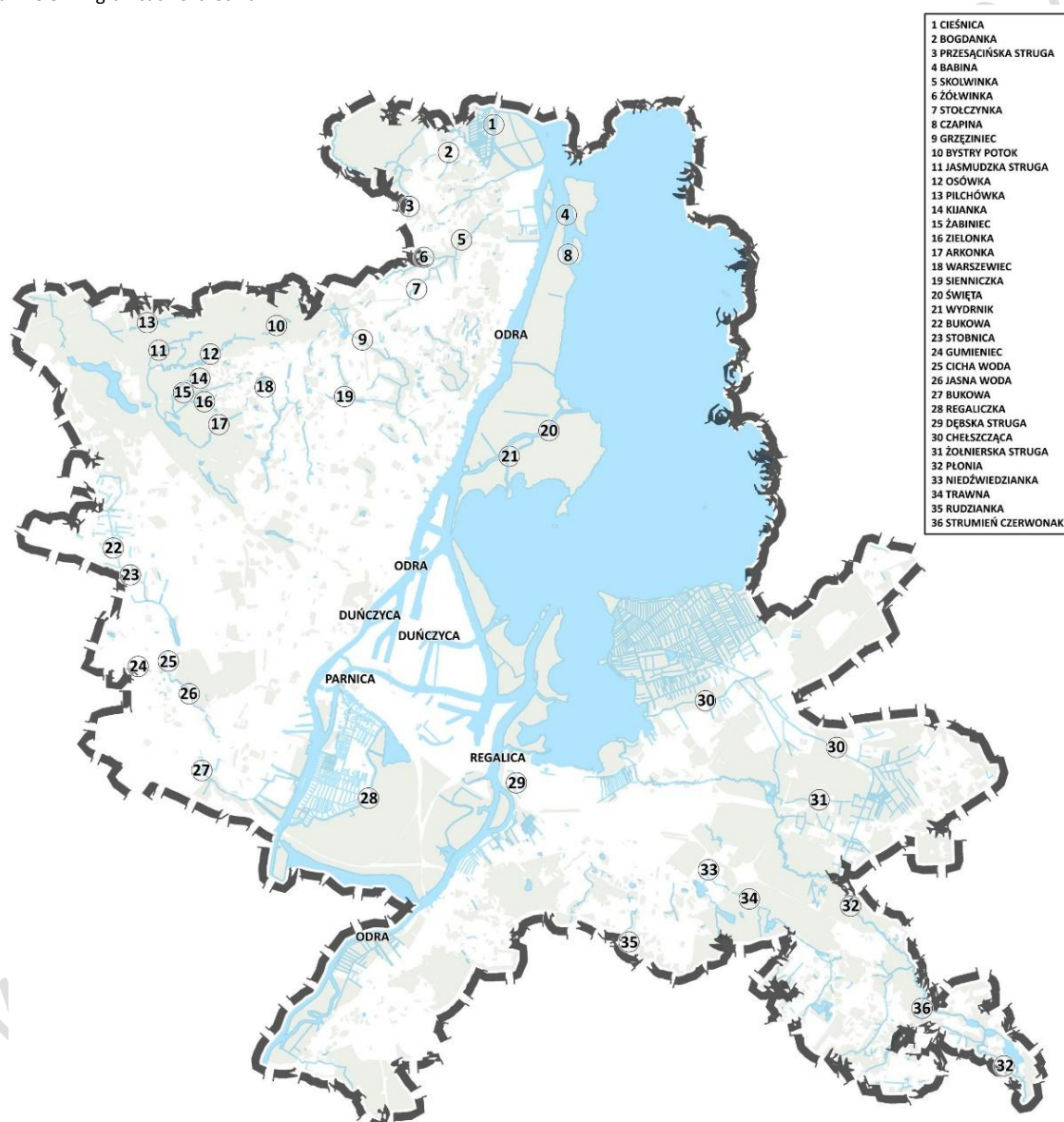
Szczecin należy do miast o bogatej i urozmaiconej sieci wodnej oraz znacznej powierzchni gruntów pod wodami, które stanowią ok. 24% powierzchni miasta. Udział morskich wód wewnętrznych wynosi ok. 712 ha, wód powierzchniowych płynących około 6380 ha, wód powierzchniowych stojących ok. 83 ha. Łączna długość cieków przepływających przez miasto wynosi około 113 km. W lewobrzeżnej części miasta długość cieków wynosi ok. 60 km, natomiast na Prawobrzeżu łączna długość cieków to ok. 53 km.

Sieć hydrograficzna miasta jest dobrze rozwinięta, składa się z cieków powierzchniowych, kanałów i rowów melioracyjnych należących do zlewni Odry. Stosunki wodne kształtowane są przede wszystkim przez wody płynące, z których największe to: Odra, Bukowa, Grzęziniec, Skolwinka, Stołczynka, Osówka, Płonia, Chełszcząca i Niedźwiedzianka. Rozkład cieków w granicach Szczecina przedstawiono na rycinie 4.

Podstawowym elementem sieci hydrograficznej miasta Szczecin jest płynąca dwoma nurtami rzeka *Odra*. Wpływa do Polski na granicy z Czechami, jej całkowita długość wynosi 854 km, a powierzchnia zlewni

118,9 tys. km². Odra dopływa do Szczecina rozdzielona terenami Międzyodrza i portu szczecińskiego. Teren Międzyodrza, pierwotnie trudno dostępny i zabagniony, jest obecnie uregulowany, pokryty siecią licznych kanałów portowych i odnóg Odry. Właściwe koryto rzeki stanowi Odra Zachodnia, w najszerszym nurcie osiągająca szerokość 140-200 m i głębokość 5-10 m. Odra Wschodnia (Regalica) to kanał, przekopany w XIX w. dla celów żeglugowych i zabezpieczeń powodziowych o szerokości 160 m i głębokości 7 m. Uchodzi do Rostki Odrzańskiej – zatoki Zalewu Szczecińskiego, a jej naturalnym ujściem jest jezioro Dąbie. Ramiona Odry łączą się ze sobą systemem kanałów i starorzeczy, z których najistotniejsze to Przecznica, Regaliczka, Odyniec, Parnica. Wahania wód w Dolnej Odrze warunkuje stan morza i Zalewu Szczecińskiego, podlega wpływom cofki morskiej i wiatrowej. Poniżej mostu Długiego na Odrze Zachodniej głębokość rzeki jest utrzymywana sztucznie dla żeglugi śródlądowej. Północna część Odry Zachodniej (od północnego mostu Trasy Zamkowej im. Piotra Zaremby) należy do akwenu polskich morskich wód wewnętrznych.

Rycina 4. Cieki w granicach Szczecina

Źródło: Opracowanie na podstawie zasobów mapowych Urzędu Miasta i Gminy Szczecin.

Wody odrzańskie podlegają skumulowanemu oddziaływaniu zanieczyszczeń lokowanych praktycznie w całym jej dorzeczu. Na wynikową ich jakość pozytywny wpływ ma zdolność samooczyszczania na obszarze Międzyodrza, która została zakłócona w związku z katastrofą ekologiczną, jaka miała miejsce w roku 2022 w obrębie całej Odry. Po katastrofie Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego powołał zespół ekspercki, składający się z naukowców Uniwersytetu Szczecińskiego, którego zdaniem Odra jest na tyle zdegradowaną rzeką, że należałoby raczej określać jej potencjał ekologiczny (tak, jak się to wykonuje dla wód silnie przekształconych i zdegradowanych), a nie stan ekologiczny. Ponadto naukowcy twierdzą,

że zjawisko samooczyszczania Odry właściwie nie występuje. Według raportu kończącego prace Zespołu ds. sytuacji w Odrze z marca 2023 roku, bezpośrednią przyczyną katastrofy ekologicznej był toksyczny zakwit słonolubnego haptofitu (*Prynesium parvum*), tzw. „złotej algi”. Jej intensywny zakwit miał prawdopodobnie charakter wieloczynnikowy. Poza samym pojawieniem się tego gatunku w Odrze, było to także wystąpienie w newralgicznym okresie korzystnych warunków do rozwoju glonów oraz wzrostu ich toksyczności, związanych ze zwiększoną przewodnością, podwyższoną zawartością chlorków i siarczanów, dostępem do biogenów, podwyższoną temperaturą wody, wysokim nasłonecznieniem, znacznymi wahaniami parametrów wody w czasie, a także przekształceniami antropogenicznymi koryta Odry. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) opracował i wprowadził metodykę badania wód powierzchniowych, których podstawowym działaniem jest obecnie pobieranie próbek i regularne prowadzenie badań Odry. Badania eksperckie wskazują, że Odra stosunkowo szybko odrodziła się po katastrofie – ichtiofauna oraz zooplankton w krótkim czasie zasiedliły wody rzeczne – najdłużej potrwa (około 10 lat) odtwarzanie gatunków małż. Niemniej jednak stan Odry wciąż określa się jako zły. Raport opublikowany przez Najwyższą Izbę Kontroli wskazuje jednak, że najważniejszym problemem Odry jest wciąż jej zasolenie i brak działań, które by jej dalsze zasolenie ograniczało. Stwierdzono również, że rok po katastrofie poziom zasolenia w pozwoleniach na rzuty ścieków są bardzo wysokie i sprzeczne z celem poprawy jakości wód. W bieżącym roku trwają prace nad projektem nowelizacji ustawy odrzańskiej, która zakłada, że całe dorzecze Odry będzie objęte obowiązkiem przeglądu pozwoleń wodnoprawnych i zintegrowanych co dwa lata. Zakłada również szereg działań renaturyzacyjnych pod kątem zarówno zwiększenia zdolności samooczyszczania się Odry, jak i odtwarzania siedlisk dla organizmów wodnych

Bukowa, o długości ok. 12,65 km w granicach miasta Szczecin, stanowi lewy dopływ Odry. Wypływa z podmokłych terenów na Bezrzeczu i zasilana jest przez pomniejszych cieków m.in. Stobnicę. W granicach osiedla Gumieńce tworzy jezioro Słoneczne, a przy granicach ul. Europejskiej tworzy silnie zeutrofizowany Stawek na Gumieńcach.

Grzęziniec to strumień o długości ok. 5,93 km, płynący w granicach administracyjnych miasta. Jego źródła stanowią podmokłe tereny, należące do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wodozbiór” na pograniczu osiedli Warszewo i Bukowo. Przegrodzenie koryta pod ulicą Bogumińską tworzy Słowiczy Staw. Dolny odcinek strumienia, aż do ujścia Odry, jest skanalizowany.

Skolwinka (w górnym biegu Żółwinka) to niewielki strumień, powstający z połączenia cieków Połaniec i Stołczyńska, na północy Szczecina. W granicach miasta płynie na długości ok. 3,30 km. Od ul. Stołczyńskiej płynie krytym kanałem, jej przebieg jest sztucznie kierowany na południe, a następnie na wschód. Uchodzi do Kanału Skolwińskiego poprzez sztucznie wykopany kanał. Dolina strumienia tworzy użytek ekologiczny „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczyński i Żółwinki”.

Stołczyńska ma długość ok. 1,5 km, jest w całości zlokalizowana na terenie miasta. Jej źródła znajdują się w północnej części osiedla Bukowo. Łączy swoje wody z nurtem Połania, dojąc początek strumieniowi Skolwinka. Dolina strumienia tworzy użytek ekologiczny „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczyński i Żółwinki”.

Osówka to rzeka o długości ok. 12,5 km. Jej źródła znajdują się na południowym stoku Lisiej Góry w obrębie Wzgórz Warszawskich. Płynie przez Dolinę Siedmiu Młynów w Lesie Arkońskim, przyjmuje tu prawostronny dopływ – Jasmundzką Strugę. Zasila w wodę Staw Wędkarski, jezioro Goplany, Syrenie Stawy i Rusałkę. Na obszarze zabudowy miejskiej płynie zakrytym kanałem; uchodzi do Odry na terenie byłej Stoczni Szczecińskiej.

Płonia to prawy dopływ Odry, który swój początek bierze na Pojezierzu Myśluborskim, a uchodzi do jeziora Dąbie. W granicach miasta płynie na długości ok. 18,65 km, tworząc na terenie osiedla Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce dwa Stawy: Cysterski i Klasztorny.

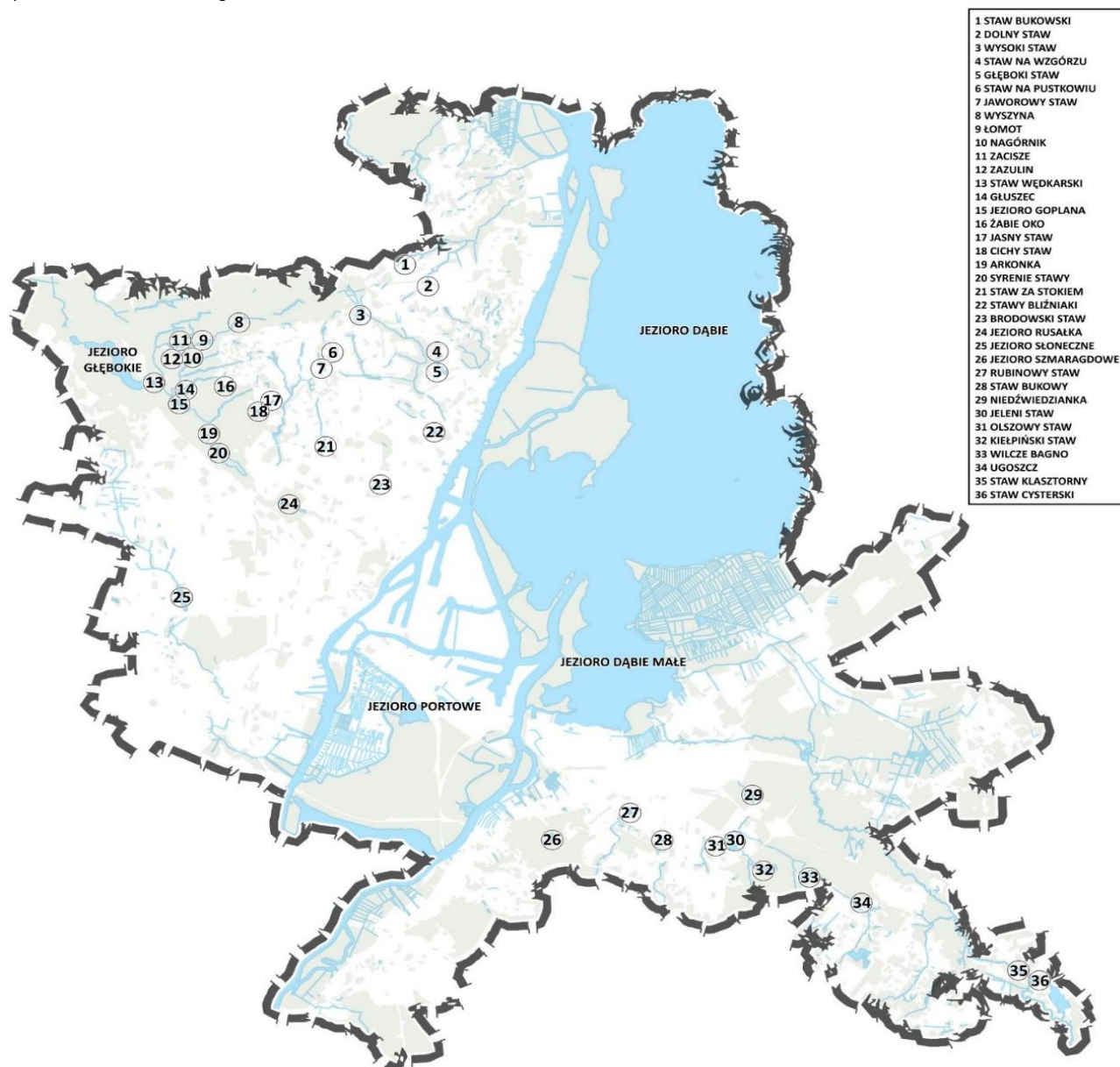
Chełszcząca to rzeka płynąca na terenie miasta na długości ok. 9,16 km, uchodząca do jeziora Dąbie. Jej źródła znajdują się w Puszczy Goleniowskiej. Podczas przyboru wód, Chełszcząca przejmuje część wód Płoni poprzez łączącą je zastawkę.

Niedźwiedzianka powstaje z połączenia Małej i Wielkiej Niedźwiedzianki przy północnym krańcu Niedźwiadka na północnym skraju Puszczy Bukowej. W granicach administracyjnych Szczecina ma długość ok. 5,99 km. Stanowi lewy dopływ Płoni, zasilana jest przez strumień Trawna.

Istotne dla funkcjonowania sieci hydrograficznej Szczecina są liczne zbiorniki wodne o charakterze retencyjnym. Na terenie miasta znajduje się ok. 300 zbiorników wodnych, w większości naturalnych, pełniących funkcje retencyjne i rekreacyjno-wypoczynkowe. Najistotniejsze zbiorniki wód stojących

na terenie Szczecina to jeziora: Dąbie, Głębokie, Goplany, Syrenie Stawy, Rusałka, Słoneczne, Szmaragdowe i Portowe. Rozkład zbiorników wodnych w granicach administracyjnych miasta przedstawia rycina 5.

Rycina 5. Zbiorniki wodne w granicach Szczecina

Źródło: Opracowanie na podstawie zasobów mapowych Urzędu Miasta i Gminy Szczecin.

Jezioro Dąbie jest zbiornikiem przepływowym, zasilanym głównie przez Odrę Wschodnią, a także przez wody opadowe oraz morskie, w wyniku cofki. Zlokalizowane jest w całości w granicach miasta, zajmując około 18% jego powierzchni. Powierzchnia lustra wody obejmuje ok. 54,08 km, długość wynosi ok. 15 km, szerokość ok. 7 km. Długość linii brzegowej wynosi ok. 88 km. Misa jeziora podzielona jest na Dąbie Małe i Dąbie Wielkie. Dno całego jeziora jest płaskie, głębokość średnia wynosi 2,6 m, a maksymalna 8 m. Jezioro stanowi dawną zatokę Zalewu Szczecińskiego, która została odcięta deltą Iny. Od południowo-zachodniego brzegu Dąbie połączone jest z Duńczęcą, a od południa z Regalicą. Do Dąbia Małego uchodzą rzeki Płonia i Chęszcząca. Od wschodniej strony spływają do polderów dwa kanały: Kanał Komorowski i Kanał Łąka, a od zachodniej części Dąbia dopływa rzeka Święta. W północnej części jezioro Dąbie połączone jest przesmykami: Iński Nurt, Czapina i Babina z Odrą, która przechodzi w Roztokę Odrzańską, a przez którą następuje wymiana wód jeziora Dąbie z Zalewem Szczecińskim.

Jezioro Głębokie zlokalizowane jest na terenie parku leśnego Głębokie. Jest zbiornikiem bezodpływowym położonym w polodowcowej rynnie, zasilanym jedynie przez opady atmosferyczne i wody podziemne. Podczas sezonowych obniżenia wysokości lustra wody, zasilany jest wodami Osówki oraz Gunicy

poprzez sztuczne, podziemne połączenia tworzy długą, łukowato wygiętą rynną polodowcową o szerokości do 300 m i długości 1550 m. Powierzchnia jeziora wynosi ok. 31 ha, objętość ok. 751 tys. m³ a średnia głębokość 2,4 m (maksymalna 5,0 m). Powierzchnia całkowita zlewni sięga 162 ha. Nad południowym brzegiem jeziora Głębokiego od lat 20 XX wieku funkcjonuje kąpielisko miejskie.

Jezioro Goplany to staw zlokalizowany w północno-zachodniej części Szczecina, w parku leśnym Arkoński. Przez jezioro przepływa rzeka Osówka. Poziom wód w jeziorze regulowany jest przez leśny system regulacji wody w zbiornikach, zlokalizowanych na terenie Lasu Arkońskiego.

Syrenie Stawy tworzy kompleks połączonych ze sobą stawów, zlokalizowanych w południowym krańcu Lasu Arkońskiego. Powstały one w miejscu zabagnionej doliny Osówki, w rejonach tworzonych zalewisk oraz powstałych w pobliżu dołów po wydobywym torfie.

Jezioro Rusalka to sztuczny zbiornik, powstały wskutek przemodelowania powierzchni terenu i spiętrzenia wody w rzece Osówka. Zlokalizowany jest w północnej części parku im. Jana Kasprówicza.

Jezioro Słoneczne to niewielkie jezioro o kształcie rynny, położone w osiedlu Gumieńce w Szczecinie. Przez jezioro przepływa rzeka Bukowa, która niesie ze sobą dużą ilość zanieczyszczeń. Powstało w sztuczny sposób w latach 30 XX w. w naturalnym, błotnistym zagłębieniu Bukowej.

Jezioro Szmaragdowe znajduje się w parku leśnym Zdroje w Szczecinie. Powstało w sztuczny sposób, w miejscu dawnej kopalni kredy, w wyniku zalania wyrobiska wodą. Jego powierzchnia to 4,5 ha, głębokość 20 m. Ze względu na dużą zawartość węgla wapnia ma charakterystyczny szmaragdowy kolor.

Jezioro Portowe położone jest na największej wyspie Międzyodrza – Zaleskich Łęgach, między ramionami Regalicy i Odry Zachodniej. Przybliżona powierzchnia jeziora wynosi 33 ha, a głębokość maksymalna wynosi ok. 30 m. Jezioro zostało sztucznie utworzone w wyniku regulacji stosunków wodnych na Międzyodrzu. Połączone jest Kanałem Rybnym z Parnicą.

Kształtowanie i ochrona zasobów wodnych, a także monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U.2024.1087 z późn. zm.). Monitorowanie stanu wód przeprowadza Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie oraz Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PIG-PIB). W ramach realizacji Ramowej Dyrektywy Wodnej dokonano podziału wód na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz podziemnych (JCWPd), które poddawane są monitoringowi. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), występujące na terenie miasta Szczecin, wraz z oceną ich stanu, przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych w Szczecinie

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)		
Kod JCWP	Nazwa	Ocena stanu
PLRW60002319988	Gunica do Rowu Wołczkowskiego z j. Świdwie	zły
PLRW60001719929	Łarpia	dobry
PLRW6000211999	Odra od Parnicy do ujścia	zły
PLRW6000019774	Dopływ z polderu Załom	dobry
PLRW60002319772	Chełszcząca	zły
PLRW600020197699	Płonia od dopływu z Buczynowych Wąwozów do ujścia do j. Dąbie	zły
PLRW600017197692	Dopływ z Buczynowych Wąwozów	dobry
PLRW6000201976919	Płonia od wypływu z j. Żelewo do Dopływu z Buczynowych Wąwozów	zły
PLRW600017197696	Niedźwiedzianka	dobry
PLRW6000211971	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	zły
PLRW60001719752	Parnica	zły
PLRW60001619729	Bukowa	zły
PLLW90329	Dąbie	zły

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu Ochrony Środowiska Miasta Szczecin na lata 2021-2024 (z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028).

Na terenie miasta występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, z zagrożeniem powodzią zarówno od strony morza, jak i od strony rzek (Odra, Regalica, Płonia, Chełszcząca), dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 10%, 1% oraz obszary między linią brzegu a wałami przeciwpowodziowymi.

W przeważającej części obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz pasy 50 m od stopy wału są to użytki zielone, ogrody działkowe oraz tereny portowe i przemysłowe. Tereny częściowo zamieszkane to obszary położone w okolicach jeziora Dąbie Małe, wzdłuż rzeki Odra Zachodnia, a także na Międzyodrze. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią częściowo chronione są wałami przeciwpowodziowymi, których stan techniczny wymaga systematycznych modernizacji. W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów z zakresu ochrony przed powodzią. Przebieg granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i aktualizacja map powodziowych regulowane są przepisami z zakresu ochrony przed powodzią.

W obszarze Szczecina głównym użytkowym piętrzem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe, niemniej jednak miejscami wydziela się również poziomy: mioceni i oligoceni oraz piętro kredowe, które nie mają charakteru użytkowego ze względu na słabe parametry hydrauliczne budujących je warstw lub jakość występujących w ich obrębie wód podziemnych.

W przekroju czwartorzędowego piętra wodonośnego wydzielone zostały trzy główne użytkowe poziomy wodonośne: I poziom (gruntowy) zbudowany z nieizolowanych utworów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych, mający miąższość od kilku do 25-40 metrów. Zasilanie tego poziomu następuje głównie przez infiltrację opadów atmosferycznych i drenaż niżej leżących poziomów. Wahania poziomu wód są zależne od stanu wód powierzchniowych w Zalewie Szczecińskim i Odrze oraz od zasilania opadami; II poziom (międzyglinowy) zbudowany z utworów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych wieku plejstoceni. Osady te tworzą w miarę ciągłą warstwę o miąższości od kilku do 20-25 metrów. Zasilanie tego poziomu zachodzi na drodze przesączania się wód z poziomu gruntowego lub infiltrację opadów atmosferycznych. Główną bazą drenażu dla wód tego piętra jest Dolina Odry i Zalew Szczeciński; III poziom (podglinowy) zbudowany jest z piaszczystych i piaszczysto-żwirowych utworów plejstoceni o miąższości od kilku do 50 metrów. Poziom ten jest często w kontakcie hydraulicznym z poziomem oligoceni i mioceni. Łączy się on również hydraulicznie z poziomem międzyglinowym i stanowi niezwykle korzystny element hydrogeologiczny dla budowy ujęć wód podziemnych. Zasilanie następuje poprzez infiltrację opadów oraz przesączania się wód z poziomów wyżej leżących.

Szczecin położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Dolina kopalna Szczecin” (GZWP 122) o powierzchni ok. 151 km², będącego strukturą wodonośną, wykazującą wysoką wodonośność i zasobność wód, stanowiącego źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę do spożycia. Wydzielono go w III poziomie wodonośnym. Podstawowymi jednostkami hydrograficznymi obszaru GZWP nr 122 są rzeka Odra i Zalew Szczeciński. W obrębie GZWP 122 zlokalizowane są lokalne ujęcia wód, które zaopatrują Szczecin w wodę, a także stanowią możliwość awaryjnego zaopatrzenia w wodę miasta w przypadku skażenia wód na ujęciach powierzchniowych (jezioro Miedwie, Kanał Kurowski). Na większości obszaru zasilania zbiornik jest dobrze chroniony przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu, z uwagi na miąższy nakład utworów słabo przepuszczalnych (czasy potencjalnego przesiąkania wód przekraczają 50 i więcej lat). Ustanowienie obszaru ochronnego dla GZWP nr 122 planowane jest jedynie w rejonie ujęć komunalnych „Arkonka” i „Pilchowo” wraz ze strefami ochronnymi tych ujęć.

Zmiany stanów wody podziemnej ściśle powiązane są warunkami meteorologicznymi, przede wszystkim z ilością opadów atmosferycznych i w zależności od nich podlegają okresowym wahaniom. Charakterystyka tych zmian podlega stałemu monitoringowi prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach Państwowej Służby Hydrologicznej.

Na terenie miasta znajdują się następujące jednolite części wód podziemnych (JCWPd): PLGW60003, PLGW60004, PLGW60007, PLGW600023, PLGW600024. Z monitoringu jakości wód podziemnych wynika, że stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych Szczecina oceniany jest jako dobry i nie wskazuje miasta jako zagrożonego nieosiągnięciem ustalonych celów środowiskowych. Mimo okresowych wahań stanów wód podziemnych Szczecin należy do obszarów o poziomie bezpiecznym dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Z ocen stanu wód podziemnych prowadzonych systematycznie przez Państwową Służbę Hydrogeologiczną wynika, że przeważający obszar miasta to teren silnego zagrożenia suszą hydrologiczną.

Część osiedli Bukowo, Stołczyn oraz Głębokie-Pilchowo zakwalifikowana została jako tereny słabego zagrożenia suszą.

W 2024 roku zarządzeniem Nr 661/24 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 12 grudnia r. przyjęto i wprowadzono do stosowania na terenie Gminy Miasto Szczecin Koncepcji techniczno-kosztowej zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Szczecinie. Stanowi ona zasady, których celem jest skuteczne zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi na terenie miasta. Z uwagi na m.in.: topograficzne granice zlewni głównych cieków Szczecina, zagospodarowanie terenu, wyposażenie w system odwodnienia, rodzaj kanalizacji, miasto podzielono na jednostki odwodnieniowe, dla których opracowano wytyczne dotyczące prawidłowych metod odwadniania, kształtowania retencji zbiornikowej, ochrony cieków, rowów i odbiorników powierzchniowych, tworzenia błękitno-zielonej infrastruktury i wykorzystania elementów systemu zagospodarowania wód opadowych. Ze względu na interdyscyplinarność tych zagadnień ich wdrażanie wymaga współdziałania lokalnego samorządu na poziomie międzywydziałowym i międzyjednostkowym, jak i służb państwowych.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Plan ogólny wyznacza strefy planistyczne wraz z profilem podstawowym i dodatkowym oraz podstawowe wskaźniki urbanistyczne. Jedynym parametrem mającym pośredni, ale znaczący wpływ na kształtowanie warunków wodnych miasta, który został określony w planie ogólnym, jest minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Od rodzaju pokrycia terenu, udziału rodzimego gruntu zależy wielkość spływu wód opadowych i roztopowych, a udział powierzchni przepuszczalnych kształtuje naturalną zdolność retencyjną obszaru i jego warunki hydrogeologiczne. Wskaźnik minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jest określony dla każdej strefy – jego podwyższenie lub obniżenie może nastąpić jedynie na obszarach obowiązujących planów miejscowych.

Przedstawiony w planie ogólnym rozkład stref planistycznych jest właściwy w stosunku do istniejącej sieci hydrograficznej miasta – zdecydowana większość gruntów pod wodami w mieście jest objęta strefą otwartą oraz strefą zieleni i rekreacji – zapewni to prawidłowe funkcjonowanie w ekosystemie miasta wód płynących i stojących. Określony minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z ustaleniami miejscowych planów w zakresie gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, będzie decydował o poziomie infiltracji tych wód w podłoże, co docelowo wpłynie na stan wód podziemnych.

Jednym z priorytetów polityki przestrzennej miasta jest zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym opadowymi i roztopowymi, bez dopuszczenia wystąpienia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód. Na etapie planów miejscowych zapewnia się: ciągłość terenów zieleni wzdłuż całego systemu hydrograficznego miasta, w tym szczególnej ochronie podlegają obszary źródłowe (wyznacza się tereny aktywne przyrodniczo), zachowanie istniejących zbiorników wodnych, utrzymanie w stanie naturalnym strumieni i dopuszczenie renaturalizacji ich odcinków, które utraciły właściwości przyrodnicze. Ma to na celu przeciwdziałanie negatywnym oddziaływaniom na stosunki wodne uszczelnienia powierzchni poprzez zabudowę i zagospodarowanie terenów przeznaczonych na zabudowę. W trakcie sporządzania planów miejscowych maksymalizuje się retencję powierzchniową i zagospodarowanie opadu w miejscu jego wystąpienia oraz opóźnianie spływu wód, których zagospodarowanie w miejscu wystąpienia opadu nie jest możliwe. Działania te realizowane są poprzez zapisy planistyczne odnoszące się do: zazielenienia przestrzeni roślinnością rosnącą w gruncie, realizacji nawierzchni przepuszczalnych, budowy nowych oraz utrzymania i modernizacji istniejących rowów wodnych i obiektów małej retencji, stosowania elementów błękitno-zielonej infrastruktury.

Wszystkie wymienione wyżej działania wyrażone ustaleniami planów miejscowych stanowią również cele do osiągnięcia i kierunki działań w zakresie zapewnienia racjonalnego i zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, a przez to stabilnymi zasobami hydrologicznymi wskazanymi w Koncepcji techniczno-kosztowej zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Szczecinie w odniesieniu do planowania przestrzennego.

Nowe inwestycje realizowane na terenie miasta mogą okazać się źródłem zagrożeń i uciążliwości dla środowiska, w tym wzrostu ilości ścieków wymagających oczyszczenia. Jest to zjawisko towarzyszące funkcjonowaniu terenów zurbanizowanych. Obszary zainwestowane w dużej mierze wyposażone są w kanalizację, dzięki czemu potencjalnie negatywne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne jest ograniczone.

Głównymi odbiornikami ścieków z miasta są oczyszczalnie ścieków: Pomorzany (Lewobrzeże) i Zdroje (Prawobrzeże). Na oczyszczalnię Pomorzany ścieki dopływają czterema systemami tłocznymi, za pośrednictwem 5 głównych pompowni ścieków: Grabów, Dolny Brzeg, Górny Brzeg, Białowieska i Szczawiowa oraz dodatkowo z punktu zlewnego ścieków dowożonych, zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie oczyszczalni. Największe pompownie ścieków obsługujące prawobrzeżną część miasta to: Podjuchy, Dąbie, Tartaczna oraz Wielgowo. Z przeważającej części terenów Międzyodrza ścieki odprowadzane są do oczyszczalni Ostrów Grabowski. W obszarze Międzyodrza funkcjonuje również mechaniczno-chemiczna oczyszczalnia PKP Port Centralny.

Planowane inwestycje związane z rozwojem systemu kanalizacyjnego miasta to przede wszystkim: rozbudowa OŚK Pomorzany, OŚK Zdroje i OŚK Ostrów Grabowski, budowa zbiorników retencyjnych w rejonie PŚ Górny Brzeg i PŚ Białowieska, budowa drugich nitek kolektorów tłocznych od pompowni ścieków Górny Brzeg do oczyszczalni Pomorzany oraz od pompowni ścieków Białowieska do oczyszczalni Pomorzany; budowa kolektorów sanitarnych wzdłuż nowego przebiegu ul. gen. Henryka Dąbrowskiego (odcinka obwodnicy śródmiejskiej), rozbudowa sieci kanalizacyjnej w osiedlach: Wielgowo-Sławociesze-Zdunowo, Płonia-Śmierdnica, Kijewko oraz Warszewo, Skolwin i Stołczyn.

W planie ogólnym zabezpieczono istniejący i planowany system kanalizacyjny poprzez ustalenie stref infrastrukturalnych dla sieci i obiektów. Ponadto każda z pozostałych stref planistycznych w profilu podstawowym zawiera tereny infrastruktury technicznej, które obsługują strefę. Pozwoli to na wyeliminowanie potencjalnego zagrożenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.

W obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Dolina Kopalna Szczecin (GZWP 122) funkcjonuje obecnie zróżnicowana zabudowa i zagospodarowanie terenu – mieszkaniowa, usługowa, zieleni urządzonej, infrastruktura techniczna, cmentarze. Plan ogólny podtrzymuje jej dalsze funkcjonowanie, a także dopuszcza jej uzupełnienie. Dotychczasowe użytkowanie obszaru GZWP 122 nie stworzyło ani nie stwarza zagrożeń dla głównej struktury wodonośnej miasta. Przewiduje się, że zostanie ona zachowana w stanie nienaruszonym w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego, co jest istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę mieszkańców miasta.

W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów z zakresu ochrony przed powodzią. Przebieg granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i aktualizacja map powodziowych regulowane są przepisami z zakresu ochrony przed powodzią. Są one uwzględniane w procesie tworzenia miejscowych planów.

Realizacja zapisów planu ogólnego ustalających sposób zagospodarowania poszczególnych terenów nie daje podstaw do prognozowania, że realizacja zróżnicowanych funkcjonalnie inwestycji na obszarze miasta spowoduje wystąpienie negatywnych oddziaływań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych. Niemniej efekt skali urbanizacji będzie oddziaływał na te zasoby. Strefy planistyczne oraz wskaźniki urbanistyczne, określone w planie ogólnym miasta Szczecin, stwarzają warunki do zrównoważonego gospodarowania wodami na poziomie ustaleń planów miejscowych.

3.3 Warunki klimatyczne

Klimat Szczecina kształtowany jest przez warunki fizjograficzne oraz bliskość morza. Czynniki mającymi największy wpływ na jego kształtowanie są: obecność jeziora Dąbie, doliny rzeki Odry oraz występowanie wysoczyzn: Wzgórz Warszewskich, Wzgórz Bukowych oraz Wału Stobniańskiego. Na klimat miasta wpływ ma także występowanie trzech kompleksów leśnych puszc: Wkrzańskiej, Bukowej oraz Goleniowskiej, a także duża ilość cieków i zbiorników wodnych w samym mieście i okolicach. Sieć cieków i rzek tworzy zróżnicowaną rzeźbę terenu miasta w formie licznych dolin i wąwozów, co tworzy lokalny mikroklimat i warunki do przemieszczania się mas powietrza.

Zasadniczo specyficzny klimat miasta kształtuje wpływ oddziaływania mas powietrza oceanicznego, zakłócany przez masy polarno-morskie i polarno-kontynentalne. Charakteryzuje się on dużą liczbą dni pochmurnych, ze względu na położenie na szlaku przemieszczania się układów cyklonalnych znad Atlantyku i przejawia się w postaci łagodnej zimy oraz chłodnego, wilgotnego lata.

Stopień zachmurzenia Szczecina zależy od częstości przemieszczania się układów niżowych oraz mas oceanicznych powietrza. W miesiącach letnich przejrzystość powietrza nad aglomeracją miejską jest znacznie mniejsza niż na terenach przyległych do miasta, co jest wynikiem wzmożonej konwekcji i dużej zawartości pyłowych zanieczyszczeń w powietrzu.

Dominującymi w Szczecinie wiatrami są wiatry zachodnie oraz południowo-zachodnie, których średnia prędkość wynosi ok. 3,3 m/s w skali roku. Największe prędkości wiatru występują od listopada do marca, natomiast najmniejsze prędkości wiatru występują od czerwca do września.

Warunki wilgotnościowe Szczecina kształtowane są przede wszystkim wskutek częstego napływu mas powietrza oceanicznego, korygowane wpływem dużych powierzchni wodnych: Zalewu Szczecińskiego, jeziora Miedwie oraz Odry z jeziorem Dąbie.

Roczna suma opadów w Szczecinie w latach 2016-2020 wynosiła 526 mm (dla roku 2023 wyniosła 609,3 mm). Największe sumy opadów występują w miesiącach od czerwca do sierpnia. W rejonie Szczecina pokrywa śnieżna charakteryzuje się małą trwałością i dużą zmiennością czasową i przestrzenną. Najmniejszą średnią liczbą dni z pokrywą śnieżną odznacza się dolina Odry i Płoni wraz z rejonem jeziora Dąbie, natomiast największą Wzgórza Warszawskie i Wzgórza Bukowe. Charakterystyczne są łagodne i mało śnieżne zimy.

Na przestrzeni ostatnich lat opisane wyżej typowe cechy klimatu Szczecina są coraz mniej czytelne. Wynika to z dynamicznych zmian pogodowych i klimatycznych. Zachodzące z dużą gwałtownością zjawiska pogodowe (anomalie temperatur, opadów, siła wiatrów) wpływają na zacieranie się wyraźnych granic między porami roku. Stałą tendencją jest zmniejszanie się liczby dni z ujemną temperaturą oraz pokrywą śniegu i występowaniem opadów śniegu. W czasie wiosny występują okresy suszy nie zawsze równoważone opadami w późniejszych porach roku. Obserwuje się również wzrost zagrożeń wywołanych ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi, takimi jak intensywne kilkudniowe opady deszczu o charakterze rozlewnym oraz krótkotrwałe ulewne i nawałne deszcze, powodujące wezbrania i powodzie lokalne typu *flash flood*. Podczas występowania opadu ≥ 30 mm/dobę, tzw. opadu zagrażającego, tworzą się lokalne podtopienia oraz zalania terenów i pomieszczeń niżej położonych; na ulicach i powierzchniach zwartych tworzy się stojąca warstwa wody, a w terenach o zróżnicowanej rzeźbie następuje szybki jej spływ.

W Szczecinie funkcjonuje rozbudowany system przewietrzania, w którym najważniejszą rolę odgrywają przestrzenie wolne od zabudowy, pokryte roślinnością, a także wody powierzchniowe, które pełnią funkcję regeneracji powietrza oraz stanowią powierzchnię kontrastową odpowiadającą za intensyfikację wymiany powietrza. Wzniesienia Szczecińskie ciągnące się od Równiny Wkrzańskiej na północy do Doliny Dolnej Odry na południu, powodują częściowe zahamowanie napływającego do miasta powietrza.

Kolejną składową systemu przewietrzania miasta jest naturalny korytarz przewietrzania – Odra z jeziorem Dąbie. Zapewnia on przewietrzanie obszarów zlokalizowanych wzdłuż brzegów rzeki, które w dużej mierze są terenami o funkcji produkcyjnej. Zapobiega to powstawaniu lokalnych skupisk zanieczyszczeń powietrza, które mogłyby rozpraszać się na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz koncentracjom ciepła. Rolę naturalnych obszarów regeneracji powietrza pełnią: Puszcza Bukowa w południowej części miasta, Puszcza Wkrzańska wcinająca się w granice miasta od strony północnej oraz lasy Puszczy Goleniowskiej. Tereny zieleni na obrzeżach miasta zapewniają regenerację napływającego powietrza, dzięki czemu nawet na obszarach, na których nie występują lokalne kliny napowietrzające, zapewniona jest wymiana powietrza. Kliny napowietrzające w zwartej strukturze miasta stanowią ciągi komunikacyjne z zielenią przyuliczną, zorientowane zgodnie z przeważającymi kierunkami wiatrów w Szczecinie oraz formy dolinne, biegnące ze strefy pozamiejskiej do centrum miasta.

Wyraźne osłabienie przewietrzania występuje w Śródmieściu, gdzie przepływ powietrza jest znacząco utrudniony przez promienisty układ ulic obudowanych zabudową kwartałową obrzeżną. Występuje tutaj także zjawisko miejskiej wyspy ciepła. Na tym obszarze następują największe deformacje prędkości i kierunku wiatru, co powoduje spadek jego roli wentylacyjnej, a gęsta zabudowa stanowi barierę aeracyjną. Intensywna zabudowa zachodnich oraz północnych dzielnic Szczecina, zorientowana w kierunku przeciwnym do przeważających kierunków wiatrów w mieście ogranicza wnikanie zregenerowanego powietrza do centrum miasta.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Realizacja ustaleń planu ogólnego nie wpłynie znacząco na ogólne warunki klimatyczne miasta, z uwagi na niezmiennie zasadnicze uwarunkowania przestrzenne: obszary leśne, obszary wód, obszary intensywnej zabudowy śródmiejskiej, w tym promienisty układ historyczny Śródmieścia. Przewiduje się, że zmiany zarówno pozytywne, jak i negatywne, będą miały charakter lokalny i dotyczyć będą topoklimatu poszczególnych obszarów w mieście. Plan ogólny przewiduje poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej,

gospodarczej, infrastrukturalnej i komunikacyjnej na obszarach obecnie otwartych, wolnych od zagospodarowania. Uwzględnia również plany miejscowe, które przesądziły o docelowej funkcji takich obszarów. Wynikiem realizacji zabudowy i infrastruktury jej towarzyszącej, będzie ograniczenie istniejącej powierzchni biologicznie czynnej, która odgrywa podstawową rolę w kształtowaniu mikroklimatu. Na takich terenach może nastąpić odczuwalne zmniejszenie wilgotności względnej powietrza i wzrost temperatury. Obiekty kubaturowe i ich pojemność cieplna oraz wysokość będą miały wpływ na przewietrzanie terenu – zmodyfikują lokalną cyrkulację powietrza. Efektem końcowym wprowadzenia zagospodarowania na terenach dotąd otwartych będzie zmiana miejscowych warunków klimatycznych – powstanie topoklimat terenów zurbanizowanych poddawanych stałemu oddziaływaniu. Należy jednak zaznaczyć, że na poziomie planów miejscowych elementami obligatoryjnymi zagospodarowania terenu stają się: istniejąca zieleń wysoka, obowiązek realizacji zieleni wysokiej w formie szpalerów oraz obowiązek realizacji błękitno-zielonej infrastruktury. Działania te łącznie łagodzą negatywne efekty klimatyczne planowanej zabudowy, kształtując prawidłowy mikroklimat.

Na znacznej części obszaru miasta, gdzie usankcjonowany jest dotychczasowy sposób jego zagospodarowania, realizacja ustaleń planu ogólnego nie spowoduje pogorszenia się warunków klimatycznych.

Istniejące w granicach miasta tereny o największej masie biologicznej (lasy, parki, cmentarze, wody, oraz część gruntów rolnych) zostały objęte w planie ogólnym strefą otwartą, zieleni i rekreacji oraz produkcji rolniczej z wysokim wskaźnikiem minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Przewiduje się w ich obrębie utrzymanie obecnego sposobu użytkowania – dopuszczone zagospodarowanie w granicach tych stref ma charakter wysoce ekstensywny i nie prognozuje się w następstwie jego realizacji zaburzenia podstawowej klimatotwórczej roli terenów zieleni. Tym samym ich klimatotwórcza rola zostaje utrzymana.

Ze względu na specyfikę planu ogólnego, który określa tylko profile funkcjonalne z podstawowymi wskaźnikami zabudowy i zagospodarowania terenu, ochronę warunków klimatycznych miasta oraz budowanie jego odporności na zmiany klimatyczne realizuje się na poziomie miejscowych planów. W trakcie sporządzania ustaleń planistycznych dąży się do zwiększania przestrzenno-funkcjonalnej odporności miasta poprzez działania prowadzące do łagodzenia przestrzennych skutków zmian klimatu i zwiększania odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ustalane są obowiązki wprowadzania lub utrzymywania: błękitno-zielonej infrastruktury, terenów zieleni zróżnicowanych powierzchniowo z różnorodną roślinnością, terenów wód i lasów. Ponadto w planach miejscowych ustala się sposoby gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, rozstrzyga o zasadach realizacji rozwiązań energooszczędnych, wykorzystujących odnawialne źródła energii. Dąży się również do obniżenia transportochłonności i jego ogólnej energochłonności i emisyjności. Na etapie planów miejscowych realizowana jest zatem jedna z głównych zasad polityki przestrzennej Szczecina – oszczędność gospodarowania zasobami przyrodniczymi, przestrzennymi w znaczeniu spójności terenów zurbanizowanych i dobrostanu mieszkańców.

3.4 Klimat akustyczny

Podstawowymi kryteriami oceny hałasu w środowisku są poziomy dopuszczalne na danym terenie, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz.U.2014.112 z późn. zm.). Poziomy dopuszczalne są poziomami hałasu przenikającego na teren wymagający ochrony akustycznej od poszczególnych źródeł, takich jak np.: drogi lub linie kolejowe, działalność produkcyjna.

Ocena występowania nadmiernego hałasu na terenie miasta Szczecin dokonywana jest na podstawie Strategicznej Mapy Hałasu dla miasta Szczecin oraz Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020-2025. Dokumenty te są podstawą oceny klimatu akustycznego miasta, a także podejmowania działań na rzecz poprawy jakości środowiska akustycznego.

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska, bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka. Na klimat akustyczny środowiska wpływa hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy), przemysłowy i komunalny. Uciążliwość hałasu jest wynikiem wzrastającej liczby samochodów, w szczególności w centralnych częściach miasta. Rozbudowa miasta wiąże się z intensyfikacją ruchu pojazdów, co wpływa na wzrost powierzchni eksponowanych na hałas.

Główną determinantą klimatu akustycznego Szczecina, ze względu na obszar i liczbę osób objętych oddziaływaniem, jest hałas drogowy. Oddziaływanie akustyczne hałasu szynowego oraz przemysłowego ma dużo mniejszy zasięg i skalę.

Poziom hałas, którego źródłem jest komunikacja drogowa, uzależniony jest od wielu czynników, w tym od: natężenia ruchu, liczby pasów ruchu, stanu nawierzchni oraz udziału pojazdów ciężkich. Tereny drogowe o największej emisji hałasu, zlokalizowane w sąsiedztwie funkcji wrażliwych akustycznie, są jedną z determinant decyzji planistycznych na poziomie planów miejscowych. Emisja hałasu na głównych ulicach Szczecina i na trasach wylotowych z miasta, zwłaszcza w obrębie skrzyżowań, osiąga wartości przekraczające poziomy stabilnego klimatu akustycznego w środowisku miejskim. Drogi krajowe przebiegające przez centrum miasta, charakteryzujące się dużym natężeniem ruchu w czasie całej doby, mają znaczący udział w kształtowaniu klimatu akustycznego Szczecina. Drogi te obsługują połączenia wewnątrz miasta, ale także połączenia z gminami ościennymi, w których duży udział ma ruch tranzytowy, będący źródłem zwiększonej emisji hałasu. Drogi dojazdowe, głównie o kategorii dróg gminnych, cechuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby oraz niski udział ruchu tranzytowego. Promienisty układ ulic wychodzących ze Śródmieścia powoduje, że ruch międzydzielnicowy odbywa się poprzez centralne rejony miasta, a wykluczenie ruchu tranzytowego z dzielnic śródmiejskich jest utrudnione. Struktura przestrzenna miasta, podzielonego doliną Odry, powoduje konieczność odbywania dalekich podróży pomiędzy lewobrzeżną i prawobrzeżną częścią miasta. Klimat akustyczny miasta podlega ciągłym zmianom. Modernizacje, remonty oraz uzupełnianie podstawowego układu drogowego wpływają na obniżenie poziomu emisji hałasu na poszczególnych odcinkach najbardziej eksploatowanych dróg, natomiast urbanizacja terenów porolnych na obrzeżach miasta, powoduje zwiększenie hałasu w częściach miasta, w których pierwotnie nie występowały emisje hałasu drogowego.

Hałas tramwajowy jest istotnym źródłem emisji hałasu wpływającym na klimat akustyczny miasta. Zakres oddziaływania hałasu tramwajowego ogranicza się głównie do bezpośredniego otoczenia torowisk. O uciążliwości hałasu powodowanego przez komunikację tramwajową w dużej mierze decyduje stan techniczny taboru oraz częstotliwość remontów i modernizacji torowisk. Na terenie Szczecina obszarami najbardziej narażonymi na emisje hałasu tramwajowego są odcinki ulic przechodzących przez miasto w obrębie funkcji wrażliwych akustycznie, które posiadają torowisko tramwajowe, często nie wydzielone z jezdni. Ulice te stanowią główne arterie komunikacyjne miasta, łączące ze sobą poszczególne osiedla. Odcinkami tras o największej emisji hałasu tramwajowego w porze dziennej i nocnej są:

- ul. Mickiewicza-ul. Aleja Bohaterów Warszawy,
- ul. Aleja Bohaterów Warszawy-ul. Nabrzeże Wieleckie,
- ul. Eskadrowa-ul. Jaśminowa,
- ul. Bulwar Gdyński-ul. Eskadrowa,
- ul. Aleja Niepodległości-ul. Antosiewicza,
- ul. Firlika-ul. Ludowa.

Hałas kolejowy oddziałuje na klimat akustyczny miasta Szczecin w najmniejszym stopniu, a powierzchnie eksponowane na ten rodzaj uciążliwości stanowią przede wszystkim tereny nieobjęte ochroną akustyczną. Podstawowymi warunkami decydującymi o uciążliwości oddziaływania akustycznego w zakresie hałasu kolejowego są przede wszystkim: rodzaj taboru kolejowego, rodzaj torowiska i ich stan techniczny. Źródłami emisji hałasu kolejowego na terenie miasta Szczecin są głównie pociągi poruszające się po torowiskach zlokalizowanych w granicach stacji kolejowych i szlaków dojazdowych. Prognozuje się, że realizacja Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej przyczyni się do zwiększenia ruchu kolejowego na terenie miasta, a co za tym idzie emisji hałasu, jednak na tym etapie niemożliwa jest ocena wpływu tej inwestycji na klimat akustyczny w mieście. Obecnie odcinki wchodzące w skład SKM wykorzystywane są w sposób ekstensywny i nie są źródłem nadmiernych emisji hałasu. Ponadnormatywne poziomy hałasu ze źródeł kolejowych, odnotowane zostały jedynie na najbardziej eksploatowanych odcinkach tras kolejowych. Większość rozpoznanych terenów znajduje się poza zasięgiem funkcji wrażliwych akustycznie. Odcinkami tras o największej emisji hałasu kolejowego są:

- ul. Kolumba,
- ul. Struga-ul. Stacyjna,
- ul. Szczawiowa-ul. Krygiera,
- ul. Krygiera-ul. Walecznych.

Hałas powodowany działalnością gospodarczą najczęściej jest problemem o miejscowym i okresowym zasięgu – nie ma on znaczącego wpływu na jakość klimatu akustycznego w skali całego miasta. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny, urządzenia, procesy technologiczne oraz instalacje, ale także

te emitowane przez środki transportu surowców i wyrobów. Do terenów narażonych na uciążliwości akustyczne pochodzące z produkcji i działalności usługowej należą tereny w bezpośrednim sąsiedztwie przedsiębiorstw, w pobliżu parkingów, przy szpitalach i obiektach edukacyjnych oraz przy obiektach handlowych. Układ przestrzenny Szczecina warunkuje lokalizację zakładów produkcyjnych głównie wzdłuż lewego brzegu Odry, a także w prawobrzeżnej części miasta, która posiada bardziej rozwinięte zewnętrzne połączenia komunikacyjne. Decyzje lokalizacyjne podejmowane w przeszłości, dotyczące zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów produkcyjnych, podyktowane były potrzebą stworzenia zaplecza mieszkaniowego dla klasy robotniczej. Obecnie zabudowa ta, charakteryzująca się dużą wrażliwością akustyczną, często narażona jest na ponadnormatywne emisje tego rodzaju hałasu. Uciążliwości wynikające z sąsiedztwa tych dwóch funkcji, mieszkaniowej oraz produkcyjnej, mogą być łagodzone jedynie poprzez działania wykraczające poza zakres planistyczny. Na terenie miasta Szczecin zidentyfikowano obszary, dla których emisja hałasu z sektora produkcji przyjmuje ponadnormatywne poziomy i może powodować uciążliwości. Należą do nich:

- ul. Łady-ul. Brdowska,
- ul. Lipowa-ul. Nad Odrą,
- ul. Gdańska,
- ul. Nadbrzeżna-ul. Szczawiowa,
- ul. Szczawiowa-ul. Bydgoska,
- ul. 26 Kwietnia-ul. Świerczewska,
- ul. Narzędziowa,
- ul. Letnia-ul. Struga,
- ul. Struga-ul. Szymborskiej,
- ul. Goleniowska-ul. Kniewska.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Szczegółowość planu ogólnego ogranicza możliwość prognozowania zmian klimatu akustycznego. Określone w planie strefy planistyczne oraz podstawowe wskaźniki i parametry zabudowy są informacją niepełną i obciążoną dużym ryzykiem niewłaściwej oceny w odniesieniu do oddziaływań akustycznych. Plan ogólny nie zawiera ustaleń w zakresie kształtowania klimatu akustycznego. Zasady ochrony środowiska, w tym ochrony akustycznej realizowane mogą być dopiero na etapie sporządzania planów miejscowych i jedynie wtedy możliwa będzie głębsza ocena wpływu poszczególnych inwestycji na zwiększenie lub zmniejszenie hałasu.

W planie ogólnym wyznaczono strefy komunikacyjne, które obejmują tylko podstawowe elementy systemu transportowego Szczecina. Ponadto dla każdej z określonych stref planistycznych wyznaczono podstawowe profile funkcjonalne, w których znajdują się tereny komunikacji. Wprowadzenie w strefach planistycznych terenów komunikacji umożliwi rozwój układu komunikacyjnego w mieście poprzez przebudowę istniejących oraz wprowadzenie nowych ulic w celu dostosowania do potrzeb przewozowych, w tym poprawy funkcjonowania komunikacji publicznej. Konieczność budowy nowych elementów układu komunikacyjnego wynika z obsługi nowych terenów zabudowy, poprawy bezpieczeństwa i eliminacji uciążliwości. W odniesieniu do planu ogólnego nie przewiduje się znaczącego negatywnego, jak i pozytywnego, wpływu realizacji docelowego zagospodarowania na klimat akustyczny miasta.

Skala ocenianego w niniejszej prognozie dokumentu pozwala jedynie na bardzo ogólne i oczywiste prognozowanie w aspekcie oddziaływań akustycznych. Wraz ze zwiększeniem areálu terenów mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych należy liczyć się ze zwiększonym ruchem komunikacyjnym, obsługującym te tereny. Można przyjąć, że klimat akustyczny na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego powinien utrzymać się na obecnym poziomie z tendencjami do lokalnej poprawy, jak i regresu.

Działania dotyczące ochrony klimatu akustycznego na poziomie planów miejscowych, polegają na optymalizacji układu komunikacyjnego Szczecina, poprawie standardów komunikacji miejskiej, zapewnieniu warunków do modernizacji i remontu układu komunikacyjnego (w tym szynowego), odpowiednim kształtowaniu otoczenia elementów układu komunikacyjnego, modelowaniu struktury funkcjonalnej i dokonywaniu klasyfikacji akustycznej poszczególnych terenów w dostosowaniu do ich wrażliwości akustycznej. W środowisku miejskim, w którym podstawą rozwoju przestrzennego jest rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego, działania w celu ochrony klimatu akustycznego polegają przede wszystkim na ograniczaniu konfliktów środowiskowych w zabudowie, kształtowaniu zieleni

wysokiej o funkcjach izolujących. Wybór poszczególnych rozwiązań dostosowany jest do istniejących uwarunkowań, możliwości organizacyjno-techniczno-ekonomicznych, a także docelowego zagospodarowania przestrzennego.

Cele do osiągnięcia w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości klimatu (w tym klimatu akustycznego) na terenie miasta Szczecin ustanowione zostały w lokalnych programach, do których należą m.in.: Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020 – 2025 i Program ochrony środowiska miasta Szczecin na lata 2021-2024 (z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028). Zawarte w nich dyspozycje dotyczące wyznaczonych celów i działań niezbędnych do ich osiągnięcia są implementowane do zapisów planów miejscowych.

3.5 Zanieczyszczenia powietrza

Najważniejsze cele odnośnie właściwej jakości powietrza wskazuje Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Przepisy prawa unijnego wprowadzają obowiązek wykonywania rocznej oceny jakości powietrza w podziale na strefy. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54, z późn. zm.), implementującej przepisy Unii Europejskiej, oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie dokonuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Oceny jakości powietrza dokonuje się poprzez klasyfikację stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. W przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych stężeń poszczególnych zanieczyszczeń powietrza dla danej strefy, sporządzany jest program ochrony powietrza, w którym wskazuje się źródła wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów dla zanieczyszczeń powietrza oraz zalecenia do realizacji zadań obniżających stężenie zanieczyszczenia, dla którego odnotowano przekroczenia dopuszczalnych norm.

Zgodnie z raportem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie (Pięcioletnia ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za lata 2019-2023), dla strefy aglomeracja szczecińska, stwierdzono przekroczenia poziomu celu długoterminowego ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) dla ozonu. Dla substancji pył zawieszony PM10 oraz benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10, wymagane jest prowadzenie intensywnych pomiarów, ze względu na przekroczenie progów oszacowania dla tych substancji. Wyniki raportu Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie z corocznej oceny jakości powietrza (Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2023), pozwalają stwierdzić, że wartości kryterialne określone dla ochrony zdrowia ludzi oraz dla ochrony roślin, dla strefy aglomeracja szczecińska, nie zostały przekroczone. Analiza raportów dotyczących jakości powietrza dla aglomeracji szczecińskiej w poszczególnych latach wskazuje, że jakość powietrza ulegała niewielkiej, jednak systematycznej poprawie.

Jakość powietrza na terenie miasta determinują: emisja powierzchniowa (komunalna), punktowa (przemysłowa) i liniowa (komunikacyjna), a także zanieczyszczenia napływające z otoczenia. Głównym czynnikiem kształtującym jakość miejskiego powietrza w Szczecinie jest emisja antropogeniczna, której największym źródłem jest działalność sektora komunalno-bytowego. Emisja z tego sektora jest głównym źródłem benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. W Szczecinie obszarami, na których również może występować zwiększona emisja powierzchniowa są peryferyjne tereny, na których trwa proces urbanizacji terenów porolnych, znajdujące się poza zasięgiem sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowej, gdzie rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Wysokie stężenia zanieczyszczeń powietrza mogą okresowo występować także na terenach ogrodów działkowych, w przypadku spalania odpadów na powierzchni ziemi lub w związku z emisjami paleniskowymi (z palenisk zlokalizowanych w altanach).

Emisja liniowa jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza tlenkami azotu. Emisja liniowa powodowana przez ruch komunikacyjny i powstaje podczas spalania paliw, ścierania nawierzchni jezdnych, opon i hamulców oraz wtórnego unoszenia się drobin pyłu z powierzchni dróg i torowisk. Terenami najbardziej narażonymi na zanieczyszczenia powietrza z emitorów liniowych są tereny zlokalizowane bezpośrednio wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych lewobrzeżnej części Szczecina. Narażona na duże stężenia emisji liniowej jest także prawobrzeżna część miasta, gdzie skupiają się trasy wylotowe z miasta.

Emisje punktowe są to emisje ze źródeł energetycznych i technologicznych, odprowadzających substancje do powietrza w sposób zorganizowany. W związku z bardziej restrykcyjnymi przepisami skutkującymi użytkowaniem coraz efektywniejszych urządzeń do redukcji emisji zanieczyszczeń i wzrostem udziału paliw uznawanych za ekologiczne, udział zanieczyszczeń powietrza z emitorów punktowych znacznie się zmniejszył. Emisję punktową stanowi głównie dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, dwutlenek

węgla oraz pył PM10. Emitory punktowe w Szczecinie są zlokalizowane głównie na terenach wzdłuż Odry, które stanowią obszary związane z działalnością gospodarczą, produkcyjną. Obszarem szczególnie narażonym na emisję ze źródeł punktowych jest także prawobrzeżna część miasta, gdzie znajdują się największe zakłady produkcyjne w Szczecinie. Lokalizacja najbardziej uciążliwych emitorów punktowych w strukturze miasta jest korzystna ze względu na warunki przewietrzania (dominujące kierunki wiatru), które zapobiegają powstawaniu lokalnych zastoisk zanieczyszczeń powietrza poprzez transport zanieczyszczeń poza granice miasta lub w kierunku Odry, gdzie powietrze ulega procesowi regeneracji (adsorpcja, fotosynteza, filtrowanie, neutralizacja, rozpuszczanie lub wymywanie). Emisje z zakładów szczególnie uciążliwych wykazują tendencję spadkową dzięki realizacji inwestycji proekologicznych, a także proekologicznym normom ustanawianym przez polskie i europejskie prawodawstwo.

Jakość powietrza kształtowana jest nie tylko przez źródła emisji i jej rodzaj, ale także uwarunkowania zewnętrzne sprzyjające lub ograniczające rozpraszanie poszczególnych substancji. Na jakość powietrza duży wpływ mają warunki meteorologiczne poprzez długość i natężenie sezonu grzewczego, prędkość i kierunek wiatrów, ilość dni o charakterze insolacyjno-radiacyjnym (duże promieniowanie słoneczne w ciągu dnia, duże wypromieniowanie ciepła z podłoża w nocy). Czynniki te wpływają na zróżnicowanie stężenia zanieczyszczeń wokół źródła oraz na skalę i natężenie ich rozpraszania. Kolejnym czynnikiem warunkującym jakość powietrza w mieście jest struktura przestrzenna. Liczne zespoły zwartej zabudowy, duży udział powierzchni zasklepionych, usytuowanie obiektów kubaturowych względem przeważających kierunków wiatrów i ukształtowania powierzchni, niski udział terenów zieleni stanowiących obszary regeneracji powietrza we wnętrzach urbanistycznych, powodują tendencję do powstawania lokalnych skupisk zanieczyszczeń oraz smogu. W strukturze miejskiej Szczecina, wyraźnym osłabieniem przewietrzania i możliwości samooczyszczania charakteryzuje się teren Śródmieścia, gdzie występują liczne, zwarte kwartały zabudowy i promienisty układ ulic.

Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi została ujęta w ustawie Prawo ochrony środowiska. Dopuszczalne wartości pól elektromagnetycznych, w celu ochrony terenów zabudowy mieszkaniowej i miejsc dostępnych dla ludności, zawiera rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U.2019.2448 z późn.zm.). Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U.2020.2311 z późn. zm.) określa zasady prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W niniejszej prognozie odniesiono się wyłącznie do sztucznych źródeł promieniowania. Najliczniejsze źródło PEM w mieście Szczecin stanowią nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej i stacje radiowe. Na terenie miasta oprócz linii elektroenergetycznych niskich napięć (0,4 kV), średnich napięć (15 kV) i wysokich napięć (110 kV) występują także linie elektroenergetyczne najwyższych napięć (220-400 kV). Te ostatnie, czyli linie wysokich i najwyższych napięć, stanowią źródła PEM. Na terenie Szczecina prowadzone są regularne pomiary pól elektromagnetycznych w 7 punktach pomiarowych w różnych częściach miasta. Wyniki badań PEM wykonywane w latach 2017-2020 wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych wartości pól elektromagnetycznych.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Plan ogólny przedstawia docelowe zagospodarowanie miasta w podziale na strefy planistyczne, dla których określone zostały wskaźniki urbanistyczne. Wyznaczone strefy planistyczne stanowią podstawę kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej na etapie sporządzania miejscowych planów. Stopień szczegółowości planu ogólnego nie pozwala na określenie konkretnych inwestycji, których realizacja miałyby wpływ na jakość powietrza czy wytwarzanie pól elektromagnetycznych. Zapisy planu ogólnego nie obejmują zagadnienia zaopatrzenia w ciepło oraz energię elektryczną. W analizowanym dokumencie układ komunikacyjny przedstawiony jest w ujęciu ogólnym i obejmuje jedynie podstawowe elementy sieci transportowej miasta.

Strefy wielofunkcyjne, z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną wraz z obszarami uzupełnień zabudowy, stanowią tereny, na których mogą wystąpić potencjalne emisje zanieczyszczeń powietrza. Emisje te będą zależne od wybranych rozwiązań z zakresu zaopatrzenia w ciepło oraz energię elektryczną. Nowa zabudowa mieszkaniowa, zlokalizowana poza zasięgiem sieci ciepłej oraz gazowej, która nie zostanie wyposażona w przyjazne środowisku

rozwiązania inżynierskie, będzie stanowiła źródło powierzchniowych zanieczyszczeń powietrza, głównie w sezonie grzewczym. Obszary, na których będą mogły powstać nowe punktowe emitery zanieczyszczeń powietrza to: strefa usługowa, strefa handlu wielkopowierzchniowego oraz strefa gospodarcza. Również rozwój układu komunikacyjnego miasta może powodować wzrost liniowych emisji zanieczyszczeń powietrza. Wielkość emisji uwalnianych do środowiska jest ściśle określona w polskim prawodawstwie, a inwestorzy są zobligowani do przestrzegania tych przepisów. Od wybranych rozwiązań, a także przyszłej eksploatacji, będzie zależała skala i rodzaj wpływu nowego zagospodarowania na jakość powietrza w mieście. Na poziomie planów miejscowych, za pomocą poszczególnych zapisów z zakresu komunikacji, ochrony środowiska oraz inżynierii, kształtuje się politykę przestrzenną opartą na ekologicznych rozwiązaniach. Preferencja tego typu rozwiązań w gospodarowaniu przestrzennym, pozwala na ograniczenie negatywnych oddziaływań na jakość powietrza, powodowanych przez realizację poszczególnych inwestycji oraz późniejszą ich eksploatację. W odniesieniu do jakości powietrza, pozytywnie ocenia się wyznaczenie stref zieleni i rekreacji, stref otwartych, a także wprowadzenie w podstawowych i dodatkowych profilach funkcjonalnych terenów zieleni naturalnej, terenów zieleni urządzonej, terenów lasu, terenów wód. W każdej ze stref planistycznych określono także minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Ustalenia te umożliwiają wzmocnienie zdolności przewietrzania i regeneracji powietrza na terenie Szczecina. Bardziej szczegółowe ustalenia planów miejscowych zapewnią odpowiednią ilość terenów zieleni, a także określą rozwiązania sprzyjające podniesieniu nie tylko jakości powietrza, ale także zdolności adaptacji miasta do zmian klimatu. Należy zaznaczyć, że na poziomie planów miejscowych elementami obligatoryjnymi zagospodarowania terenu stają się: istniejąca zieleń wysoka, obowiązek realizacji zieleni wysokiej w formie szpalerów oraz obowiązek realizacji błękitno-zielonej infrastruktury. Działania te łącznie łagodzą negatywne efekty planowanej zabudowy, wykształcając prawidłowy mikroklimat i poziom samoregeneracji.

Skumulowane działania o charakterze wieloprzestrzennym na poziomie planu ogólnego, w połączeniu z lokalnymi działaniami ochronnymi zawartymi w planach miejscowych, pozwolą na spełnienie norm emisji zanieczyszczeń powietrza.

3.6 Rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczna

Szczecin charakteryzuje się dużą bioróżnorodnością. Zróżnicowanie krajobrazu miasta, wynikające ze szczególnego położenia w obszarze przecięcia się dużych form geomorfologicznych odpowiada za występowanie różnorodnych siedlisk, a tym samym stwarza warunki do bytowania różnych gatunków roślin i zwierząt.

Współczesna flora miasta reprezentowana jest przez zbiorowiska roślinne o charakterze naturalnym, półnaturalnym i antropogenicznym. Roślinność w mieście nieustannie podlega przekształceniom w czasie i przestrzeni na skutek naturalnych procesów i antropopresji. Najcenniejsza, a zarazem najbardziej narażona na zmiany jest roślinność naturalna. Są to kompleksy lasów aluwialnych na wyspach Międzyodrza oraz kompleksy leśne na wzniesieniach morenowych Wzgórz Bukowych i Wzgórz Warszawskich, w dolinie Płoni oraz w dolinach strumieni.

Bogactwo fauny budowane jest przez dużą ilość terenów naturalnych i półnaturalnych. Dzięki nim jej różnorodność jest na ponadprzeciętnym poziomie, szczególnie jak na obszar tak silnie zurbanizowany. Na zróżnicowanie fauny wpływ mają także typowo miejskie fragmenty Szczecina, jak rozległe parki, liczne mniejsze skwery i zieleńce oraz ogrody działkowe.

Poniżej krótko scharakteryzowano główne formacje i zbiorowiska roślinne występujące w granicach miasta. Pełen opis i rozkład fauny i flory (w tym gatunków podlegających ochronie) znajduje się w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin z 2018 roku oraz w Opracowaniu ekofizjograficznym miasta Szczecin z roku 2021.

Parki. W Szczecinie znajdują się 32 parki o łącznej powierzchni około 160 ha. Największymi i najpopularniejszymi terenami są parki: im. Jana Kasprówicza, im. Stefana Żeromskiego i Arkoński. Pozostałe zajmują dużo mniejsze powierzchnie i są rozlokowane w różnych rejonach miasta. Są to zarówno założenia dawne (głównie dawne cmentarze), jak i nowo powstałe. Parki reprezentują wybitne walory krajobrazowe, kompozycyjno-przestrzenne i przyrodnicze, stanowią integralną część kompozycji urbanistycznej Szczecina i są objęte ochroną konserwatorską lub planistyczną.

Wszystkie parki miejskie Szczecina stanowią obszary zieleni urządzonej, zaspakajając głównie potrzeby społeczne, w niewielkim stopniu biocenotyczne, zwłaszcza w odniesieniu do szaty roślinnej.

Są to obszary objęte stałą pielęgnacją. W drzewostanach dominują stosunkowo długowieczne gatunki rodzime (dęby, lipy, buki), poza tym klony, brzozy i bardzo liczne gatunki obce sadzone, jako ozdobne lub jako ciekawe okazy kolekcjonerskie. Cechą charakterystyczną niektórych obiektów (park: im. S. Żeromskiego, im. J. Kasprówicza, Cmentarz Centralny) jest występowanie rzadko spotykanych w uprawie, wględnie starych okazów drzew egzotycznych.

Cmentarze. W mieście znajduje się 6 czynnych cmentarzy: Cmentarz Centralny, Cmentarz Zachodni oraz cmentarze na terenie osiedli: Zdroje, Dąbie, Wielgowo, Płonia. Największy i najcenniejszy z przyrodniczego punktu widzenia jest Cmentarz Centralny. To największe w Polsce miejsce pochówku oraz park z ponad stu kilometrami alejek, kaplicami i pomnikami. Zinventaryzowano tu ponad 400 gatunków drzew i krzewów, w tym liczne gatunki obcego pochodzenia.

Skwery, zieleńce, aleje. W granicach miasta znajduje się około 130 skwerów i zieleńców (o łącznej powierzchni ok. 115 ha), z czego największe i najciekawsze to: Wały Chrobrego, plac im. Adama Mickiewicza, plac im. Janiny Szczerskiej oraz skwer im. M. Doliwo-Dobrowolskiego. W zwartej zabudowie miejskiej tereny te, pomimo niedużych powierzchni, pełnią istotną rolę ekologiczną, społeczną i wypoczynkową.

Zieleń towarzysząca układom przestrzennym zabudowy jest bardzo zróżnicowana. Śródmieście i jego obrzeża to układy przestrzenne o tradycji XIX i XX-wiecznej, zespół Westend reprezentuje ideę miasta-ogrodu. Wywodząca się z angielskich wzorów urbanistyczno-architektonicznych XIX-wieczna kompozycja obszaru śródmieścia miasta przejawia się w wyjątkowej, wielkomijskiej formie różnorodnych placów z promienistymi ulicami, alejami. Efektowną formę najważniejszych ulic akcentują alejowe obsadzenia ze spacerowymi bulwarami w pasie rozdzielającym jezdnie (ul. Ku Słońcu, ul. Taczaka, al. Wojska Polskiego), a także przedogródki od strony frontów zabudowy (al. Papieża Jana Pawła II, al. Piastów).

Zespoły powojennej komunalnej i spółdzielczej zabudowy wielorodzinnej posiadają stosunkowo duży udział terenów zieleni o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, wzbogaconej placami zabaw i małą architekturą (np. przy ul. Przyjaciół Żołnierza, ul. Zawadzkiego). Tereny zabudowy wielorodzinnej realizowane współcześnie, zwłaszcza w formule deweloperskiej i bezplanistycznej w większości charakteryzują się szczątkowym udziałem zieleni towarzyszącej i terenów rekreacyjnych.

Ogrody działkowe. W granicach miasta znajduje się kilkadziesiąt zespołów ogrodów działkowych o łącznej powierzchni ok. 1130 ha. Są to tereny o ograniczonej dostępności publicznej, niemniej stanowią element systemu przyrodniczego miasta. Są miejscem upraw ogrodniczych, wypoczynku i rekreacji indywidualnej dla ok. 25% stałej ludności Szczecina. Charakterystyczną cechą ogrodów działkowych jest ich rozproszenie w strukturze miasta.

Zbiorowiska wodne. Znaczna część zbiorników i cieków wodnych jest przekształcona do tego stopnia, że stwierdza się w nich jedynie kadłubowe zbiorowiska roślinne lub brak roślinności. Przekształcanie koryt cieków i zbiorników wodnych powodują postępującą od dawna degradację roślinności wodnej w granicach Szczecina. O ile obraz roślinności wodnej na przełomie XX i XXI wieku wyglądał źle, o tyle obecnie stwierdzono poprawę zasobów wielu populacji gatunków wodnych i powrót ich do siedlisk w granicach miasta. Do flory zasiedlającej środowiska wodne i podmokłe zaliczamy roślinność: zbiorowisk pleustonowych, podwodnych łąk ramienic, zbiorowisk roślin podwodnych, szuwarów właściwych i wielkoturzycowych, nadwodnych zbiorowisk terofitów, nadwodne zbiorowiska bylin oraz roślinność źródlisk.

Zbiorowiska łąk i muraw. Należą one do ustępujących ekosystemów na terenie Szczecina. Niegdyś ekstensywna hodowla rozwijająca się w okolicach Szczecina wiązała się z utrzymywaniem rozległych użytków zielonych, zwłaszcza w dolinie Odry, na wyspach Międzyodrza i nad jeziorem Dąbie. Z tych rozległych użytków zielonych, jedyny większy płat łąk zachował się dziś praktycznie tylko w rejonie Dąbia (Sadlińskie Łęgi). Na odłogach powstających na skutek ustępowania gospodarki rolnej w rejonie miasta licznie powstają murawy, będące różnymi stadiami sukcesji – od zbiorowisk chwastów segetalnych do muraw szczerlichowych. Do najciekawszych traworośli należą występujące na krawędzi Odry fragmenty ciepłolubnych łąk i muraw. Do roślinności łąk i muraw zaliczamy łąki: ziołoroślowe, z sitowiem leśnym i ostrożeńkowo-rdestowe oraz rajgrasowe.

Murawy kserotermiczne. Należą do najrzadszych i najsilniej zagrożonych degradacją zbiorowisk. Ze względu na bogactwo florystyczne odgrywają istotną rolę jako siedlisko wielu zagrożonych i chronionych gatunków. Na terenie miasta wykształcone są słabo, głównie w formie zbiorowiska z kłosownicą pierzastą. Zajmują one niewielkie powierzchnie na suchych, nasłonecznionych skarpach na krawędzi doliny Odry

w północnych dzielnicach Szczecina oraz w Klęskowie w rejonie doliny Rudzianki. Spośród ciepłolubnych muraw napiaskowych na terenie miasta występuje bogata florystycznie murawa w Żydowcach (rejon ul. Działdowskiej), poza tym szczątkowo obecne są w kompleksach z ciepłolubnymi okrajkami i zaroślami (np. w wąwozach i na zboczach na krawędzi doliny Odry od Golęcina po Skolwin). Murawy szczotlichowe na terenie Szczecina występują dość często, zwłaszcza na piaskach dawnych terasów zalewowych w obrębie Jezierzyc, Dąbia i Kijewa.

Zbiorowiska okrajkowe. Należą do nich ciepłolubne zbiorowiska bylin, stanowiące charakterystyczny składnik układów ekotonowych. Występują one w postaci wąskiego pasa w strefie kontaktowej zbiorowisk leśnych lub zaroślowych ze zbiorowiskami trawiastymi, tworząc charakterystyczny okrajek. Na terenie Szczecina zbiorowisko to utrzymuje się na brzegu lasu w Żydowcach, na skarpach doliny Odry od Golęcina po Skolwin, na obrzeżach Puszczy Bukowej w rejonie Podjuch. Zbiorowiska okrajkowe związane z siedliskami wilgotnymi rozpowszechnione są w kompleksach roślinności łąkowej w dolinie Odry i w dolinach mniejszych cieków.

Roślinność leśna. Lasy różnią się znacznie od siebie ze względu na charakter siedlisk. Wyniesienia morenowe (Wzgórza Bukowe, Warszawskie i Wał Stobniański) to siedliska buczyn, które zachowały się jednak tylko na Wzgórzach Bukowych oraz w okolicach Pilchowa i na Leśnym Wzgórzu. W dolinie Odry występują łąkowe lasy olszowe i wierzbowe oraz olszyny. Na pozostałych terenach Szczecina dominują drzewostany sosnowe i sosnowo-dębowe, powstałe głównie na gruntach porolnych. Mniejsze powierzchnie zajmują zgodne z siedliskami lasy grądowe, kwaśne buczyny i kwaśne lasy dębowo-bukowe (doliny strumieni na Wzgórzach Warszawskich i krawędzi doliny Odry w okolicach Stołczyzna i Skolwina oraz w dolinie Płoni).

Czyżnie. To wielogatunkowe zarośla z przewagą tarniny, głogów i róży dzikiej. Zbiorowiska tego typu są powszechne na terenie Szczecina. Występują one na przydrożach, na słonecznych zboczach (od Golęcina po Skolwin), często w kompleksie z ciepłolubnymi zbiorowiskami okrajkowymi.

Olsy i łożowiska. Kształtują się w zabagnionych, bezodpływowych zagłębieniach terenu, nad wolno płynącymi wodami rzeczными i rowami. Zbiorowiska rozpowszechnione na obrzeżach miasta, zwłaszcza na dawnych użytkach zielonych oraz w kompleksach roślinności szuwarowej na wyspach Międzyodrza. Poza tym są często spotykane w lokalnych, śródpolnych i śródleśnych obniżeniach i oczkach wodnych (np. w okolicy Warszewa i Kijewa).

Lasy i zarośla łąkowe. Występują głównie w dolinie Odry i dolinach cieków do niej spływających. W granicach miasta występują łąki wierzbowe, jesionowo-olszowe, jesionowe i wiązowo-jesionowe.

Grądy. Reprezentowane są w Szczecinie tylko przez jeden zespół – subatlantycki nizinny las dębowo-grabowy. Występuje on na świeżych glebach eutroficznych na zboczach dolin strumieni w północnej części miasta oraz w dolinie Płoni. W wielu miejscach ma formę przejściową między zaroślami inicjalnymi z głogami i leszczyną, a zbiorowiskiem dojrzałym z grabami, dębami i bukami.

Buczyny. Występują w Puszczy Bukowej (okolice Żydowiec, Podjuch i Klęskowa), w lasach w okolicach Pilchowa oraz na Leśnym Wzgórzu a także w postaci zubożonej w Mścięcinie, poza tym lokalnie na stokach dolin rzecznych.

Dąbrowy. Należą do zbiorowisk niezbyt rozpowszechnionych w granicach miasta. Wykształcają się w lasach w okolicach Warszewa i Dąbia oraz Podjuch.

Roślinność segetalna i ruderalna. Jest bardzo pospolitym w mieście zbiorowiskiem roślinnym. Charakterystyczną ich cechą jest zwykle znaczny udział w nich antropofitów – gatunków zawlekanym i rozprzestrzeniającym się w układach sztucznych lub seminaturalnych, zaburzonych przez ingerencję człowieka. Gatunki te stanowią ponad połowę flory miasta. Liczne zbiorowiska ruderalne rozpowszechnione są na terenach zabudowanych i na przydrożach tworząc kompleksy fitocenoz zróżnicowanych florystycznie ze względu na różnice w natężeniu wydeptywania, właściwości gleby, nasłonecznieniu itp.

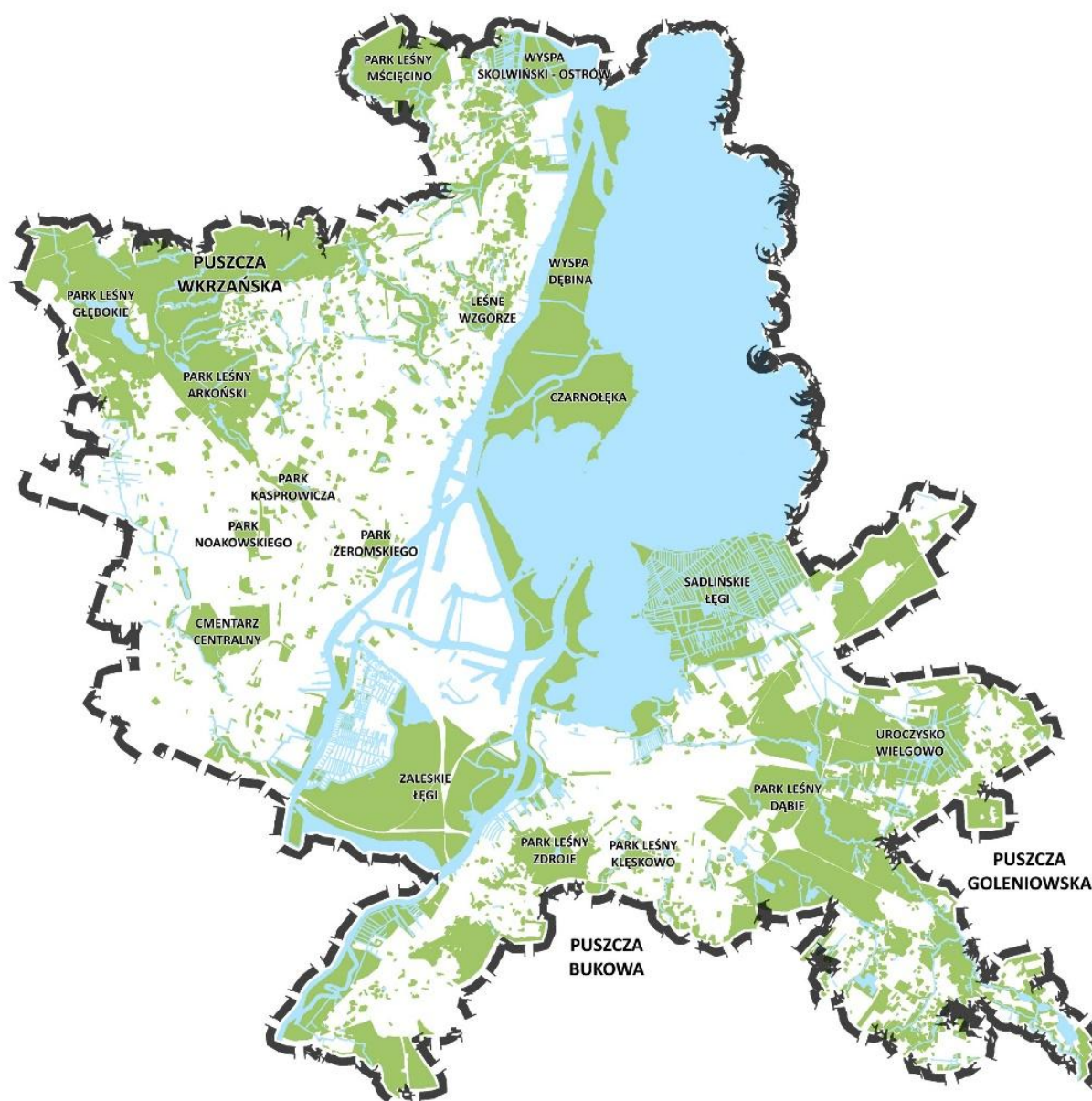
Użytki rolne. Zajmują około 18% powierzchni miasta. Są to głównie grunty orne, łąki i pastwiska, które należą do ustępujących ekosystemów w mieście. Największe kompleksy użytków rolnych stanowi obszar Sadlińskich Łęgów nad jeziorem Dąbie, gruntów ornym w rejonie Skolwina oraz użytki zielone i grunty orne w obszarze Wielgowa. Na niewielkiej części gruntów rolnych utrzymano charakter rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jednak ze względu na rozwój terenów zabudowanych ich zdecydowana większość ulega stopniowemu przekształcaniu w tereny przeznaczone pod zabudowę.

Wymienione wyżej zbiorowiska roślinne w korzystnych warunkach geograficzno-ekologicznych mogą tworzyć siedliska przyrodnicze, czyli obszary lądowe lub wodne o określonych cechach środowiska

przyrodniczego wyodrębniane w oparciu o cechy geograficzne, biotyczne i abiotyczne. Należą do nich również te podlegające ochronie w ramach obszarów Natura 2000. Ich pełna lista znajduje się w rozdziale *Obszary i obiekty chronione* niniejszej prognozy.

Inwazyjne gatunki obce. Należą do nich rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku lub gospodarce, lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. W szczególności takie gatunki oddziałują negatywnie na różnorodność biologiczną, w tym na zmniejszenie populacji lub eliminowanie gatunków rodzimych poprzez konkurencję pokarmową, drapieżnictwo lub przekazywanie patogenów oraz zakłócanie funkcjonowania ekosystemów. Do najbardziej rozpowszechnionych gatunków obcych w granicach miasta należą m.in.: klon jesionolistny, jarzab szwedzki, nawłoc kanadyjska, nawłoc późna. Są to gatunki łatwo dziczejące i pospolite na terenie całego miasta. Ekosystemom leśnym zagrażają natomiast niecierpek gruczołowaty i pomarańczowy, które występują głównie na siedliskach łąkowych w dolinie Odry. Do mocno ekspansywnych, inwazyjnych gatunków roślin należą: rdestowiec ostrokończysty, barszcz Sosnowskiego i barszcz kaukaski. Te ostatnie ze względu na szkodliwe oddziaływanie na ludzi należą do wyjątków wśród roślin inwazyjnych i objęte są czynnym zwalczaniem w mieście.

Rycina 6. Rozkład przestrzenny zieleni w mieście

Źródło: Opracowanie na podstawie zasobów mapowych Urzędu Miasta i Gminy Szczecin.

Szczecin odznacza się dużą różnorodnością faunistyczną. Wpływ na to ma przede wszystkim obecność w granicach miasta jeziora Dąbie i Odry wraz z Międzyodrzem. Na duże zróżnicowanie faunistyczne wpływa również obecność wielu mniejszych rzek i cieków, obecność jezior, obszarów podmokłych i oczek wodnych, parków oraz leżących częściowo w granicach miasta trzech puszczy. Na zróżnicowanie fauny wpływ mają także typowo miejskie fragmenty Szczecina, jak rozległe parki oraz skwery i zieleńce, a ponadto ogrody działkowe i strefy ekotonowe. Najistotniejszymi miejscami dla fauny w obrębie miasta są: Odra Zachodnia i Regalica wraz z kanałami między wyspami, obszar Międzyodrza, jezioro Dąbie, teren zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wodozbiór” wraz z obszarami przyległymi, Dolina Siedmiu Młynów, Syrenie Stawy wraz z rozlewiskami przy ul. Arkońskiej.

W Polsce prawną ochroną gatunkową objęte są niemal wszystkie gatunki ptaków, wszystkie płazy i gady oraz duża ilość pozostałych gromad zwierząt. Zwierzęta łowne, tj. ssaki, ptaki oraz ryby, podlegają ochronie okresowej. Wykaz cennych i chronionych gatunków zwierząt znajduje się w rozdziale *Obszary i obiekty chronione* niniejszej prognozy. Pełen opis zawierający charakterystykę poszczególnych gatunków, ich rozkład znajduje się w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin z 2018 roku oraz w Opracowaniu ekofizjograficznym miasta Szczecin z roku 2021. Poniżej przedstawiono ogólną charakterystykę i strefy występowania poszczególnych gromad faunistycznych.

Bezkęgowce. Fauna bezkręgowca terenów znajdujących się w granicach administracyjnych Szczecina odzwierciedla różnorodność siedliskową tego obszaru. Największe skupisko tych zwierząt występuje w siedliskach wodnych: rzekach, jeziorach, kanałach i drobnych zbiornikach. Z tego typu siedliskami związane są wszystkie gatunki wodne i amfibioteiczne owady. Na terenach podmokłych występuje wiele gatunków ważek, ale także niektórych motyli. Łąki, pastwiska i lasy również charakteryzują się bogactwem bezkręgowców.

W obszarach często zubożonej i przekształconej zieleni miejskiej (skwerach i zieleńcach) występują gatunki rodzime, dla których czynniki środowiskowe okazują się korzystne, gatunki migrujące stale z otoczenia, ale także gatunki obce. W terenach produkcyjnych, na składowiskach i placach budowy skład gatunkowy fauny bezkręgowcej jest z reguły ubogi. Fauna gruntów rolnych to głównie gatunki migrujące z terenów sąsiadujących – chrząszcze, motyle, trzmiele, jednak tereny pól uprawnych nie są ich właściwym siedliskiem.

Ryby i kragłouste. Zróżnicowanie gatunkowe ichtiofauny wynika z występowania różnych grup akwenów. Zaliczyć tu można zarówno cieki stałe o różnej wielkości i różnym charakterze ekologicznym, jak i różnej wielkości zbiorniki, w tym jeziora naturalne. Osobną grupą jest też ujściowy odcinek Odry i jezioro Dąbie – tutaj spotykane są gatunki, które dostają się z wód morskich.

Płazy i gady. Ze względu na duży procent ekosystemów wodnych w granicach miasta, płazy i gady stanowią częstą grupę. Preferują siedliska wilgotne, zajmując zróżnicowane środowiska: typowo wodne, lądowo-wodne lub lądowe.

Ptaki. Ornitofauna jest niewątpliwie jednym z najcenniejszych zasobów przyrodniczych miasta. Dzięki zróżnicowanym siedliskom występującym w granicach Szczecina bogactwo tej grupy zwierząt jest na ponadprzeciętnym poziomie, jak na obszar miejski. Dobrym odzwierciedleniem bogactwa ornitofauny jest notowana liczba gatunków występujących na terenie Szczecina. Jak podaje opracowanie ekofizjograficzne dla miasta z 2021 r. liczba gatunków lęgowych i migrujących może sięgać nawet 180. Zaliczają się do nich gatunki objęte ochroną prawną w Polsce oraz 45 gatunków będących na listach Dyrektywy Ptasiej. Występuje też 10 gatunków łownych.

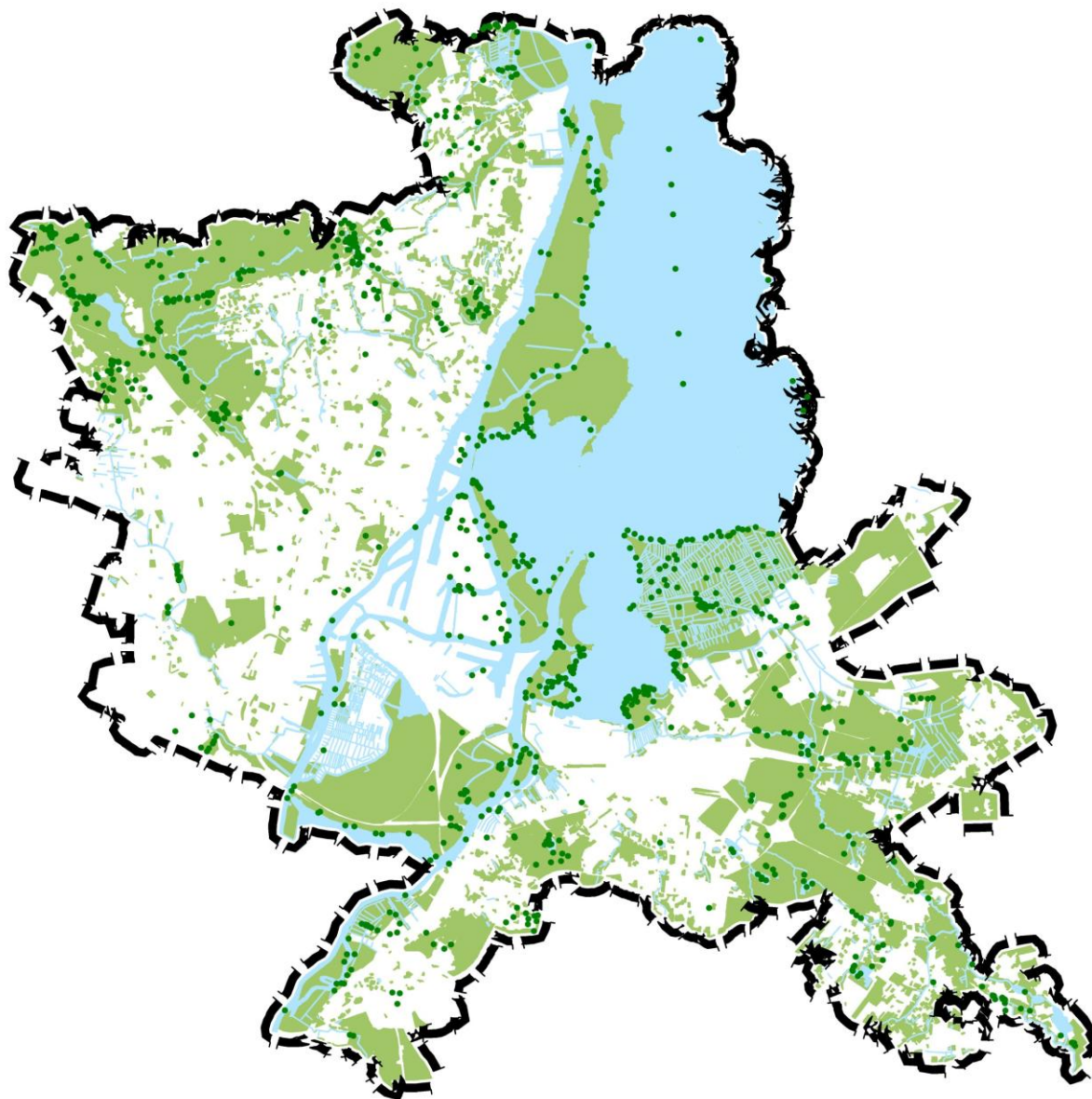
Siedliska wodno-błotne są najważniejszymi z punktu widzenia różnorodności obszaru i jego unikalnego charakteru. Urozmaicona linia brzegowa z szuwarem trzcinowym i roślinnością pływającą w zatokach, przede wszystkim na Międzyodrzu, na Małym Dąbiu i wzdłuż różnej wielkości wysp, sprzyja tworzeniu się siedlisk dla rozrodu ptaków wodno-błotnych.

Leśne siedliska mają zróżnicowany charakter. Łęgi znajdujące się na wyspach na Odrze nie są użytkowane gospodarczo. Licznie występują tam drzewa dziuplaste dające siedlisko dzięciołom dużym, czarnym, średnim oraz ptakom wykorzystującym ich dziuple. W lasach na całym terenie miasta spotkać można charakterystyczne leśne gatunki, których nie brakuje też w rozległych parkach Szczecina, na terenie Cmentarza Centralnego. Wiele gatunków ptaków spotkać można na zbiorowiskach łąkowych podmokłych i suchych, nieużytkach zielonych.

Siedliskiem wielu ptaków są szczeliny w budynkach, dachy oraz drzewa i krzewy będące elementem zieleni miejskiej.

Ssaki. Wśród teriofauny występują głównie gatunki powszechne dla całego regionu. Kopytne, dziki, sarny i jelenie, z czego te ostatnie trzymają się terenów leśnych na obrzeżach miasta. Dziki z kolei licznie zasiedlają niedostępne tereny podmokłe przy Odrze i na wyspach oraz coraz częściej tereny zamieszkałe przez ludzi. Łoś sporadycznie pojawia się na terenie miasta (zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym dla miasta odnotowany na Dębinie). Lisy i łasicowate spotkać można w rozproszeniu na terenach leśnych, parkowych, na cmentarzach i na osiedlach o mniejszym zagęszczeniu zabudowy. Ze względu na rozbudowany ekosystem wodny licznie występuje bóbr i wydra, a także inwazyjny wizon amerykański, który wraz z jenotem azjatyckim i szopem praczem stanowi zagrożenie dla rodzimej ornitofauny. Mniej groźny jest wykazywany obcy gatunek gryzonia – piżmak.

Rycina 7. Rozkład przestrzenny na terenie gminy gatunków zwierząt podlegających ochronie

Źródło: Opracowanie na podstawie opracowania ekofizjograficznego miasta Szczecin z 2021 roku.

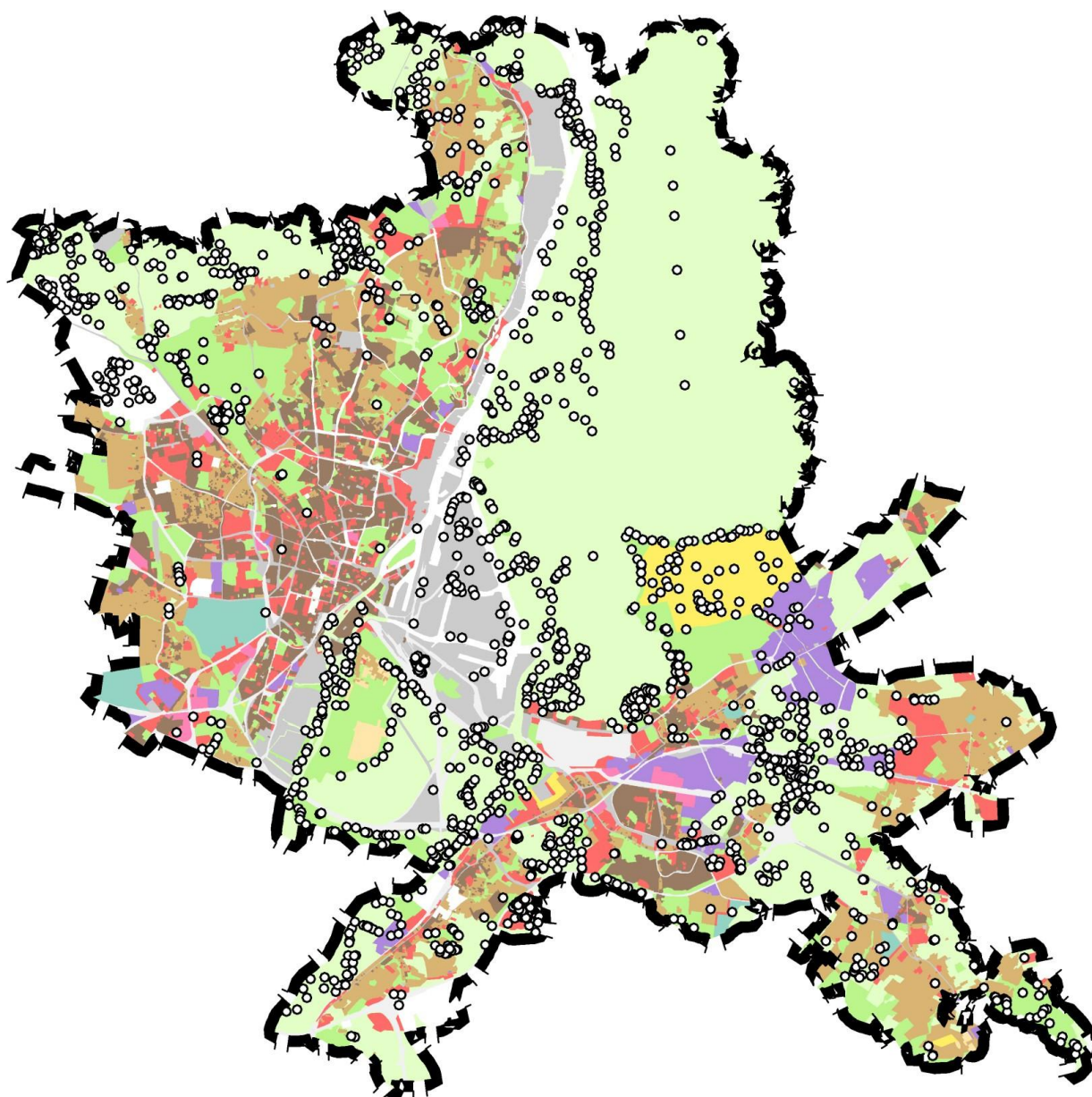
PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Ochrona bioróżnorodności w planie ogólnym realizowana jest poprzez objęcie najcenniejszych z przyrodniczego punktu widzenia (w tym: lasów, rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz terenów nie objętych obszarowymi formami ochrony przyrody, ale wskazanych jako cenne w Waloryzacji przyrodniczej miasta oraz w Opracowaniu ekofizjograficznym miasta Szczecin) obszarów miasta strefą otwartą oraz w mniejszym stopniu strefą zieleni i rekreacji. Teren Trzebuskich, Sadlińskich Łęgów i Rokicin objęto natomiast strefą produkcji rolniczej, na co wpływ ma użytkowanie tego obszaru i zabiegi na nim prowadzone, niezbędne dla utrzymania terenu

w nie pogorszonej formie. W każdym przypadku, wyznaczenia strefy planistycznej związanej z zabudową terenu, w każdej z nich w profilu dodatkowym, ustalono teren zieleni naturalnej, teren lasów lub teren zieleni urządzonej, co daje możliwość (i przede wszystkim priorytet) odnośnie istniejących form ochrony przyrody) na etapie planów miejscowych wykluczenia obszarów o stwierdzonych walorach przyrodniczych z możliwości zabudowy i zagospodarowania.

Prognozuje się, że wyznaczone w planie ogólnym strefy utrzymają dotychczasowe funkcje i wartości i nie powinny przyczynić się do wystąpienia znaczących zagrożeń dla bioróżnorodności w mieście. Późniejsze zagospodarowanie obszaru miasta na podstawie miejscowych planów oraz decyzji administracyjnych, zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, będzie wiązało się z częściowym ograniczeniem obszarów ze swobodnie rozwijającą się roślinnością, jednakże nie powinno to skutkować degradacją różnorodności biologicznej miasta. Na rycinie zamieszczonej poniżej przedstawiono przestrzenny rozkład istniejącej bioróżnorodności na tle ustalonych stref planistycznych. Punktami naniesiono gatunki zwierząt i roślin podlegające ochronie prawnej (na podstawie Opracowania ekofizjograficznego dla miasta Szczecin z 2021 roku). Z ryciny wynika, że obszary o największej bioróżnorodności i obszary koncentracji zidentyfikowanych wartości przyrodniczych są objęte strefami wykluczonymi z zainwestowania lub z dopuszczeniem zagospodarowania o ściśle określonych rygorach z poszanowaniem występujących wartości przyrodniczych.

Rycina 8. Rozkład przestrzenny bioróżnorodności miasta na tle stref planistycznych planu ogólnego

Źródło: Opracowanie na podstawie opracowania ekofizjograficznego miasta Szczecin z 2021 roku.

Ze względu na dynamikę środowiska i jego nieustanne przekształcanie oraz globalne zmiany zachodzące w środowisku nie ma możliwości prowadzenia działań w skali lokalnej, miejskiej, które powstrzymałyby wymieranie gatunków. Proponowane w opracowaniach przyrodniczych dla miasta i uwzględnione w planie ogólnym uzupełnienie sieci obszarów chronionych zabezpieczą kluczowe siedliska występowania gatunków zagrożonych, jednak niezbędne jest równoczesne prowadzenie działań, które wykraczają poza kompetencje planu ogólnego i miejscowych planów, w tym m.in. monitoring stanu populacji gatunków zagrożonych, skuteczna ochrona czynna i bierna.

Szczecin nazywany jest „miastem parków i zieleni”. Na jego terenie występuje bogactwo zieleni w formie zieleni komponowanej, tj. parków, cmentarzy, ogrodów działkowych, zieleńców, skwerów, zieleni towarzyszącej zabudowie i zieleni ulicznej. Zieleń komponowana stanowiła w przeszłości integralny element kompozycji urbanistycznej miasta, dlatego też dla zachowania charakteru i tradycji urbanistycznej miasta istotna jest jej pielęgnacja i rozwój istniejących założeń oraz tworzenie nowych, które mają za zadanie równoważyć tereny zabudowane oraz tworzyć ekosystem połączeń pomiędzy terenami zieleni w mieście.

W celu zapewnienia harmonijnego utrzymania, a także rozwoju terenów zieleni na terenie miasta w 2021 roku przyjęte zostały Standardy utrzymania, ochrony i rozwoju terenów zieleni. Dokument przeznaczony jest do stosowania w ramach działań związanych z utrzymaniem zieleni, rozwojem terenów zieleni oraz przygotowaniem i realizacją wszelkich inwestycji na terenach stanowiących własność Gminy Miasto Szczecin.

W mieście powstał również program Parki dla szczecinian, zakładający powstanie 28 zielonych inwestycji w ciągu pięciu lat. Program zakłada lokalizowanie inwestycji w każdym z osiedli Szczecina, nie tylko budowę i urządzenie nowych założeń, ale także rewaloryzację już istniejących założeń parkowych (np. parku im. S. Żeromskiego). Zapewni to mieszkańcom lepszy lokalny dostęp do terenów zieleni i poprawi warunki życia w mieście oraz zapewni niektórym gatunkom fauny, m.in. ptakom, nowe miejsca do życia.

W odniesieniu do większości istniejących ogrodów działkowych, które pełnią rolę ekologiczną, biocenotyczną i rekreacyjno-wypoczynkową dla ich użytkowników, plan ogólny utrzymuje ich dalsze funkcjonowanie w przestrzeni miasta. Jednak niewielka ich część stanowi rezerwę na funkcje ogólnomiejskie – przewiduje się ich likwidację zgodnie z ustaloną w miejscowych planach docelową funkcją.

Na obszarach leśnych priorytetem jest działanie zgodne z Planem urządzenia lasu i zasadami gospodarki leśnej, utrzymanie funkcji ochronnej lasów, zachowanie ich bioróżnorodności, walorów krajobrazowych i przyrodniczych oraz udostępnianie, umożliwienie rekreacji i wypoczynku mieszkańcom miasta. W planie ogólnym zostały one objęte strefami otwartymi. Zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne może nastąpić jedynie w sytuacjach uzasadnionych **ważnymi** względami społecznymi, a dokonuje jej się w procedurze sporządzania planów miejscowych.

Strefę produkcji rolniczej ustalono na terenach, na których występuje taki sposób gospodarowania lub utrzymanie takiego przeznaczenia wynika z potrzeb ochrony przyrody lub krajobrazu.

Ze względu na specyfikę planu ogólnego, w którym określa się jedynie profil funkcjonalny (podstawowy i dodatkowy) stref planistycznych z podstawowymi wskaźnikami zabudowy i zagospodarowania terenu, nie ma możliwości bardziej szczegółowego zabezpieczenia istniejących w granicach miasta obszarów najcenniejszych pod względem szaty roślinnej i zwierzęcej oraz bioróżnorodności. Uszczegółowienie zasad ochrony istniejących walorów przyrodniczych następuje na etapie sporządzania miejscowych planów. Zgodnie z celami polityki przestrzennej w planach miejscowych dąży się m.in. do:

- utrzymania istniejących i wykształcenia nowych powiązań ekologicznych z zachowaniem wysokiego poziomu bioróżnorodności,
- odbudowy integracji ekologicznej w obszarze zwartej zabudowy, szczególnie w obszarze Śródmieścia, dążąc do poprawy jakości środowiska miejskiego,
- racjonalnego gospodarowania zielenią (poprzez utrzymywanie terenów zieleni istniejącej lub wyznaczanie nowych) oraz wodami opadowymi i roztopowymi (poprzez stosowanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury),
- utrzymania jak największej powierzchni biologicznie czynnej i ilości drzew, w tym zieleni przyulicznej, w szczególności w obszarach zwartej zabudowy i obszarach przeznaczonych do zabudowy oraz uzupełniania szpalerów, zadrzewień przyulicznych i integracji układów szpalerowych w układ sieciowy, a także zieleni przydomowej, w tym ogrodów przydomowych, przedogródków,

- rewaloryzacji terenów zieleni komponowanej i wzmocnienia jej ekosystemowej roli w strukturze miasta,
- wprowadzania w intensywnej zabudowie nowoczesnych formy zieleni: parków kieszonkowych, powierzchni chłonnych, ogrodów sensorycznych, terapeutycznych dla różnych grup wiekowych, mikrozieleni, zielonych dachów, zielonych ścian itp.,
- wprowadzania zwartej terenu rekreacyjno-wypoczynkowej w nowej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, przeznaczonego dla różnych grup wiekowych, który zapewnia powierzchnię biologiczno-retencyjną i jest wyposażony w urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe,
- utrzymania i wzmocnienia infrastruktury, umożliwiającej migrację organizmów żywych między biotopami, które uległy fragmentacji i tworzenia warunków do nowych połączeń w formie przepustów pod drogami, wiaduktów nad nimi oraz odpowiedniego zagospodarowania terenu wyposażonego w różne formy zieleni,
- wykształcenia stref ekotonowych pomiędzy lasem i terenami zabudowanymi,
- wyznaczenia stref buforowych – pośrednich pomiędzy obszarami chronionymi i wskazanymi do objęcia ochroną, a terenami zabudowanymi lub przeznaczonymi do zabudowy,
- ustalenia jak największego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej,
- ochrony zlewni, dolin rzek i strumieni poprzez utrzymanie i rozwijanie jej funkcji retencyjnej i ekologicznej,
- ograniczenia zagospodarowania i zabudowy w strefach cieków i zbiorników wodnych,
- stosowania nasadzeń z wykorzystaniem gatunków charakterystycznych dla danego miejsca, szczególnie w terenach otwartych i w sąsiedztwie terenów przyrodniczo cennych (chronionych bądź wskazanych do objęcia ochroną),
- eliminowania inwazyjnych gatunków roślin.

Mimo podejmowanych działań planistycznych mających na celu utrzymanie oraz rozwój terenów zieleni, z którymi nierozzerwalnie związana jest fauna, rozwój miasta wciąż postępuje i ograniczenie naturalnych obszarów nieprzekształconych jest powszechnym zjawiskiem procesów urbanizacyjnych. W ogólnym ujęciu niekorzystnym skutkiem w oddziaływaniu na florę i faunę Szczecina będzie wprowadzenie zabudowy bądź szlaków komunikacyjnych na terenach dotychczas niezainwestowanych (tereny rolne i nieużytki). Takie działania przyjmuje się za nieuniknione, związane z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta. Jednak na etapie planów miejscowych, po przeprowadzeniu aktualnych badań środowiska i jego zawartości, niejednokrotnie rezerwuje się tereny o największych walorach przyrodniczych jako tereny z zakazem zabudowy. Zapewnia się również wtedy powiązania ekologiczne z innymi terenami poza granicami objętymi planami miejscowymi w celu zapewnienia możliwości wymiany biogenów oraz uniknięcia izolowania od siebie poszczególnych enklaw zieleni w obszarze miasta.

Podsumowując, nie przewiduje się realizacji funkcji o jednoznacznie negatywnym wpływie na świat roślin, zwierząt oraz bioróżnorodność w mieście. Przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć zgodnych funkcjonalnie z planem ogólnym, który uwzględnia obowiązujące prawo miejscowe, uznaje się, że nie wystąpi oddziaływanie o charakterze znacząco negatywnym na te składowe środowiska Szczecina. W planie ogólnym chroni się przed przekształceniem najcenniejsze tereny zieleni w mieście, zapewnia się zachowanie ciągłości ekologicznych, tam gdzie to możliwe rezerwuje się obszary z docelowym przeznaczeniem na zieleni urządzonej, zieleni parkową, zieleni towarzyszącą zabudowie mieszkaniowej. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta dużą rolę odgrywa ochrona przyrodniczych zasobów fauny i flory w celu zrównoważenia potrzeb rozwojowych z ochroną zastanych wartości przyrodniczych wód, zieleni i bioróżnorodności.

3.7 Walory krajobrazowe, dziedzictwo kulturowe i historyczne

Szczecin to miasto o przestrzennie zróżnicowanym krajobrazie, odmiennym w zależności od morfologii oraz użytkowania ziemi.

Na obszarze miasta można wyróżnić następujące typy krajobrazów naturalnych: doliny i równiny akumulacyjne o gatunkach krajobrazu den dolin (centralna część miasta), deltowy (północna i północno-wschodnia część miasta), tarasów z wydymami (południowo-wschodnia część miasta) oraz młodoglacjalny z gatunkiem krajobrazu równin i wzniesień morenowych (północno-zachodnia część miasta oraz zachodnia i południowo-wschodnia).

O atrakcyjności krajobrazowej Szczecina decyduje zróżnicowanie rzeźby terenu, udział powierzchni wód otwartych i lasów, bioróżnorodność, występowanie naturalnych ekosystemów oraz zróżnicowana struktura zabudowy. Najcenniejsze elementy krajobrazu Szczecina stanowią: dolina Odry wraz z jeziorem Dąbie z łąkami nadodrzańskimi, Wzgórza Warszawskie, Wał Stobniański, Wzgórza Bukowe, fragmenty Puszczy Goleniowskiej, Bukowej i Wkrzańskiej.

Podstawowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Szczecina została zdeterminowana historycznymi ograniczeniami miasta twierdzy. Późniejsza ekspansja zabudowy poza granice dzieł twierdzy, a także odtworzenie zniszczeń dokonanych podczas II wojny światowej, zmieniły integrację wewnętrzną miasta. Obecne granice miasta powstały w wyniku przyłączenia do Szczecina miasta Dąbie i podszczecińskich wsi, w wyniku czego obecna struktura miejska jest silnie zróżnicowana. Bogaty zasób struktur zabytkowych (dwa miasta, układy dawnych wsi, osiedla willowe, zespoły produkcyjne, obszar zachowanego historycznego śródmieścia z zabudową kamienicową obrzeżną, historyczne fronty wodne, zespoły i infrastruktura przemysłowa) stanowi o potencjalne miasta, a konieczność ochrony tych struktur warunkuje kierunek polityki przestrzennej. Szczecin posiada wyjątkowo efektowną wielkomięską formę centrum z zespołem różnorodnych placów i promieniście przecinających się alei, bulwarów, ulic, a liczne ciągi posiadają zróżnicowaną szerokość i formę kompozycji i zagospodarowania, zależną od funkcji pełnionej w układzie urbanistycznym i przylegającej zabudowy.

Szczecin charakteryzuje się fizjonomyczną różnorodnością i lokalnymi modelami funkcjonalno-przestrzennymi zespołów zabudowy i zagospodarowania, do których należą m.in.: śródmiejska kwartałowa zabudowa kamienicowa z utrzymaniem osi kompozycyjnych i układów alejowych, układy staromiejskie (Stare Miasto, Stare Dąbie), układy ruralistyczne (Krzekowo, Osów, Warszewo, Skolwin, Płonia, Jezierzycy, Śmierdnica), zespoły zabudowy w formule miasto-ogród (Pogodno, Głębokie, Gumieńce, Podjuchy, Żydowce), kompleksy historycznej zabudowy produkcyjnej i portowej m.in. Łasztownia, ulica Kolumba. Staromiejskie układy Szczecina i Dąbia pełnią rolę ośrodków wielofunkcyjnych w układzie dwubiegunowym lewo- i prawobrzeża.

Szczególne położenie Szczecina w obszarze o bardzo zróżnicowanej konfiguracji i warunkach terenowych sprawia, że w jego obrębie występuje szereg elementów ukształtowania terenu, które nadal zasługują na szczególną ochronę i wyróżnienie. Szczecin dzięki swojej wyjątkowej lokalizacji posiada ciekawe punkty widokowe; wartością determinującą fizjonomię miasta są sylwety zabudowy, widoczne z terenów dróg wlotowych. Bardzo ważny dla wizerunku miasta jako portu morskiego jest widok ze szlaków wodnych. Zachodni brzeg Odry – wysoki, obudowany i sylwetowo urozmaicony – jest efektem świadomych działań inwestycyjnych i stanowi ciąg odrębnych historycznie miejscowości otwartych na dolinę rzeki. Kształtowanie i ochrona wartości krajobrazowych skarpy nadodrzańskiej są niezbędne do utrzymania tożsamości miasta wynikającej z jego korzeni jako miasta rzeczno-morskiego położonego w głębi lądu.

Wartościowe zespoły krajobrazowe z efektowną architekturą to: zabudowa Wałów Chrobrego z parkiem im. S. Żeromskiego, gmach Urzędu Miasta z założeniem Jasnych Błoni i parkiem im. J. Kasprówicza, kompleks Cmentarza Centralnego, dwa historyczne place parad: Żołnierza i al. Niepodległości, plac Zwycięstwa z Bramą Portową i plac Hołdu Pruskiego z Bramą Królewską, oś alei papieża Jana Pawła II, ul. Wielkopolska, al. Piastów i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego z placami: Grunwaldzkim, Szarych Szeregów, Odrodzenia; kompleksy koszarowe przy ulicach: Potulickiej, Narutowicza, Żołnierskiej, Łukasińskiego, al. Wojska Polskiego, Ku Słońcu; zespoły szpitalne: w Zdunowie, przy ul. Unii Lubelskiej, al. Wyzwolenia, ul. Piotra Skargi, ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Strzałowskiej, ul. Arkońskiej, zespoły fabryczne w Żydowcach, przy ul. Kolumba, na Skolwinie, w tym znaczna część obszarów stoczniowych, Łasztownia z portem wolnocłowym itp. Inne tereny wartościowe krajobrazowo stanowią: ul. Niemierzyńska i Arkońska przylegające do parków miejskich, prowadzące do leśnego obszaru rekreacyjnego i centrum starego miasta w Dąbiu. Zachowane układy przestrzenne wsi włączonych do miasta o zróżnicowanej typologii (układy owalnicowe, ulicówki, widlice): Krzekowo – ul. Szeroka, Płonia – ul. Klonowa, Wielgowo – ul. Bryczkowskiego, Osowo – ul. Miodowa i plac kościelny, nawsia w Warszewie, Skolwinie i Gołęcinie.

Ważnym elementem krajobrazowym Szczecina jest strefa podmiejska, bogata w lasy i wody, a także zachowane artefakty i relikty przeszłości (dawne wsie, zespoły młynów i inne). Najcenniejszymi z nich są: obszar parku leśnego Arkoński i graniczącego z nim kompleksu Puszczy Wkrzańskiej, zespół stawów młyńskich nad rzeką Osówką, teren parku leśnego Leśne Wzgórze z wieżą Goławską, teren parku leśnego Zdroje, stanowiący skrajny fragment Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa”.

Wartością kulturową, mającą pośrednie oddziaływanie na warunki zagospodarowania przestrzeni miejskiej, jest zasób zabytków ruchomych. W zasobie tym, obok artystycznego wyposażenia budynków, dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego oraz kolekcji, są zlokalizowane bezpośrednio w przestrzeni miejskiej historyczne: pomniki, fontanny i inne formy plastyczne, a także niektóre wyposażenia budowli wpisane do rejestru zabytków lub znajdujące się w ewidencji konserwatorskiej.

W ramach audytu krajobrazowego dla województwa zachodniopomorskiego wyznaczono tzw. krajobrazy priorytetowe na obszarze Szczecina. Są one szczególnie cennymi dla społeczeństwa obszarami ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe i jako takie wymagają zachowania. W audycie zestawiono w odniesieniu do poszczególnych krajobrazów ich cechy charakterystyczne, ocenę wartości, lokalizację i granice. Zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania ich wartości, zawarto rekomendacje i wnioski dotyczące ich kształtowania i ochrony w formie wytycznych do gminnych aktów planistycznych.

Krajobrazami priorytetowymi w obrębie Szczecina są:

- Cmentarz Centralny,
- osiedle leśno-parkowe Głębokie,
- jezioro Dąbie,
- Łasztownia,
- Dolina Dolnej Odry, Międzyodrze,
- Odra Zachodnia,
- Odra Wschodnia (Regalica),
- Parki Kasprowicza i Arkoński,
- Krajobraz leśny położony wzdłuż doliny rzeki Płoni,
- krajobraz rolniczy Przęsocin-Skolwin,
- Puszcza Bukowa,
- Szczecińskie Parki Leśne Puszczy Wkrzańskiej,
- Wzgórza Goctawskie i Skarpa Stołczyńska,
- Stocznia Szczecińska, Wyspy Gryfia i Ostrów Brdowski.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Podział funkcjonalny miasta ustalony poprzez wyznaczenie stref planistycznych w planie ogólnym, ma na celu uwzględnienie skali i charakteru zabudowy oraz pozostałych elementów zainwestowania, przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych, kulturowych. Zgodnie z wnioskiem organu ds. ochrony i opieki nad zabytkami, ochrona krajobrazu kulturowego w planie ogólnym nastąpiła poprzez ustalenia funkcjonalne i parametryzację zabudowy i zagospodarowania terenu. Poprzez określenie stref otwartych oraz stref zieleni i rekreacji, zachowuje się walory krajobrazowe związane z naturalnymi i półnaturalnymi siedliskami: lasy w północnej i południowej części Szczecina, parki, skwery, Odrę z jeziorem Dąbie oraz mniejsze cieki i zbiorniki wodne. W ramach stref związanych z zabudową różnego typu możliwe będzie wykształcenie nowych terenów publicznych, zespołów komponowanej zieleni oraz nowych założeń parkowych, równoległe z rozwojem nowej zabudowy, zgodnie z tradycją urbanistyczną Szczecina. Wyznaczone w planie obszary uzupełnień zabudowy (ujęte w strefy) wraz ze wskaźnikami i parametrami zabudowy mają na celu uzupełnienie tkanki miejskiej, przy jednoczesnym zachowaniu i wzbogaceniu walorów krajobrazowych obszaru miasta. Poprzez określenie w strefach planistycznych podstawowego i dodatkowego profilu funkcjonalnego zapewniono możliwość rozwoju podstawowej infrastruktury dla miasta portowego i przywodnego.

Ustalenia planu ogólnego zostały dostosowane do wartościowych elementów krajobrazu kulturowego oraz różnorodności przestrzeni miejskich (zabytki, obszary i zespoły o wartościach zabytkowych wraz z ich otoczeniem, elementy zagospodarowania terenu, ekspozycje). Wyrażona zapisami planu ogólnego polityka przestrzenna uwzględnia, poprzez ustalenie wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu, ochronę wartości wielkoprzestrzennych i lokalnych krajobrazu. Kształtowanie struktury krajobrazu miasta w planie ogólnym, uwzględnia ochronę zabytków i krajobrazu kulturowego, obszarową ochronę wartości zabytkowych i dziedzictwa kulturowego, ochronę obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej oraz ochronę obszarów i obiektów unikatowej wartości dla środowiska przyrodniczego, które są objęte różnymi formami ochrony prawnej. Docelowe zainwestowanie miasta

dostosowane będzie do fizjonomii miasta, a jakość zamieszkania zostanie podniesiona poprzez wykorzystanie jego walorów.

Widocznym skutkiem rozwoju miasta są lokalne zmiany krajobrazu – tereny otwarte przekształcają się w tereny zabudowane – krajobraz zmienia się z naturalnego lub półnaturalnego na antropogeniczny. Takie procesy będą miały miejsce w przestrzeni Szczecina na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego, jak i sporządzanych na jego podstawie miejscowych planów. Zgodnie z przedstawionymi wyżej analizami strefy planistyczne zostały rozplanowane tak, aby przeciwdziałać niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy na tereny o największych wartościach krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych.

Wskazania do kształtowania i ochrony krajobrazów uznanych za priorytetowe dla miasta Szczecin w audycie krajobrazowym będą uwzględniane w miejscowych planach. Audyt będzie miał silne oddziaływanie na sporządzane akty planistyczne, które będą podlegać uzgodnieniu z zarządem województwa w zakresie rekomendacji i wniosków zawartych w audycie.

Ustalenia zawarte w planie ogólnym implementują programy kompleksowej renowacji, rewaloryzacji oraz rewitalizacji zabudowy i zagospodarowania zespołów zabudowy z uwzględnieniem wytycznych służb konserwatorskich. Podczas formułowania ustaleń planu ogólnego pod uwagę wzięto rejestr zabytków, wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, obszary w gminnej ewidencji zabytków na terenie Szczecina. Zabytki nie wpisane do rejestru zabytków chronione są w miejscowych planach w postaci ustaleń dla każdego obiektu o wartościach zabytkowych ze wskazaniem adresu lokalizacji na rysunku planu. Ochronę obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej zapewnia się w planach miejscowych poprzez ustalenia z zakresu zasad ekspozycji, ochrony obiektów wraz z ich otoczeniem. Ustalenia dotyczące sposobu kształtowania nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w obszarach o wartości zabytkowej, zostaną uszczegółowione w planach miejscowych.

Ustalenia planu ogólnego stanowią podstawę dla zapisów planów miejscowych, w których zagadnienia dotyczące ochrony krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego będą sformułowane w bardziej szczegółowym ujęciu. Na poziomie planów miejscowych będzie możliwa bardziej dokładna ocena wpływu poszczególnych inwestycji na krajobraz miasta. Docelowe zagospodarowanie Szczecina, przedstawione na poziomie ogólności analizowanego w niniejszej prognozie dokumentu planistycznego, nie będzie miało negatywnego wpływu na walory krajobrazowe oraz dziedzictwo kulturowe i historyczne Szczecina. Wymienione wyżej działania, których uszczegółowienie nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania, pozwolą zachować, a nawet wzbogacić walory krajobrazowe obszarów i elementów zabytkowych, jakość zabudowy miejskiej, jej estetykę oraz optymalne wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanej.

3.8 Zasoby naturalne

W granicach miasta występują udokumentowane złoża kopalin, których eksploatację zaniechano. Złoża te są niewielkie pod względem powierzchniowym (ok. 10 ha), a ich kopalinę główną stanowią przede wszystkim surowce ilaste ceramiki budowlanej. Ich zestawienie znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 3. Udokumentowane złoża kopalin w granicach administracyjnych miasta Szczecin

NAZWA ZŁOŻA	KOPALINA GŁÓWNA	POWIERZCHNIA ZŁOŻA [ha]	STAN ZAGOSPODAROWANIA ZŁOŻA
Szczecin-Zgoda	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	11,18	Eksploatacja zaniechana
Bukowo (Szczecin Płonia)	Surowce ilaste d/p kruszywa lekkiego	10,50	Eksploatacja zaniechana
Bukowo (Wschód)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	10,60	Eksploatacja zaniechana

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych MIDAS, PIG-PIB (wg stanu na 31 XII 2023 r.).

Złoża surowców ilastych były w przeszłości intensywnie wydobywane, jednak obecnie nie prowadzi się na żadnym z nich eksploatacji ze względu na ich niską wartość gospodarczą. Udokumentowane złoża kopalin na mocy prawa górniczego i geologicznego podlegają ochronie w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania w przyszłości.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

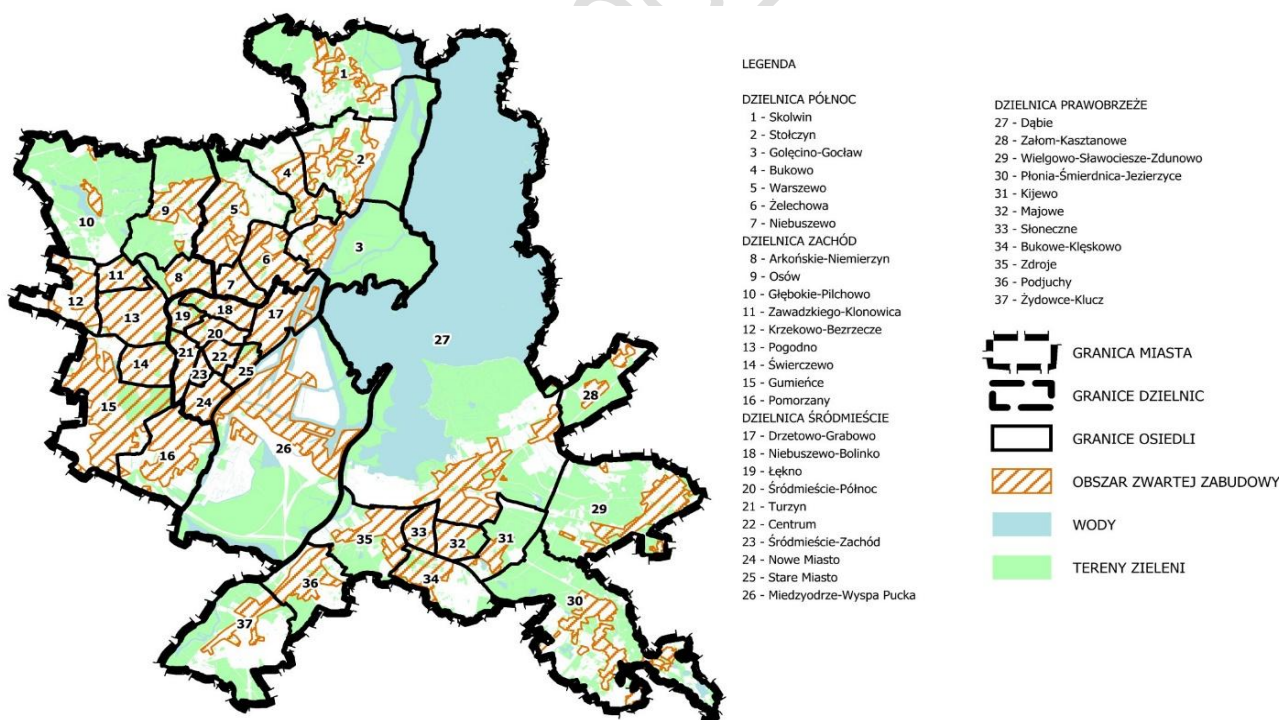
Obszary występowania złóż surowców ilastych podlegają ochronie przed zagospodarowaniem, które może uniemożliwić w przyszłości wykorzystanie złoża i niezbędną do tego działalność górnictw. W świetle obowiązujących przepisów w planie ogólnym należy uwzględnić obszary występowania udokumentowanych złóż kopalni. Dokonano tego poprzez utrzymanie ustaleń miejscowych planów, a na obszarach bezplanistycznych – poprzez wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji (złoże Szczecin-Zgoda) oraz strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (złoże Bukowo Wschód). Na etapie sporządzania planów miejscowych ustalone zostaną zasady zagospodarowania z uwzględnianiem uwarunkowań. Określenie funkcji docelowej w miejscowych planach nie jest sprzeczne z umożliwieniem eksploatacji surowców naturalnych (choć ta wydaje się mało prawdopodobna ze względu na niską wartość ekonomiczną obecnych w mieście złóż). Podmiot podejmujący lub prowadzący eksploatację złóż kopalni, po zakończeniu działalności górniczej, jest zobligowany przez powszechnie obowiązujące prawo do przywrócenia właściwego stanu środowiska. Wobec tego, po zakończeniu działalności wydobywczej możliwym będzie zagospodarowanie terenu zgodnie z ustaloną w planie miejscowym funkcją.

3.9 Zdrowie i warunki życia ludzi

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Szczecinie mieszka 387 700 osób (stan na dzień 30.12.2024 r.). W porównaniu z rokiem 2023 liczba mieszkańców miasta spadła o około 3 tysiące osób, na co wpływ ma niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa oraz migracje wewnętrzne. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Szczecinie utrzymuje się na niskim poziomie – pod koniec 2024 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie zarejestrowanych było 5900 osób.

Szczecin podzielony jest administracyjnie na 4 dzielnice i 37 osiedli. Warunki zamieszkania, przekładające się na jakość życia w mieście, determinuje wiele czynników, w tym między innymi: dostępność do usług i terenów rekreacyjnych, bliskość komunikacji publicznej oraz do podstawowej infrastruktury technicznej.

Rycina 9. Obszar zwartej zabudowy na tle podziału administracyjnego Szczecina

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów BPPM.

Przeprowadzone analizy wskazują, że 9 osiedli ma słabo wykształcone lokalne centra usługowe (m.in.: Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo, Skolwin, Łękno, Głębokie-Pilchowo), a osiedle Międzyodrze-Wyspa Pucka niewykształcone. Lokalne centra usługowe pozostałych osiedli są wykształcone bądź dobrze wykształcone, natomiast osiedle Centrum i Stare Miasto stanowią centra usługowe o znaczeniu ponadlokalnym. Przeważająca większość obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów kultury znajduje

się w Śródmieściu. Według przeprowadzonych analiz w 15 osiedlach dostęp do terenów zieleni pełniących również funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe jest niewystarczający.

W Szczecinie od lat prowadzone są długofalowe działania na rzecz edukacji, opieki zdrowotnej, pomocy socjalnej, kultury i bezpieczeństwa. W mieście funkcjonuje szereg placówek oświatowych, w tym przedszkola, żłobki, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Uczniowie szkół mogą korzystać z licznych programów, stypendiów i dofinansowań od miasta, mają też prawo do darmowych przejazdów komunikacją miejską. Dodatkowo mieszkańcy Szczecina mogą uzyskać zniżki i ulgi dzięki funkcjonowaniu Szczecińskiej Karty Rodzinnej lub Szczecińskiej Karty Seniora.

Opieka zdrowotna i działania na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami to obszar obejmujący szeroki zakres świadczeń i inicjatyw, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zapewnienie im równych szans i możliwości. Strategia Miasta koncentruje się na zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej oraz wsparcia osób z różnych grup społecznych.

Swobodny dostęp do dóbr kulturalnych jest ważnym elementem życia społecznego. Bogata oferta rozrywkowa wpływa na atrakcyjność miasta i daje możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym wszystkim grupom społecznym. Poza zarządzaniem miejskimi instytucjami kultury, miasto wspiera również twórców, np. przyznając stypendia artystyczne i tytuł Mecenasa Kultury Szczecina.

Szczecin to miasto, które oferuje mieszkańcom oraz turystom szereg możliwości aktywnego spędzania czasu, zdrowego stylu życia oraz poznawania atrakcji kulturalnych i historycznych. Zwiększanie atrakcyjności oferty turystycznej, a także umożliwianie rozwoju lokalnym drużynom sportowym przyczynia się do zwiększenia zainteresowania przyjezdnych miastem.

Od 2016 roku w Szczecinie realizowany jest Szczeciński Budżet Obywatelski (projekty w ramach zielonego SBO i 22 obszarów lokalnych), dzięki któremu mieszkańcy mają realny wpływ na poprawę warunków zamieszkania w mieście, ponieważ mogą zgłaszać własne projekty obszarów do przekształceń, a decyzja o ich realizacji uzależniona jest od głosowania.

Na jakość życia i stan zdrowia mieszkańców miasta ma wpływ odpowiednia ilość terenów zieleni. Poza utrzymaniem istniejących terenów, w tym m.in.: lasów, parków, zieleńców, placów zabaw czy zewnętrznych siłowni, w mieście realizuje się również nowe tereny zieleni, które poza zróżnicowaną roślinnością posiadają infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. W styczniu 2025 r. Ogrodnik Miasta ogłosiła program Parki dla Szczecina, w ramach którego w najbliższych latach część terenów zostanie zmodernizowana (np. park im. S. Żeromskiego) oraz powstaną nowe tereny, w tym parki osiedlowe i kieszonkowe. Realizacja przywołanego programu przyczyni się do zapewnienia dostępu do terenów zieleni i rekreacji większej liczbie mieszkańców, zmniejszając tym samym występujące aktualnie nierówności.

Obszar zwartej zabudowy w granicach miasta to ponad 8000 ha. Procent zwartej zabudowy osiedli w zasięgu komunikacji publicznej kształtuje się na poziomie 80-100%, za wyjątkiem osiedli: Osów, Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo i Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce, w granicach których średnio 60% obszaru zwartej zabudowy znajduje się w zasięgu komunikacji publicznej. Problematyczna jest dostępność miejsc postojowych w poszczególnych osiedlach – w 9 jest lokalnie ograniczona, w 11 jest ograniczona, a w 5 jest deficytowa (Dąbie, Centrum, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Stare Miasto, Śródmieście-Zachód).

Budynki w obszarze zwartej zabudowy znajdują się w zasięgu sieci wodociągowej, elektroenergetycznej i gazowej. Około 90% powierzchni obszaru zwartej zabudowy znajduje się również w zasięgu sieci kanalizacyjnej – najmniej doinwestowanymi osiedlami pod tym względem są: Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce oraz Bukowe-Kłęskowo (poniżej autostrady A6). Jedynie połowa obszaru zwartej zabudowy znajduje się w zasięgu systemu ciepłowniczego miasta, jest on jednak sukcesywnie rozbudowywany. Zaplanowane inwestycje, w tym budowa nowych odcinków tranzytowych i magistral, ciepłowni geotermalnej czy pompowni-wymiennikowni ciepła, mają na celu rozwój sieci w północnych i południowych obszarach miasta.

Zintegrowany i zrównoważony transport publiczny wpływa na komfort podróżnych, dlatego w mieście systematycznie prowadzone są prace mające na celu poprawę mobilności i dostępu do transportu publicznego, jego jakości i bezpieczeństwa, w tym m.in.: przebudowy dróg i budowy nowych, budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych, budowa przystanków Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej i tzw. torowa rewolucja, czyli wieloetapowe przebudowy torowisk w mieście. Przebudowy dróg, poza omówionymi wyżej korzyściami, pozwalają minimalizować oddziaływanie hałasu komunikacyjnego oraz upłynniają ruch, co przeciwdziała kumulowaniu się zanieczyszczeń w poszczególnych osiedlach. Wśród działań mających wpłynąć na obniżenie poziomu zanieczyszczenia w mieście należy wymienić również stały

monitoring powietrza, modernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej oraz programów dofinansowujących wymianę starych systemów grzewczych na nowe, ekologiczne.

Nadrzędnym zadaniem samorządu jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i porządku w przestrzeni publicznej. Bezpieczne miasto to miasto przyjazne, rozwojowe i perspektywiczne. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w mieście należy do: Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie, Straży Miejskiej Szczecin, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej. Dodatkowo zadania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych realizuje Szczecińskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Za koordynację realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego odpowiada Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Szczecin. W Szczecinie znajduje się ponad 300 schronów. Liczba tego typu obiektów jest sukcesywnie zwiększana – przy większości nowych inwestycji mieszkaniowych należy je realizować w taki sposób, aby np. garaż podziemny mógł pełnić właśnie taką funkcję.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Plan ogólny realizuje zadania z zakresu poprawy jakości życia oraz zamieszkania. Największe wyzwania dla polityki przestrzennej miasta to osłabienie potencjału demograficznego, któremu towarzyszy globalny proces zmian klimatycznych i związane z tym procesem wyzwania adaptacyjne: geograficzne, społeczne i ekonomiczne. Odpowiedzią na te wyzwania jest zarządzanie przestrzenią miasta, polegające na oszczędnym gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi i przestrzennymi w celu poprawy dobrostanu mieszkańców. Sporządzając plan ogólny uwzględniono długofalowe skutki zmian demograficznych.

Wyznaczenie poszczególnych stref planistycznych i określenie obowiązujących w nich parametrów zapewni rezerwację terenów na poszczególne cele, w tym przede wszystkim mieszkaniowe, usługowe, gospodarcze oraz dostępu do zieleni i rekreacji, a także zapewniające rozwój infrastruktury. Poza zapleczem mieszkaniowo-usługowym plan ogólny utrzymuje tereny zieleni i wskazuje nowe poprzez wyznaczenie stref otwartych i stref zieleni i rekreacji. Realizacja polityki przestrzennej miasta w sposób określony w planie ogólnym (m.in.: poprzez docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną, podstawowe wskaźniki zabudowy, rozwój infrastruktury: technicznej, komunikacyjnej i społecznej, nakreślenie warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia nowych lokalnie miejsc pracy) podniesie standard życia, a w dalszej perspektywie wpłynie pozytywnie na zdrowie i przede wszystkim warunki życia ludzi.

Kształtowanie struktury zabudowy w sposób zgodny z ustaleniami planu ogólnego przewiduje zapewnienie dobrych warunków przewietrzania miasta i regeneracji powietrza, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy. Nieodłącznym komponentem systemu transportowego jest zanieczyszczenie powietrza, w tym również hałas, który niekorzystnie wpływa na zdrowie i komfort życia ludzi. Podstawowym sposobem przeciwdziałania uciążliwościom hałasu komunikacyjnego są działania o charakterze technicznym (których nie można zawrzeć w planie ogólnym), ale również właściwe, pod względem wrażliwości na hałas, rozplanowanie poszczególnych funkcji.

Planuje się utrzymanie i powiększenie obszarów zieleni, obiektów sportowo-rekreacyjnych i wypoczynkowych na terenach usytuowanych w częściach miasta o dużej atrakcyjności komercyjnej, krajobrazowej, przyrodniczej i turystycznej. Działania te powinny być realizowane z zachowaniem ciągłości i stabilności ekologicznej, a ich celem jest osiągnięcie równowagi pomiędzy ochroną przyrody i rozwojem społeczno-gospodarczym miasta. Dzięki temu przestrzeń miasta będzie odpowiadała wszystkim potrzebom wyższego i niższego rzędu jego mieszkańców.

W odniesieniu do większości istniejących ogrodów działkowych, które pełnią rolę ekologiczną, biocenotyczną i rekreacyjno-wypoczynkową dla ich użytkowników, plan ogólny utrzymuje ich dalsze funkcjonowanie w przestrzeni miasta. Jednak niewielka ich część stanowi rezerwę na funkcje ogólnomiejskie – przewiduje się ich likwidację zgodnie z ustaloną w miejscowych planach docelową funkcją.

Plan ogólny, ze względu na ściśle określoną prawnie specyfikę, nie zawiera szczegółowych ustaleń w kontekście ochrony zdrowia i życia mieszkańców oraz zapewnienia im komfortowych warunków życia. Jednym z celów prowadzonej od lat polityki przestrzennej Szczecina jest osiągnięcie dobrostanu mieszkańców rozumianego jako: zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, podniesienie jakości przestrzeni, zapewnienie dostępności do usług społecznych, terenów zieleni i rekreacji, infrastruktury komunikacyjnej i inżynierskiej, stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia, wzmacnianie odporności miasta na zmiany klimatyczne i in. Szczegółowe działania jakie należy podjąć w celu zapewnienia dobrych warunków życia

i zdrowia mieszkańców zawierają dokumenty strategiczne (m.in. Strategia rozwoju Szczecina, Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Szczecin) oraz szereg programów z zakresu ochrony środowiska (np. Program ochrony środowiska miasta Szczecin, Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin). Określono w nich m.in.:

- obszary objęte formami ochrony przyrody, obszary istotne dla kondycji środowiska miejskiego, integracji ekologicznej i zachowania bioróżnorodności, a także problemy środowiskowe oraz kierunki działań, będące odpowiedzią na potrzeby i problemy lokalnych społeczności,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych,
- plany rozwoju zieleni, powiązań przyrodniczych, utrzymania korytarzy ekologicznych, wypełniania zielenią przestrzeni publicznych, w tym obszarów zabudowy,
- prowadzenie działań na rzecz adaptacji miasta do zmian klimatu,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- punktowe i obszarowe działania nakierowane na regenerację powietrza, minimalizowanie efektu miejskich wysp ciepła oraz ograniczenie oddziaływania hałasu,
- niezbędne zadania z zakresu rewitalizacji terenów zabudowy i przekształcania terenów poprodukcyjnych i terenów infrastruktury przemysłowej, zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami przestrzennymi mieszkańców i użytkowników tych przestrzeni,
- działania oraz przywracanie wartości funkcjonalno-przestrzennych w obszarach zwartej zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów historycznej zabudowy, która pozwoli na podniesienie jakości zamieszkania w mieście,
- rozwój i modernizacja inżynierskich urządzeń sieciowych,
- zwiększanie dostępności i jakości transportu zbiorowego; rozwój aglomeracyjnej komunikacji zbiorowej,
- warunki dla ruchu pieszego i rowerowego poprzez niwelowanie barier architektonicznych i przestrzennych oraz realizację nowych połączeń pieszych i rowerowych,
- warunki dla rozwoju żeglugi śródlądowej i transportu morskiego,
- warunki dla rozwoju gospodarki senioralnej oraz ekonomii społecznej.

Rozwój przestrzenny Szczecina ma zapewnić mieszkańcom poprawę warunków zamieszkania, wyrównanie różnic społecznych i cywilizacyjnych. Takie podejście zapewnia realizację przedsięwzięć w sposób skoordynowany i komplementarny. Wyznaczone w planie ogólnym strefy planistyczne tworzą wielofunkcyjną strukturę, przygotowaną na zmienność warunków i determinują późniejsze kształtowanie miejscowych planów w sposób odpowiadający potrzebom mieszkańców miasta, z zapewnieniem ich bezpieczeństwa i podnoszeniem jakości przestrzeni miejskiej i warunków życia.

3.10 Natura 2000 oraz pozostałe obszary i obiekty chronione

System obszarów chronionych na terenie miasta tworzą formy ochrony przyrody o randze europejskiej, ponadregionalnej, regionalnej i lokalnej. Wraz z pozostałymi terenami zieleni (m.in.: z lasami, parkami, skwerami, zieleńcami) i terenami wód budują system przyrodniczy miasta, który jest powiązany z systemami przyrodniczymi gmin sąsiednich.

Szczegółowe informacje na temat występujących w granicach miasta form ochrony przyrody znajdują się w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin, udostępnionej w Systemie Informacji Przestrzennej Szczecina i Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szczecin, a także w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Obszary Natura 2000

Powstają w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Obszarów Natura 2000, której celem jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków uważanych za cenne i zagrożone w skali całej Europy, a także ochrona różnorodności biologicznej. Podstawą funkcjonowania obszarów Natura 2000 są dyrektywy unijne, które określają kryteria do wyznaczania ostoi oraz ustalają obowiązujące w nich zasady ochrony.

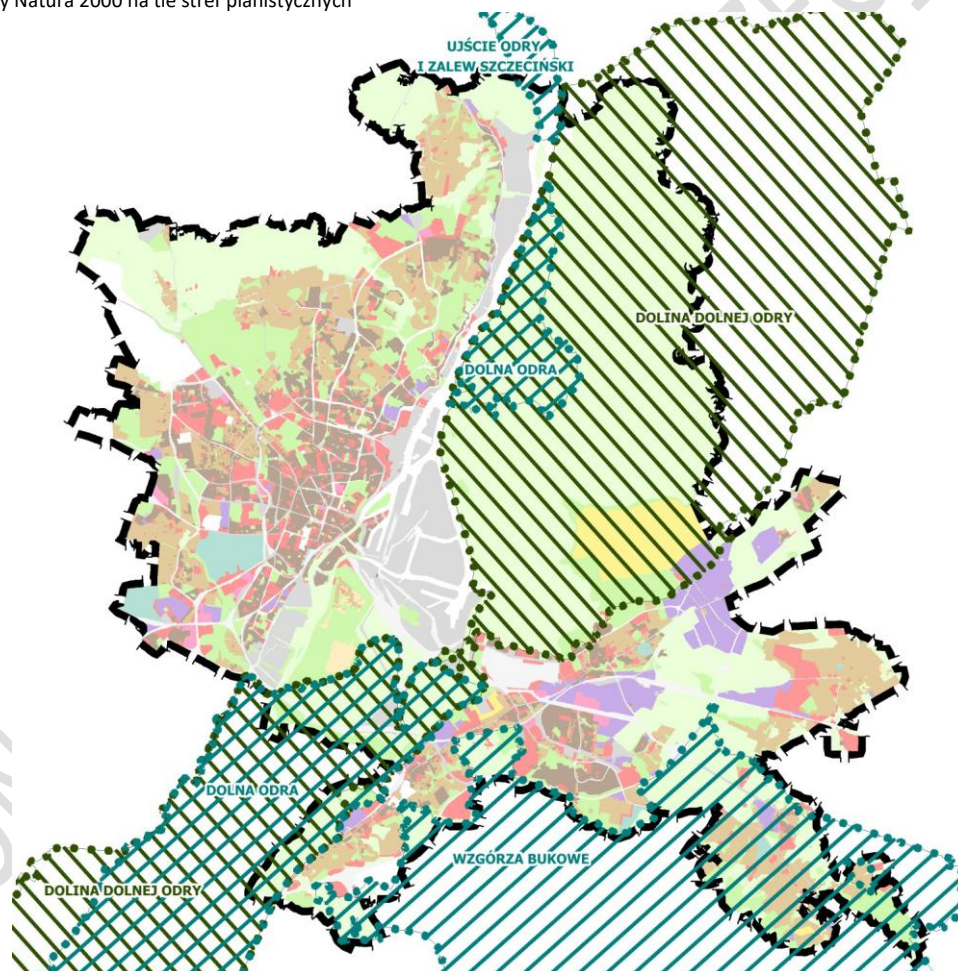
Na terenie Szczecina wyznaczono 4 obszary Natura 2000, które zajmują powierzchnię ok. 11 500 ha, co stanowi ok. 38% całej powierzchni miasta.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Odry” (kod obszaru PLB320003). Powołany został w 2004 r. i obejmuje dolinę Odry pomiędzy Kostrzynem i Zalewem Szczecińskim wraz z jeziorem Dąbie. Jest

to ostoja ptasia o randze europejskiej, teren szczególnie ważny dla ptaków wodno-błotnych w okresie lęgowym, wędrownym i zimowiskowym. Udokumentowano tu 43 gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Najważniejsze oddziaływania i działalność, mające negatywny wpływ na obszar to m.in.: usuwanie traw pod grunty orne, zaniechanie/brak koszenia, modyfikowanie funkcjonowania wód, szlaki żeglugowe, ewolucja biocenotyczna, sukcesja, polowania, powódzie, zanieczyszczenia, zmiana przebiegu koryt rzecznych. Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolna Odra” (kod obszaru PLH320037). Powołany został w 2009 r. i obejmuje w granicach miasta obszary na Międzyodrzu, w tym wyspy: Dębina, Czarnołęka, Radolin i Zaleskie Łęgi oraz dolinę Odry pomiędzy Regalicą i terenami zabudowy Podjuch, Żydowiec i Klucza. Obszar ten tworzą tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łąkowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki oraz wysepki. Ostoja obejmuje również fragmenty strefy krawędziowej doliny Odry z płacami roślinności sucholubnej. Dobrze zachowane siedliska dają schronienie i miejsce odpoczynku oraz zapewniają bazę pokarmową dla wielu gatunków zwierząt. Udokumentowano tu 21 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 13 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy. Najważniejsze oddziaływania i działalność, mające negatywny wpływ na obszar to m.in.: uprawa, nawożenie, nawozy sztuczne, ścieżki, szlaki piesze i rowerowe, sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze, wędkarstwo. Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych.

Rycina 10. Obszary Natura 2000 na tle stref planistycznych

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów GDOŚ.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” (kod obszaru PLH320018). Powołany został w 2007 r. i obejmuje w granicach miasta wody Odry przy północnej granicy miasta z wysepką Rybi Ostrów. Poza granicami Szczecina ostoja obejmuje Zalew Szczeciński, Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński. Zalew Szczeciński jest szczególnie ważny dla ichtiofauny słodko- i słonowodnej. Jest on także położony na szlaku wędrówek tarlowych wielu gatunków ryb oraz pełni rolę ostoi ptasiej. Udokumentowano tu 19 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i zinventaryzowano wiele gatunków chronionych roślin i zwierząt, w tym przede wszystkim ptaków. Na części obszaru

wchodzącego w skład miasta nie stwierdzono siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony ostoi. Odnotowano występowanie/pojawianie się kilku gatunków ryb. Najważniejsze oddziaływania i działalność, mające negatywny wpływ na obszar to m.in.: szlaki żeglugowe, polowania i pozyskiwanie dzikich zwierząt, w tym chwytanie i kłusownictwo, modyfikacje systemu naturalnego (składowanie śmieci), sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze, zanieczyszczenie powietrza. Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Wzgórza Bukowe” (kod obszaru PLH320020). Jest to obszar powołany w 2007 r., który obejmuje południowo-wschodnie dzielnice Szczecina, w tym lasy na skraju Puszczy Bukowej. Teren cechuje się zróżnicowaną rzeźbą. Lasy to głównie buczyny żyzne i kwaśne, ale również łągi jesionowo-olszowe i jesionowe, kwaśne dąbrowy oraz olsy. Mniejszą rolę od siedlisk leśnych w krajobrazie obszaru odgrywają tereny rolne. Łącznie stwierdzono tu występowanie 11 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 8 gatunków z załącznika II Dyrektywy. Flora ostoi liczy ok. 1000 gatunków roślin naczyniowych. Najważniejsze oddziaływania i działalność, mające negatywny wpływ na obszar to m.in.: zaniechanie/brak koszenia, usuwanie martwych drzew, obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki rodzime, spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych. Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych.

Rezerваты przyrody

W Szczecinie znajdują się dwa rezerваты przyrody, które zostały utworzone w 1956 r. (Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika) i w 1959 r. (Zdroje).

Rezerwat przyrody „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika”. Zajmuje powierzchnię 221,28 ha (w tym około 2,63 ha w granicach administracyjnych Szczecina). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych cech i procesów naturalnych dla wyróżniającego się dużymi walorami biocenotycznymi oraz estetycznymi kompleksu buczyn (żyzna i kwaśna), łągów olszowych oraz olsów bagiennych i źródłiskowych, kształtujących się w warunkach dużego urozmaicenia rzeźby terenu i warunków siedliskowych. W granicy miasta rezerwat stanowi fragment doliny Chojnówki z łągiem jesionowo-olszowym i regenerującym się grądem po stronie wschodniej. Po zachodniej stronie strumienia sukcesji leśnej ulega dawna wilgotna łąka. Zagrożeniem dla obszaru rezerwatu jest penetracja przez ludzi, presja rekreacyjna, ekspansja niecierpka drobnokwiatowego, zaśmiecanie, a także zaburzenia warunków wodnych powodowane przez przepust pod autostradą A6 – powodujący piętrzenie i stagnowanie wód w dolinie Chojnówki. Dla obszaru obowiązuje plan ochrony.

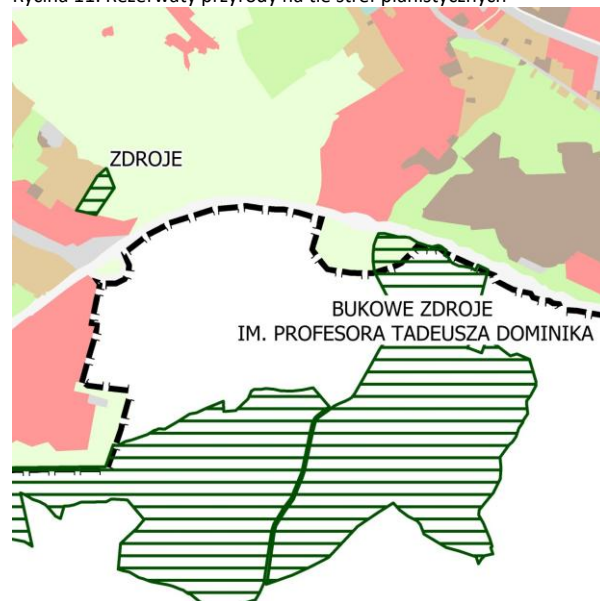
Rezerwat przyrody „Zdroje”. Obejmuje powierzchnię 2,12 ha i stanowi fragment parku Topfera (założonego na przełomie XIX i XX wieku). Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie wyjątkowych walorów krajobrazowych. W 2011 r. zmieniono cel ochrony na zachowanie stanowiska

Parki krajobrazowe i ich otuliny

W granicach miasta znajduje się fragment Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” wraz z otuliną oraz część otuliny Parku Krajobrazowego „Dolina Dolnej Odry”.

odnawiającego się cisa pospolitego w granicach jego zasięgu geograficznego. Rezerwat utworzono w miejscu największego zagęszczenia cisa – obecnie występuje tu około 400 okazów tego gatunku. Zagrożeniem dla obszaru jest m.in.: penetracja przez ludzi, niszczenie okazów cisa, zamieranie cisów oraz brak naturalnych odnowień. Ważne dla zachowania obszaru i ograniczenia oddziaływań aglomeracji szczecińskiej jest zachowanie lasów po północnej i wschodniej stronie rezerwatu. Dla obszaru obowiązuje plan ochrony.

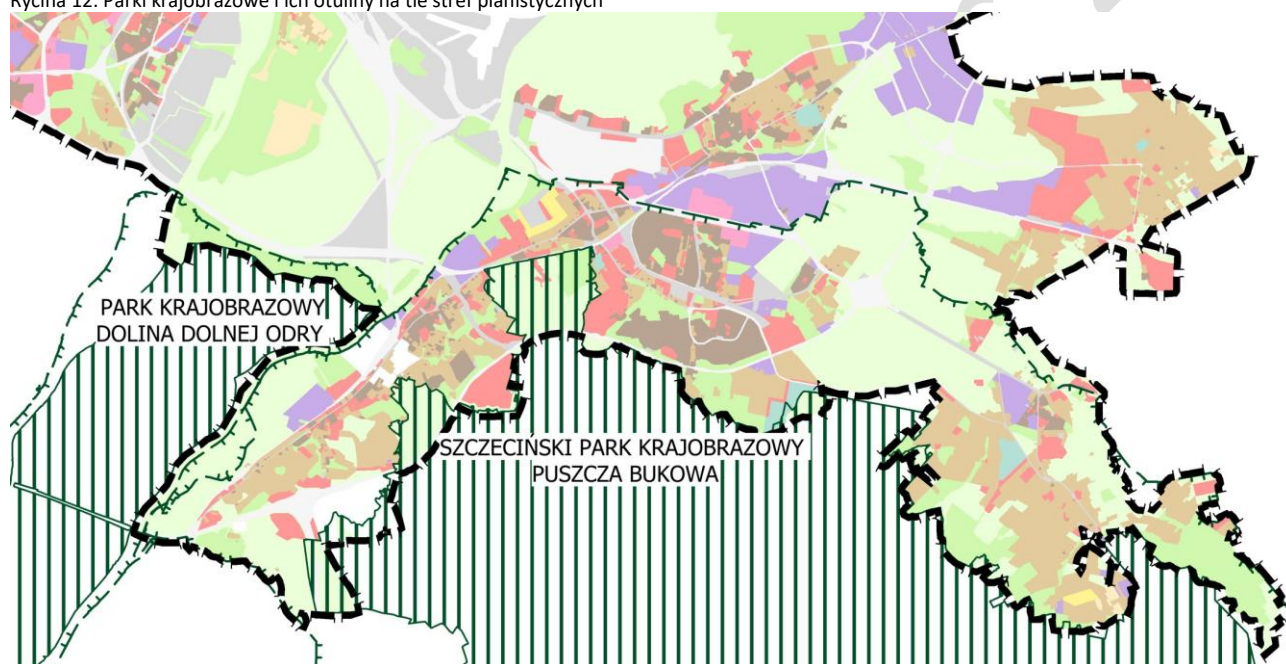
Rycina 11. Rezerваты przyrody na tle stref planistycznych

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów GDOŚ

Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”. Powstał w 1981 r., obejmując obszar o powierzchni 9096 ha, z czego ok. 359 ha zlokalizowanych jest w granicach administracyjnych Szczecina. Otulina parku obejmuje obszar o powierzchni 11842 ha – w granicach Szczecina to ok. 4387ha. Szczególnym celem ochrony parku jest zachowanie i popularyzacja jego wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju. Urozmaicona rzeźba terenu, zróżnicowane warunki mikroklimatyczne oraz złożone stosunki wodne i glebowe wpłynęły na wykształcenie się różnych siedlisk i zbiorowisk roślinnych. Największą powierzchnię na terenie parku zajmuje buczyna pomorska. Las tego typu charakteryzuje się masowym występowaniem perłówki jednokwiatowej i kostrzewy leśnej. W drzewostanie panuje niepodzielnie buk. Różnorodność ekosystemów SPK „Puszcza Bukowa” sprzyja występowaniu bogatej fauny i stwarza doskonałe warunki życia dla prawie wszystkich grup systematycznych zwierząt. Dla obszaru obowiązuje plan ochrony, który szczegółowo określa cele ochrony parku oraz uwarunkowania ich realizacji, identyfikację oraz sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, obszary realizacji działań ochronnych, ustalenia do planów, programów i decyzji dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.

Rycina 12. Parki krajobrazowe i ich otuliny na tle stref planistycznych

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów GDOŚ.

Park Krajobrazowy „Dolina Dolnej Odry”. Powstał w 1993 r. i obejmuje tereny pomiędzy dwoma ramionami Odry, na odcinku od Widuchowej do granic Szczecina. Jest to największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogeniczne torfowisko niskie, z florą i fauną niespotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Obszar parku pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów, rowów i rozlewisk. Jest to naturalnie zalewana przestrzeń, pokryta turzowiskami, trzcinowiskami, szuwarami, zaroślami łązy i łęgami. Szczególnym celem ochrony parku jest zachowanie i popularyzacja jego wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju. Dla obszaru nie sporządzono planu ochrony. W granicach Szczecina znajduje się jedynie niewielka część otuliny parku.

Pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo–krajobrazowe

Na terenie miasta znajduje się 46 pomników przyrody, 1 stanowisko dokumentacyjne, 6 użytków ekologicznych oraz 7 zespołów przyrodniczo–krajobrazowych.

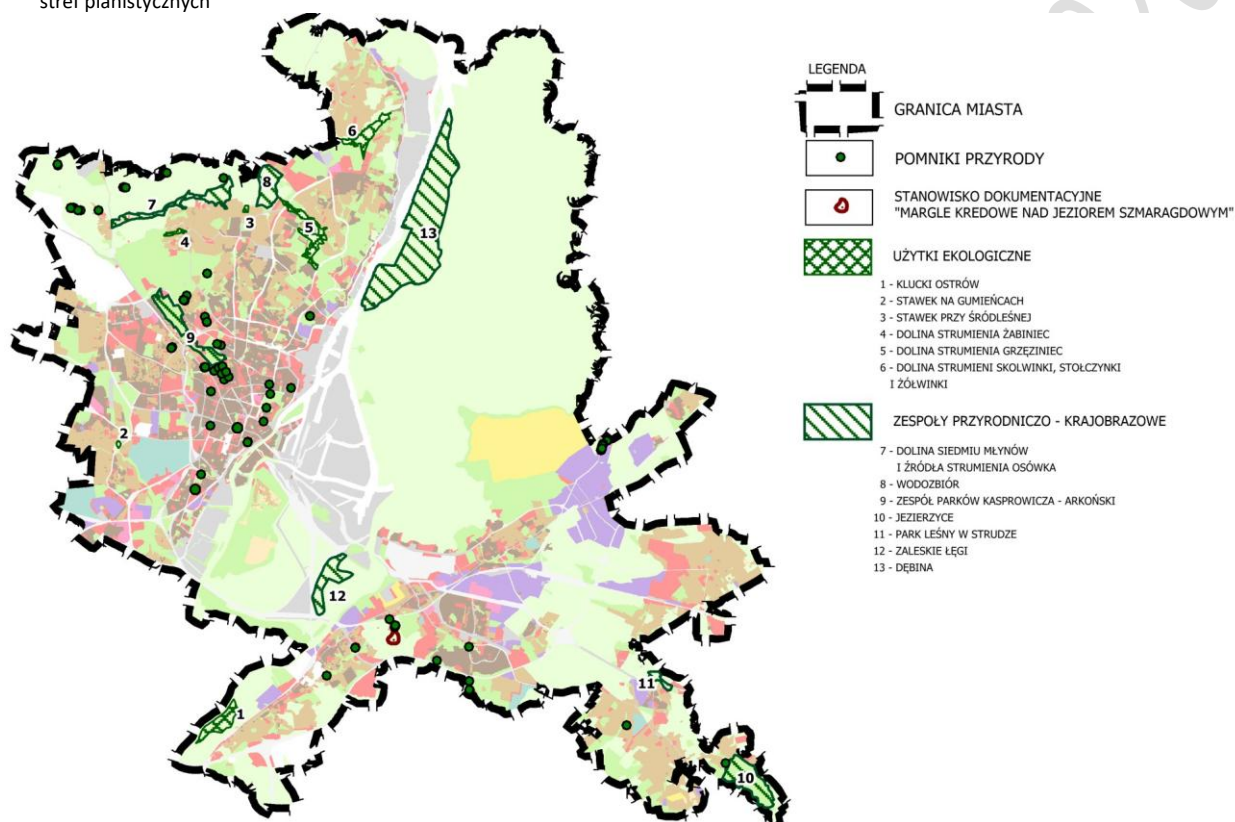
Pomniki przyrody. W granicach miasta ustanowiono ochronę 50 pomników przyrody, w tym:

- 34 pojedyncze drzewa, z gatunków takich jak: miłorząb dwuklapowy, dąb szypułkowy, lipa szerokolistna i drobnolistna, buk zwyczajny, orzech czarny, platan klonolistny, klon kolchidzki, kasztanowiec biały, cis pospolity,
- 10 grup drzew (łącznie 41 drzew), w tym m.in. „Szpaler Siłaczy” i „Stróże”,

- 2 aleje drzew (łącznie 234 drzewa), w tym aleje platanów na Jasnych Błoniach i aleja dębów na osiedlu Załom,
- 1 wyspa torfowa („Mszarny Skarbek”),
- 3 głązy narzutowe („Niemierzyński Głaz”, „Adam” i „Diabelski Głaz”).

Stanowisko dokumentacyjne. W obszarze Szczecina 25 lipca 2011 r. powołano stanowisko dokumentacyjne „Margle kredowe nad jeziorem Szmaragdowym”. Celem ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego jest ochrona osadów marglistych kampanu, stanowiących wraz z iłami septariowymi krę utworów podłoża w obrębie glin zwałowych i utworów fluwioglacjalnych. Jako zagrożenia dla obszaru wskazuje się niszczenie, uszkodzanie i przekształcanie, dokonywanie zmian stosunków wodnych oraz wydobywanie skał i skamieniałości do celów gospodarczych.

Rycina 13. Lokalizacja pomników przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo–krajobrazowych na tle stref planistycznych

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów GDOŚ.

Użytki ekologiczne:

- „Klucky Ostrów”: zajmuje powierzchnię 49,39 ha. Celem powołania użytku jest ochrona wyspy z naturalnym zespołem roślinności łąkowej na terenie zalewowym, sąsiadującej z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Dolnej Odry” i położonej w obszarach Natura 2000 (Dolna Odra i Dolina Dolnej Odry). Potencjalnym zagrożeniem dla obszaru jest inwazja niecierpka gruczołowatego i klonu jesionolistnego,
- „Stawek na Gumieńcach”: zajmuje powierzchnię 1,89 ha. Celem powołania użytku jest ochrona przed dewastacją półnaturalnego rozlewiska wodnego z bogatą roślinnością przywodną, będącego miejscem żerowania i pobytu licznych gatunków dzikiego ptactwa (w tym wodnego). Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: obniżanie się poziomu wody, wkraczanie z terenami urządzonymi przez właścicieli posesji przyległych, wysypywanie odpadów,
- „Stawek przy ul. Śródleśnej”: zajmuje powierzchnię 2,56 ha. Celem powołania użytku jest ochrona naturalnego zbiornika wodnego w obszarze wododziałowym, otoczonego drzewostanem. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: melioracje w północnej części użytku i spływ biogenów z otaczających terenów,
- „Dolina strumienia Żabiniec”: zajmuje powierzchnię 5,06 ha. Celem powołania użytku jest ochrona przed dewastacją odcinka źródłowego naturalnego cieku wodnego Żabiniec wraz z ukształtowaniem terenu

i szatą roślinną. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: zabudowę otaczającą teren użytku, zanieczyszczanie terenu, linie komunikacyjne przecinające chroniony teren, intensywną penetrację, wysypywanie odpadów, wkraczanie gatunków inwazyjnych. Obiekt jest silnie zdegradowany, ale istotny jako mokradło w obszarze zurbanizowanym,

- „Dolina strumienia Grzęziniec”: zajmuje powierzchnię 51,16 ha. Celem powołania użytku jest ochrona naturalnego ukształtowania terenu wraz z ciekami i wysoce zróżnicowaną szatą roślinną. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: zaśmiecanie doliny, jej silne zarastanie zaroślami – duże zagrożenie dla terenów łąkowych, zasypywanie użytku od strony ul. Okólnej,
- „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki i Żółwinki”: zajmuje powierzchnię 42,76 ha. Celem powołania użytku jest ochrona naturalnego ukształtowania terenu wraz z ciekami i wysoce zróżnicowaną szatą roślinną. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: regulację strumieni, wysypywanie odpadów, rozjeżdżanie obszaru quadami, zarastanie terenów otwartych.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- „Dolina Siedmiu Młynów i źródła strumienia Osówka”: zajmuje powierzchnię 79,98 ha. Celem powołania jest ochrona i odtwarzanie wartości przyrodniczych i estetycznych wyjątkowo cennego krajobrazu naturalnego i kulturowego w dolinie Osówki, a w szczególności zachowanie w stanie naturalnym obszaru źródłiskowego cieków Osówka i Bystry Potok. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: silną penetrację (gęsta sieć dróg i ścieżek, zawlekanie antropofitów, erozja zboczy) oraz eksploatację lasów zakłócającą lub znacznie ograniczającą cechy naturalne lasów dolinnych,
- „Wodociąg”: zajmuje powierzchnię 63,45 ha. Celem powołania jest ochrona wartości przyrodniczych i estetycznych cennego krajobrazu naturalnego (w szczególności ukształtowania terenu oraz cieków i zbiorników). Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: melioracje powodujące obniżenie poziomu wody, inwazyjne gatunki, wzrost antropopresji,
- „Zespół Parków Kasprowicza-Arkoński”: zajmuje powierzchnię 91,44 ha. Celem powołania jest ochrona wartości przyrodniczych i estetycznych wyjątkowo cennego krajobrazu kulturowego z fragmentami krajobrazu naturalnego. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: trywializację dendroflory, degenerację zbiorowisk roślinnych powodowaną synantropizacją, wprowadzaniem obcych gatunków roślin, zanieczyszczeniem wód oraz intensywną penetracją,
- „Jezierzyce”: zajmuje powierzchnię 106,76 ha. Celem powołania jest ochrona wartości estetycznych i przyrodniczych cennego krajobrazu dolinnego w otulinie SPK „Puszcza Bukowa” i w granicach obszaru Natura 2000 „Wzgórza Bukowe”. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: intensywne przekształcanie krajobrazu i dewastację walorów przyrodniczych w związku z budową stawu hodowlanego, nielegalne wysypywanie odpadów, dziko powstające ogrody działkowe, ingerencję w seminaturalne i naturalne ekosystemy (zwłaszcza wzdłuż rzeki Płoni), eutrofizację wód, bagrowanie trzcinowisk,
- „Park Leśny w Strudze”: zajmuje powierzchnię 12,59 ha. Celem powołania jest ochrona i odtworzenie wartości estetycznych i przyrodniczych wyjątkowo cennego krajobrazu naturalnego w dolinie rzeki Płoni, położonego w granicach obszaru Natura 2000 „Wzgórza Bukowe. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: usuwanie posuszu i wywrotów, zaśmiecanie. Obiekt zagrożony jest w związku z sąsiedztwem z arterią komunikacyjną (ul. Szosa Stargardzka),
- „Zaleskie Łęgi”: zajmuje powierzchnię 71,59 ha. Celem powołania jest ochrona cennego ekosystemu lasów bagiennych, mającego szczególne znaczenie dla zachowania i ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: zmianę stosunków wodnych prowadzącą do osuszenia terenu (ewentualnie znaczący wzrost poziomu wód), lokalizację na jego obszarze lub w sąsiedztwie obiektów niekorzystnie oddziałujących na układ wodny lub stan powietrza oraz pogarszających krajobraz,
- „Dębina”: zajmuje powierzchnię 539,89 ha. Celem powołania jest ochrona cennego ekosystemu mającego szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków drapieżnych, dla których wyspa jest łęgowskim. Jako zagrożenia dla obszaru wskazano: zmianę stosunków wodnych prowadzącą do osuszenia terenu (ewentualnie znaczący wzrost poziomu wód) oraz inwazję gatunków obcych.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Flora i fauna Szczecina wyróżnia się unikalnym w skali kraju bogactwem przyrodniczym, co wynika m.in.: z położenia miasta w obszarze kilku form geomorfologicznych, bliskiej odległości do wybrzeża

morskiego i różnicowania krajobrazu typowego dla młodoglacjalnych pojezierzy. Szczecin stanowi również miejsce występowania wielu rzadkich w skali regionu gatunków. Występowanie zinwentaryzowanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych przedstawione zostało na rycinie 7 i 8 w rozdziale 3.6 Rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczna.

Wśród około 1265 zinwentaryzowanych gatunków roślin ok. 34 stanowią gatunki chronione (ok. 12 gatunków objętych ochroną ścisłą i ok. 22 gatunki objęte ochroną częściową). Ich stanowiska zlokalizowane są przede wszystkim na Międzyodrzu, wyspach jeziora Dąbie oraz na terenach leśnych – dominują gatunki charakterystyczne dla terenów leśnych i ich stref ekotonowych (np.: wiciokrzew pomorski, turzyca piaszkowa) oraz związane ze środowiskiem wodnym (np.: dzięgiel litwor nadbrzeżny, grzybienie białe). Wśród notowanych na terenie miasta roślin chronionych znajdują się gatunki wymagające ochrony czynnej (m.in.: kotewka orzech wodny, pajęcznica liliowata, ostnica włosowata), gatunki wymagające weryfikacji taksonomicznej (turzyca Reichenbacha), egzemplarze zdziczałe z upraw (np. cis pospolity) oraz gatunki, takie jak: kocanki piaskowe i grzybienie białe, które należą do roślin lokalnie rozpowszechnionych, nawet ekspansywnych i niewymagających działań ochronnych.

W Polsce prawną ochroną gatunkową objęte są niemal wszystkie gatunki ptaków, wszystkie płazy i gady oraz duża ilość pozostałych gromad zwierząt. Zwierzęta łowne (w tym np.: gęś białoczelna, krzyżówka, cyraneczka) podlegają ochronie okresowej. W granicach miasta notowano występowanie ok. 70 gatunków ryb i minogów (w tym objęty ochroną ścisłą minóg morski), ok. 11 gatunków płazów (w tym objęte ochroną ścisłą: grzebuszka ziemna, kumak nizinny, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, żaba moczarowa), ok. 6 gatunków gadów (w tym objęty ochroną ścisłą gniewosz plamisty), ok. 192 gatunki ptaków (w tym trzy gatunki objęte ochroną strefową: bielik, kania ruda i sokół wędrowny) oraz ponad 54 gatunki ssaków (w tym objęte ochroną ścisłą wszystkie notowane gatunki nietoperzy). Weryfikacji i potwierdzenia stałego występowania, a w konsekwencji objęcia ochroną strefową, wymagają notowane w granicach miasta stanowiska gniewosza plamistego.

Z uwagi na specyfikę położenia miasta, najwięcej stwierdzeń dotyczy gatunków wodno-błotnych, w mniejszym stopniu gatunków związanych z terenami leśnymi i zadrzewieniami, w najmniejszym stopniu gatunków pól uprawnych, łąk, nieużytków i terenów zabudowanych. Równocześnie należy zwrócić uwagę, że całe miasto stanowi miejsce występowania przede wszystkim chronionych gatunków ptaków.

W latach 2006-2018 podano występowanie czterech gatunków grzybów objętych ochroną: błyskoporek podkorowy, soplówka bukowa, ozorek dębowy i lakownica żółtawa. Ta grupa organizmów nie ma aktualnych i kompleksowych opracowań.

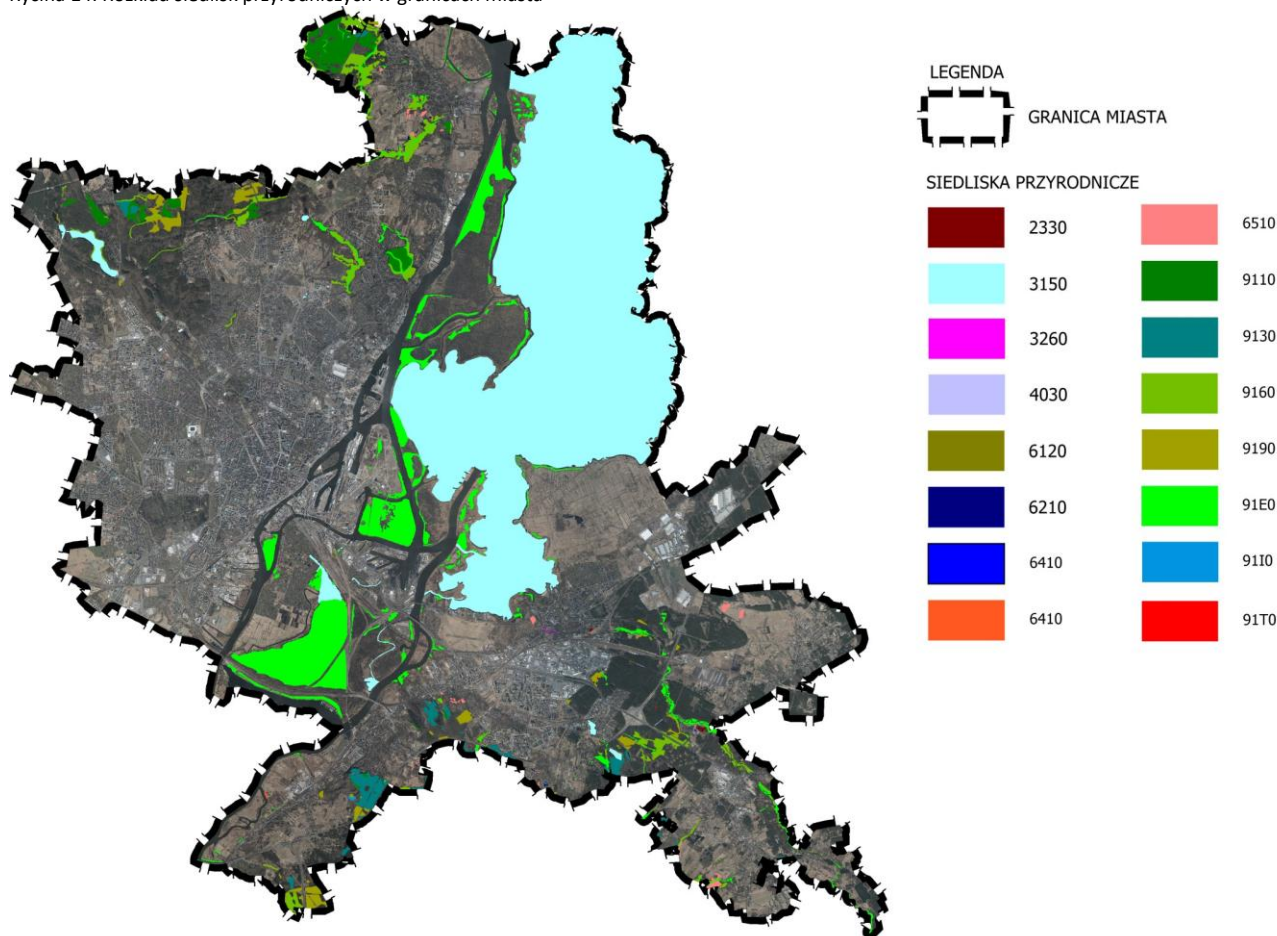
Siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny

W granicach miasta zinwentaryzowano 16 typów siedlisk przyrodniczych, wymienionych w dyrektywach wspólnoty europejskiej. Są to obszary lądowe lub wodne o określonych cechach przyrodniczych, wyznaczone w celu ochrony miejsc bytowania cennych z punktu przyrodniczego gatunków roślin i zwierząt, mające duże znaczenie dla zachowania naturalnego i półnaturalnego charakteru środowiska przyrodniczego. Wskazane siedliska przyrodnicze znajdują się zarówno w granicach obszarów Natura 2000 (stanowią przedmiot ochrony w obszarach siedliskowych), jak i poza nimi. W granicach miasta występują:

- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (kod siedliska 2330),
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod siedliska 3150),
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (kod siedliska 3260),
- suche wrzosowiska (kod siedliska 4030),
- ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (kod siedliska 6120),
- murawy kserotermiczne (kod siedliska 6210),
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (kod siedliska 6410),
- ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne (kod siedliska 6430),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (kod siedliska 6510),
- kwaśne buczyny (kod siedliska 9110),
- żyzne buczyny (kod siedliska 9130),
- grąd subatlantycki (kod siedliska 9160),

- kwaśne dąbrowy (kod siedliska 9190),
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe (kod siedliska 91E0),
- ciepłolubne dąbrowy (kod siedliska 91I0),
- sosnowy bór chrobotkowy (kod siedliska 91T0).

Rycina 14. Rozkład siedlisk przyrodniczych w granicach miasta

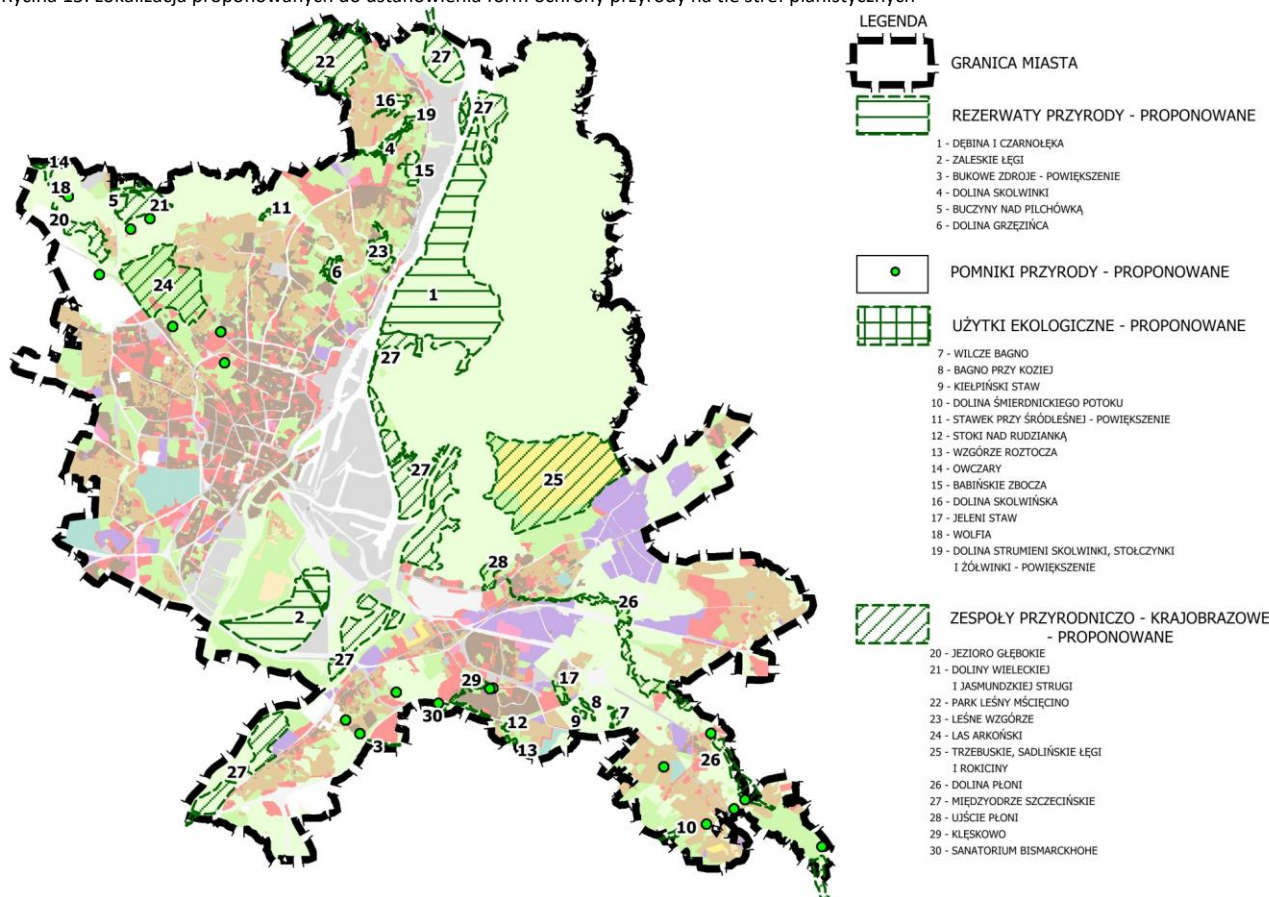
Źródło: Opracowanie na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Szczecina.

Największą powierzchnię w granicach miasta (ponad 5000 ha) zajmują starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, na co wpływ ma występowanie tego siedliska w granicach jeziora Dąbie. Drugą najliczniejszą grupą są siedliska leśne: kwaśne buczyny – ok. 230 ha, żyzne buczyny – ok. 120 ha, grąd subatlantycki – ok. 280 ha, kwaśne dąbrowy – ok. 140 ha oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe – prawie 1000 ha. Najmniej liczne siedliska zajmują w granicach miasta obszar poniżej 1 ha i są to: nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, suche wrzosowiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne oraz sosnowy bór chrobotkowy.

Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną

W sporządzonej w 2018 roku Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin autorzy dokonali szczegółowej analizy obszarów cennych przyrodniczo w granicach miasta i wskazali te, które należy objąć ochroną prawną. Wskazano 6 proponowanych rezerwatów przyrody (w tym jedno powiększenie istniejącego rezerwatu), 13 proponowanych użytków ekologicznych (w tym dwa powiększenia istniejących), 11 proponowanych zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz 20 proponowanych pomników przyrody. Wyniki Waloryzacji zostały uprzednio uwzględnione w Studium, w którym wskazano również przybliżony przebieg proponowanych obszarowych form ochrony przyrody.

Rycina 15. Lokalizacja proponowanych do ustanowienia form ochrony przyrody na tle stref planistycznych

Źródło: Opracowanie na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Szczecina.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

Projekt planu ogólnego miasta Szczecin poddany został opiniowaniu i uzgodnieniu z licznymi ustawowo wymaganymi instytucjami, po których wprowadzono zmiany zarówno w rozmieszczeniu, jak i w profilach dodatkowych poszczególnych stref planistycznych. Należy pamiętać, że rozkład stref planistycznych i ustalone w nich profile dodatkowe są wynikiem układu terenów elementarnych i ustaleń planistycznych obowiązujących planów miejscowych (ustalone przeznaczenie terenów elementarnych wraz z zapisami determinowały profil funkcjonalny strefy planistycznej oraz jej przebieg), przebiegu ewidencyjnych granic nieruchomości gruntowych, istniejącego zagospodarowania terenu (i prowadzonej działalności), złożonych przez instytucje i prywatnych właścicieli wniosków do planu ogólnego oraz przepisów odrębnych. Wszystkie te aspekty w wielu miejscach Szczecina tworzą niemal wykluczające się zobowiązania, które według ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym muszą zostać uwzględnione w planie ogólnym. Z tego względu, w niektórych przypadkach zakres zagospodarowania dopuszczonego w poszczególnych strefach planistycznych w profilach dodatkowych jest dość szeroki, co jest wynikiem uwzględnienia wniosków interesariuszy, stanem istniejącym zagospodarowania terenu oraz powinności wynikających z przepisów odrębnych.

Poniżej wylistowano modyfikacje w analizowanym akcie prawa miejscowego jakie dokonano w odniesieniu do wcześniejszego projektu odnośnie terenów cennych pod względem przyrodniczym:

1. Mając na uwadze zapisy Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 317) usunięto z profili dodatkowych stref zlokalizowanych w granicach istniejących rezerwatów przyrody, terenu SPK „Puszcza Bukowa” oraz obszarów Natura 2000 tereny elektrowni wiatrowych. Nie ma również możliwości lokalizowania elektrowni wiatrowych w odległości nie mniejszej niż 500 m od rezerwatów przyrody (zgodnie z art. 4c ust. 2 pkt 2 przywołanej ustawy). Dodatkowo, mając na uwadze zapisy Planu ochrony dla SPK „Puszcza Bukowa”, tereny elektrowni wiatrowych zostały usunięte również z profili dodatkowych stref planistycznych zlokalizowanych w granicach otuliny SPK Puszcza Bukowa.
2. W strefach otwartych, w granicach których znajdują się istniejące rezerваты przyrody: „Zdroje” oraz „Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika” usunięto cały profil dodatkowy, który

dotychczas dopuszczał realizację elektrowni wykorzystujących OZE, biogazowni lub terenów zieleni urządzonej. Rezygnacja z profili dodatkowych w tych strefach pozwala na zachowanie zgodności z zapisami Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) oraz planów ochrony dla istniejących rezerwatów przyrody.

3. Po szczegółowym przeanalizowaniu ustalonych stref planistycznych i wyznaczonych dla nich profili dodatkowych w granicach SPK „Puszcza Bukowa”, w celu zwiększenia ochrony na poziomie planu ogólnego oraz zachowania występujących wartości przyrodniczych i krajobrazowych usunięto cały profil dodatkowy w strefach otwartych.

Istniejące zagospodarowanie i obowiązujące prawo miejscowe, ale również cele, jakie mają być realizowane w granicach SPK „Puszcza Bukowa” wpłynęły na konieczność wyznaczenia w kilku miejscach w granicach parku stref innych niż strefy otwarte. Są to:

- strefy usługowe w Parku Leśnym Zdroje; obejmują teren po restauracji Grota, tereny przy ulicy Kopalnianej oraz Bistro Szmaragd i Centrum Edukacji Leśnej Szmaragd, czyli tereny, w granicach których prowadzone były lub nadal są usługi, znajduje się parking i wybieg dla psów oraz niewielkie powierzchnie wolne, w granicach których lokalizowane będą mogły być w przyszłości (zgodnie z zapisami planu ochrony dla obszaru) nieuciążliwe usługi; ze względu na lokalizację stref w granicach parku ograniczono ich profil dodatkowy, zawężając go jedynie do terenu lasu, terenu wód i terenu zieleni naturalnej;

Do strefy usługowej w granicach Parku Leśnego Zdroje przylega niewielka strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, której wyznaczenie jest usankcjonowaniem istniejącego zagospodarowania – znajduje się tu budynek mieszkalny;

- strefa zieleni i rekreacji w Parku Leśnym Zdroje; wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji na tym obszarze nie jest sprzeczne z celami ochrony parku – zgodnie z zapisami Planu ochrony dla SPK „Puszcza Bukowa”: *„zaleca się koncentrację ruchu spacerowego na terenach Parku Leśnego Zdroje”*; ewentualne wprowadzenie w przyszłości zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego na tym obszarze zostanie dostosowane do obowiązujących przepisów i przy uwzględnieniu ochrony zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej oraz krajobrazu; strefa wyznaczona została zgodnie z obowiązującym planem miejscowym (Uchwała Nr XLIII/543/98 Rady Miasta Szczecin z dnia 23 lutego 1998 r. w sprawie II edycji zmian Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin na obszarze dzielnicy Prawobrzeże), który przeznaczają ten obszar na cele rekreacji; dodatkowo w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin obszar ten wskazywany jest jako proponowany ogród botaniczny „Skórcza Góra” – ogród botaniczny to inwestycja z zakresu ochrony przyrody;
  - strefa cmentarzy; włączenie części obszaru SPK „Puszcza Bukowa” w strefę cmentarzy jest zgodne z obowiązującym planem miejscowym „Kijewko” w Szczecinie oraz z zapisami planu ochrony dla obszaru, zgodnie z którymi *„ustala się obowiązek utrzymania lasów i zadrzewień z wyjątkiem wykonywania zmian przeznaczenia gruntów na cele publiczne ponadlokalne, związane z budową dróg i infrastruktury, dopuszcza się lokalizację cmentarza na gruntach leśnych w granicach miasta Szczecina w obrębie osiedla Kijewko”*;
  - bardzo niewielkie, skrajne fragmenty parku znajdują się również w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefie usługowej oraz strefie zieleni i rekreacji – w ich granicach zlokalizowany jest budynek mieszkalny oraz fragment parku na gruncie przynależnym do szkoły, ujęty i zabezpieczony w dostateczny sposób ustaleniami mpzp „Podjuchy – Skalista 24” w Szczecinie. Niewielkie rozmiary i ich skrajne położenie jednoznacznie wskazują, że wyznaczenie ich nie wpłynie negatywnie na zachowanie i ochronę walorów krajobrazowych SPK „Puszcza Bukowa”.
4. Otulina Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” w granicach Szczecina obejmuje około 4 485 ha. W planie ogólnym wyznaczono w jej granicach następujące strefy:
- ok. 1 315 ha objęto strefą otwartą,
  - ok. 638 ha objęto strefą zieleni i rekreacji,
  - ok. 33 ha objęto strefą produkcji rolniczej,
  - ok. 2,5 ha objęto strefą wielofunkcyjną z zabudową zagrodową,
  - ok. 40 ha objęto strefą cmentarzy,
  - ok. 350 ha objęto strefą wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,

- ok. 945 ha objęto strefą wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- ok. 440 ha objęto strefą usługową,
- ok. 16 ha objęto strefą handlu wielkopowierzchniowego,
- ok. 175 ha objęto strefą gospodarczą,
- ok. 170 ha objęto strefą infrastrukturalną,
- ok. 240 ha objęto strefą komunikacyjną.

W granicach otuliny występują również tereny zamknięte, które nie podlegają regulacjom planu ogólnego.

Mnogość wyznaczonych stref wynika z występowania w granicach otuliny osiedli mieszkaniowych, terenów usługowych, produkcyjnych a także terenów rozwojowych miasta. Należy zwrócić uwagę, że plan ochrony dla SPK „Puszcza Bukowa” wskazuje na zasadność wyłączenia z granic otuliny zwartej zabudowy osiedli: Zdroje, Słoneczne, Majowe i Płonia.

Otulinę wyznaczono w celu zabezpieczenia formy ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka. Dla wzmocnienia znaczenia otuliny w granicach miasta w planie ogólnym zrezygnowano z profili dodatkowych stref otwartych znajdujących się w otulinie, uniemożliwiając w ten sposób lokalizowanie w przyszłości w ich granicach terenów elektrowni wykorzystujących OZE oraz biogazowni. Dodatkowo usunięto również tereny elektrowni słonecznej, wiatrowej i wodnej oraz biogazowni ze stref produkcji rolniczej, zlokalizowanych również w otulinie.

Najcenniejsze elementy środowiska, decydujące o kształtowaniu powiązań ekologicznych w granicach otuliny zostały objęte w planie ogólnym strefami otwartymi i w mniejszym stopniu strefami zieleni i rekreacji. Uzupełnieniem tej struktury są tereny objęte strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, dla których (w przeważającej większości) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej ustalono na poziomie 50%. Do najcenniejszych obszarów w granicach otuliny należą kompleksy leśne Puszczy Bukowej, dolina rzeki Płoni oraz obszar Kluckie Łąki – Klucki Ostrów – Niżawka. Decydują one o powiązaniach ekologicznych parku z otoczeniem oraz pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Ponad 2500 ha obszaru otuliny objęte jest obowiązującymi planami miejscowymi. Nowe plany miejscowe, podobnie jak te uchwalone dotychczas, będą uwzględniały występowanie SPK „Puszcza Bukowa” i jego otulinę oraz zapisy planu ochrony. Warto zwrócić uwagę, że uchwalenie planu ogólnego pozwoli na większą kontrolę w lokalizowaniu nowej zabudowy, ponieważ po jego uchwaleniu decyzje o warunkach zabudowy będzie można wydawać tylko w miejscach, dla których uchwalone zostały mpzp oraz na obszarach uzupełnień zabudowy, określonych graficznie w planie ogólnym.

5. W granicach miasta znajduje się fragment otuliny Parku Krajobrazowego „Dolina Dolnej Odry”. Dla tego obszaru nie został ustanowiony plan ochrony, jednakże mając na uwadze cele ochrony obszaru oraz równoczesną lokalizację parku i jego otuliny w granicach obszarów Natura 2000 („Dolna Odra” i „Dolina Dolnej Odry”) wyznaczone tu zostały strefy otwarte (bez profilu dodatkowego) oraz strefy zieleni i rekreacji. Strefy zieleni i rekreacji wyznaczono zgodnie z przeznaczeniem terenu Kanału Odyńca i terenów do niego przyległych (zagospodarowanie rekreacyjne, wypoczynkowe, turystyczne, w tym kąpielisko Dziewoklicz) oraz obowiązującym prawem miejscowym (Uchwała Nr V/129/19 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Międzyodrze – Dziewoklicz” w Szczecinie).
6. W granicach miasta znajdują się cztery obszary Natura 2000, w tym trzy specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 („Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH320018, „Dolna Odra” PLH320037 i „Wzgórza Bukowe” PLH320020) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” PLB320003. Obszary Natura 2000 nie są obszarami chronionymi w tradycyjnym rozumieniu, tzn. w ich wypadku ochronie nie podlega całość zasobów przyrodniczych na ich powierzchni – wyznaczone zostały w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków albo siedlisk lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami zainteresowania wspólnoty. Dlatego też obszary Natura 2000 często obejmują swoim zasięgiem obszary objęte innymi formami ochrony przyrody, ale też obszary w części pozbawione walorów przyrodniczych. Dobrym przykładem jest obszar Natura 2000 „Wzgórza Bukowe”, który swym zasięgiem obejmuje SPK „Puszcza Bukowa”, ale też zabudowę usługowo-produkcyjną osiedla Płonia. Mając na uwadze

specyfikę, jaką charakteryzują się obszary Natura 2000, nie ma przeciwwskazań do prowadzenia w ich granicach zróżnicowanej działalności, o ile nie wpływa ona negatywnie na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność obszaru. Stąd też w granicach niektórych obszarów Natura 2000 wyznaczone zostały strefy inne niż strefa otwarta.

- a) „Dolina Dolnej Odry” PLB320003 – obszar w przeważającej większości objęty został strefami otwartymi, z których usunięto cały profil dodatkowy (tj. tereny elektrowni wiatrowych, słonecznych, geotermalnych, wodnych, biogazowni i zieleni urządzonej); w jego granicach wyznaczono również:
- strefę produkcji rolniczej (Sadlińskie Łęgi), w której usunięto teren biogazowni oraz elektrowni wykorzystujących OZE z profilu dodatkowego;
  - strefy zieleni i rekreacji; wyznaczone strefy posiadają niewielkie powierzchnie (łącznie zajmują ok. 495 ha, co stanowi ok. 5% powierzchni obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” w granicach miasta) i zostały wyznaczone zgodnie z obowiązującymi mpzp: „Golęcino – Czarnołęka, Radolin” w Szczecinie, „Międzyodrze – Wielka Kępa” w Szczecinie, „Dąbie – Sadlińskie Łęgi” w Szczecinie, „Dąbie – Plaża 3” w Szczecinie, „Międzyodrze Port” w Szczecinie, „Dąbie – Lotnisko” w Szczecinie, „Zdroje – Łozowa – Leszczynowa” w Szczecinie, „Zdroje – Zachód 2” w Szczecinie i „Międzyodrze – Dziewoklicz” w Szczecinie; profil dodatkowy ww. stref dostosowany został do zapisów obowiązujących mpzp, w związku z czym np. w terenie plaży publicznej na Wielkiej Kępie przewidziano szeroki zakres usług profilu dodatkowego, a w terenie projektowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Ujście Płoni” zakres usług przewidzianych profilem dodatkowym został ograniczony do usług sportu i rekreacji oraz turystyki; dla większości stref ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 80-95% (mniejsze wartości, kształtujące się na poziomie 50% udziału powierzchni biologicznie czynnej dotyczą m.in. przywołanego wcześniej terenu plaży publicznej);
  - strefy usługowe: najistotniejsze zlokalizowane są częściowo w granicach a częściowo w sąsiedztwie obszaru, na terenach zlokalizowanych wzdłuż południowego brzegu jeziora Dąbie Małe; wyznaczone zostały zgodnie z obowiązującymi mpzp „Dąbie – Lotnisko” w Szczecinie, „Dąbie – Lotnisko 4” w Szczecinie, „Dąbie – Plaża 3” w Szczecinie, „Dąbie – Sadlińskie Łęgi” w Szczecinie; w obowiązujących mpzp tereny te przeznaczone zostały pod tereny sportu i rekreacji, usług turystyki oraz zieleni urządzonej oraz tereny zabudowy usługowej i zieleni urządzonej; do planu ogólnego zaimplementowane zostały podstawowe parametry z obowiązujących planów miejscowych, które dla większości stref kształtują się na poziomie 50% minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz 30% maksymalnego udziału powierzchni zabudowy; tereny te zostały poddane analizie w niniejszej prognozie, w dalszej części tekstu;
  - strefy gospodarcze: strefy wyznaczone zostały zgodnie z obowiązującymi mpzp „Kniewska” w Szczecinie i „Lubczyńska 2” w Szczecinie; strefy nie zostały ujęte w jedną większą ze względu na zróżnicowane parametry jakie zostały dla tych terenów określone w planach miejscowych: minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wynosi w nich odpowiednio 50%, 10% i 30%, natomiast maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30%, 75% i 60%; w ich granicach nie występują już stanowiska chronionych ptaków (w tym derkacza, stanowiącego przedmiot ochrony obszaru), wskazywane w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin z 2018 r. – ich występowanie wykluczyła sporządzona w 2022 r. opinia faunistyczna, będąca podstawą sporządzenia w takim kształcie mpzp „Lubczyńska 2” w Szczecinie.
- b) „Dolna Odra” PLH320037 – obszar ten w większości pokrywa się z obszarem Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry”, a wyznaczone zostały w jego granicach (omówione powyżej) strefy otwarte bez profilu dodatkowego oraz strefy zieleni i rekreacji wzdłuż kanału Odyńca; „Dolna Odra” nie pokrywa się z „Doliną Dolnej Odry” na fragmencie terenu w osiedlu Żydowce-Klucz, w granicach którego wyznaczono strefę otwartą (bez profilu dodatkowego) oraz strefę zieleni i rekreacji, o ograniczonym profilu dodatkowym (teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki) i wysokim minimalnym udziale powierzchni biologicznie czynnej kształtującym się na poziomie 75%; obszar ten stanowi strefę bezplanistyczną, jednakże istniejące uwarunkowania, obowiązujące prawo oraz wprowadzone

ograniczenia w profilach dodatkowych, pozwalają przyjąć założenie, że wyznaczenie wskazanych stref nie będzie generować zagrożeń dla obszaru Natura 2000 „Dolna Odra”.

- c) „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH320018 – w granicach miasta obszar ten obejmuje wody rzeki Odry, stanowiące morskie wody wewnętrzne (nie objęte ustaleniami planu ogólnego) oraz część Skolwińskiego Ostrowu i małą wyspę Rybi Ostrów, dla których ustalono strefy otwarte bez wyznaczania profili dodatkowych.
- d) „Wzgórza Bukowe” PLH320020 – w granicach miasta obszar ten obejmuje około 2116 ha gruntów, z czego połowa objęta jest ustaleniami obowiązujących mpzp; Obszar Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” obejmuje tereny znajdujące się również w granicach SPK „Puszcza Bukowa” i jego otulinie, w związku z czym omówione powyżej ograniczenia w poszczególnych strefach dotyczą również obszaru Natura 2000; dodatkowo obszar ten obejmuje również istniejące rezerваты przyrody, dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe („Park leśny w Strudze” i „Jezierzyce”), stanowisko dokumentacyjne „Margle kredowe nad jeziorem Szmaragdowym” oraz obszary wskazywane do objęcia ochroną w opracowaniach przyrodniczych jako proponowane użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe („Kiepiński Staw”, „Bagno przy Koziej”, „Wilcze Bagno”, „Dolina Śmierdnickiego Potoku”, „Sanatorium Bismarckhohe”, „Dolina Płoni”), które zostały omówione w oddzielnych punktach; W granicach osiedli: Żydowce – Klucz, Podjuchy oraz Zdroje obszar Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” obejmuje kompleksy leśne i towarzyszące im tereny zielone, dla których wyznaczono strefy otwarte bez wyznaczania dla nich profili dodatkowych; obszar obejmuje również osiedle Płonia – Śmierdnica – Jezierzyce, w granicach którego poza lasami i doliną rzeki Płoni znajdują się tereny zainwestowane i tereny rozwojowe miasta, dla których odpowiednio wyznaczone zostały inne strefy, w tym m.in. strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodziną, strefy zieleni i rekreacji, strefy usługowe.

W planie ogólnym, w obszarze Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” ok. 1065 ha terenu objęto strefami otwartymi (bez profilu dodatkowego), ok. 334 ha strefami zieleni i rekreacji o profilu dodatkowym dostosowanym do planowanych funkcji, ok. 450 ha strefami wielofunkcyjnymi z zabudową mieszkaniową jednorodziną (dla których ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 30-60%), ok. 68 ha objęto strefami usługowymi i ok. 47 ha strefami gospodarczymi (są to m.in. tereny dawnej giełdy pomiędzy ulicami: Balińskiego i Przyszłości);

Obszar Natura 2000 „Wzgórza Bukowe”, w porównaniu z pozostałymi obszarami Natura 2000, obejmuje dużo bardziej zróżnicowane tereny, w tym również tereny zainwestowane, które pełnią podstawowe funkcje miejskie; występowanie w jego granicach osiedla Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce zasadniczo odróżnia ten obszar od pozostałych; celem ochrony obszaru Natura 2000 jest przede wszystkim ochrona występujących w jego granicach przedmiotów ochrony oraz integralności, co ze względu na charakter i istniejące zainwestowanie może być trudniejsze do wykazania niż w przypadku pozostałych obszarów; dlatego też sporządzając plan ogólny zwrócono szczególną uwagę na objęcie strefami otwartymi (bez profili dodatkowych) najcenniejszych elementów środowiska – lasów, doliny Płoni, istniejących i projektowanych form ochrony przyrody; zinventaryzowane chronione siedliska przyrodnicze w przeważającej większości również są objęte strefami otwartymi, bez wyznaczania profilu dodatkowego – tylko niewielkie obszarowo enklawy siedlisk przyrodniczych znalazły się w strefach zieleni i rekreacji (np. w granicach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezierzyce”) lub w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną; dodatkowo, w strefach z wielofunkcyjną zabudową mieszkaniową jednorodziną, strefach zieleni i rekreacji oraz w strefach usługowych ustalono najwyższy możliwy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

W planie ogólnym w możliwie najlepszy sposób, zgodnie z zasadami tworzenia tego dokumentu, zadbano o ochronę rezerwatów przyrody, SPK „Puszcza Bukowa” oraz obszarów Natura 2000. Najcenniejsze elementy środowiska przyrodniczego objęte zostały strefami otwartymi, bez wyznaczania profili dodatkowych. Strefy inne niż otwarte, wyznaczone zostały zgodnie z istniejącym zainwestowaniem i obowiązującymi planami miejscowymi oraz z dostosowaniem zakresu profili dodatkowych i ustaleniem możliwie najwyższych wskaźników minimalnego udziału powierzchni

- biologicznie czynnej. Sporządzając plan ogólny wzięto pod uwagę obowiązujące prawo, występowanie form ochrony przyrody oraz uwag zgłoszonych na etapie opiniowania i uzgodnień planu ogólnego.
7. Profile funkcjonalne stref otwartych, w których znajdują się istniejące użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe zostały również zmodyfikowane – usunięto z nich profile dodatkowe lub w profilu dodatkowym pozostawiono wyłącznie tereny zieleni urządzonej. Zmiana ta podyktowana jest utrzymaniem zgodności ustaleń planu ogólnego z obostrzeniami zawartymi w Uchwale Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
  8. Odnośnie istniejących zespołów przyrodniczo-krajobrazowych objętych fragmentarycznie innymi strefami planistycznymi (zpk „Jezierzyce” i „Zespół Parków Kasprowicza-Arkoński” objęte są w całości innymi niż otwarta strefami planistycznymi) wyjaśnia się następująco:
    - a) „Dębina” – zrezygnowano z profilu dodatkowego w strefie otwartej, która w całości obejmuje zpk;
    - b) „Wodozbiór” i „Zaleskie Łęgi” – zrezygnowano na ich fragmentach ze strefy zieleni i rekreacji i całość zespołów przyrodniczo-krajobrazowych objęto strefą otwartą z profilem dodatkowym teren zieleni urządzonej w przypadku „Wodozbioru” i strefą otwartą bez profilu dodatkowego w przypadku „Zaleskich Łęgów”;
    - c) „Dolina Siedmiu Młynów i źródła strumienia Osówka” – objęty jest niemal w całości strefą otwartą z profilem dodatkowym: teren zieleni urządzonej. Fragment o powierzchni około 2 ha w części południowo-wschodniej obiektu objęty jest strefą wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), natomiast w części zachodniej 3 małe enklawy w obrębie zpk stanowią strefy usługowe (SU). Włączenie enklawy w strefę SJ podyktowane było obowiązującym od 2003 r. mpzp „Osów – Podbórzeńska” w Szczecinie (zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie ogólnym wielofunkcyjne strefy z zabudową mieszkaniową wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej), w którym fragment ten znajduje się w terenie elementarnym o głównej funkcji zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, strumień Osówka. Natomiast w tym samym planie miejscowym z 2003 roku analizowany fragment zpk objęty jest wydzieleniem, dla którego ustalono **zakaz**, m.in.: wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, zabudowy cieków wodnych, niszczenia lub uszkodzenia drzew i krzewów, lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń, za wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej, koniecznych ze względu na ukształtowanie terenu oraz wymogi techniczne, kanalizacji cieku wodnego (strumień Osówka). Mając zatem na względzie opisane wyżej wymogi ustawowe w planowaniu przestrzennym ten fragment zespołu przyrodniczo-krajobrazowego objęto strefą 364SJ, w której dopuszczono profil dodatkowy: teren lasu, teren wód, teren zieleni naturalnej. Oznacza to, że przy ewentualnej zmianie obowiązującego od 2003 r. planu miejscowego na podstawie analizowanego w niniejszej prognozie planu ogólnego zapewniona zostanie ochrona również tej części istniejącego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zgodnie z Uchwałą Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Enklawy stref usługowych wynikają również z obowiązującego od 2007 roku mpzp „Park Leśny Arkoński – Dolina 7 Młynów” w Szczecinie, który ustanowił w tych obszarach funkcję usług turystyki i edukacji ekologicznej, ośrodka edukacji ekologicznej z uzupełniającymi usługami gastronomii oraz dopuszczeniem bazy noclegowej typu np. schronisko młodzieżowe. W enklawach tych istnieją od dawna użytkowane zabudowania wraz z pozostałym zagospodarowaniem, które nie stanowią zagrożenia dla istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz ich ochrony. W profilach dodatkowych dla tych stref usługowych ustalono ponadto: teren zieleni naturalnej, teren lasów, teren wód oraz teren elektrowni słonecznej. Realizacja ustalonego w planie miejscowym zagospodarowania (i ujętego w strefy usługowe w komentowanym planie ogólnym) związanego z usługami turystyki i/lub edukacji ekologicznej może stanowić kolejny element sieci tego rodzaju obiektów (jak np. obiekt przy Stawie Wędkarskim w pobliżu jeziora Głębokie czy kolejny przy jeziorze Szmaragdowym w SPK „Puszcza Bukowa”) w całym mieście

służących edukacji ekologicznej i ukierunkowanemu ruchowi turystycznemu. Dopuszczenie zagospodarowania wykorzystującego i tak już istniejący stan zainwestowania w obrębie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego może służyć celom ochrony przyrody w odniesieniu do całego miasta, jak i do tego obiektu chronionego;

- d) „Park leśny w Strudze” – w większości objęty jest strefą otwartą bez ustalonego profilu dodatkowego. W jego obrębie wyznaczono strefę infrastrukturalną (SI), która uwzględnia istniejącą ul. Szosa Stargardzka. Niewielki fragment zespołu o szerokości około 5 m znajduje się w granicach stref usługowych – wynika to z rozkładu terenów elementarnych obowiązującego planu miejscowego „Płonia – Oleszna” w Szczecinie, który fragment ten przeznaczał na teren drogi publicznej – ulicę lokalną (czyli inwestycję celu publicznego). W związku z tym, że w planie ogólnym zawarto jedynie główne elementy sieci transportowej miasta, pozostałe jego elementy zostały wcielone do różnych stref planistycznych (m.in. przywołana planowana droga lokalna). Strefy usługowe, w której zawarty jest niewielkiej szerokości pas zpk „Park leśny w Strudze” mają ustalone również profile dodatkowe zieleni naturalnej, lasu i wód, które pozwolą przy ewentualnej zmianie obowiązującego planu miejscowego objąć cały zespół przyrodniczo-krajobrazowy zielenią naturalną wykluczoną z zainwestowania tak (poza inwestycjami celu publicznego), aby dotrzymać zgodności z obowiązującą uchwałą w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
- e) „Jezierzyce” – objęty jest w całości strefą zieleni i rekreacji (SN) z profilem dodatkowym zieleni naturalnej, lasów, usług sportu i rekreacji, usług turystyki, usług gastronomii i usług handlu detalicznego. Ustalono tutaj minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 70%. Teren zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest od lat obszarem kolizyjnym pomiędzy celami ochrony przyrody a wnioskami zamieszkujących tutaj i prowadzących swoją działalność wielu prywatnych właścicieli nieruchomości w obrębie całego obiektu. W granicach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego od wieloletni funkcjonuje rozproszone zagospodarowanie różnego typu: domy mieszkalne, obiekty usługowe, obiekty rekreacyjne wykorzystujące rzekę Płonię ze stawami. Z tego względu wyznaczono w całym zespole przyrodniczo-krajobrazowym strefę zieleni i rekreacji z uszczegółowionym profilem dodatkowym w celu nie pogarszania warunków zamieszkania i prowadzonej działalności. Zagospodarowanie terenu zpk w strefie zieleni i rekreacji ma przede wszystkim uwzględniać wiodące funkcje związane z zielenią, krajobrazem i rekreacją, a ewentualna możliwość wprowadzenia dodatkowych funkcji ma służyć przede wszystkim utrzymaniu obecnego rozproszonego zagospodarowania i działalności, która była tutaj obecna przed powołaniem tej formy ochrony przyrody. W związku z tym, że jest to obszar dotąd bezplanistyczny skutkiem uchwalenia planu ogólnego w obszarze istniejącego zpk będzie sporządzenie planu miejscowego, który dokładnie sprecyzuje przeznaczenie poszczególnych nieruchomości gruntowych. Na etapie planu miejscowego rozpoznane zostanie dokładnie środowisko obszaru i to na jego etapie określony zostanie sposób zagospodarowania poszczególnych działek ewidencyjnych. Niezależnie od ustaleń planu ogólnego w mocy pozostają zakazy i nakazy ustanowione w Uchwale Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Przyszłe ustalenia planu miejscowego sporządzanego na podstawie komentowanego planu ogólnego muszą uwzględniać te obostrzenia;
- f) „Zespół Parków Kasprowicz-Arkoński” – objęty jest w większości strefami zieleni i rekreacji (SN) z profilem dodatkowym: zieleni naturalnej, usług gastronomii, usług handlu detalicznego, usług kultury, usług sportu i rekreacji i usług turystyki. Teren zespołu przyrodniczo-krajobrazowego stanowi jedną z ważniejszych przestrzeni w mieście, tłumnie wykorzystywaną przez mieszkańców i turystów w celu wypoczynku i rekreacji. To tutaj niejednokrotnie odbywają się różnego rodzaju imprezy rozrywkowe, edukacyjne i kulturalne. Wykorzystywanie obszaru w takich celach nie przynosi jak dotąd negatywnych skutków dla istniejących wartości przyrodniczych oraz krajobrazowych. Miejsce to jest od lat nieustająco jedną z wizytówek Szczecina. W celu kontynuowania tej funkcji obszar zpk objęto strefami SN z ww. profilem dodatkowym. Niemal wszystkie enklawy stref usługowych znajdujących się w obrębie tego obszaru wynikają z prowadzonej działalności kulturalno-rozrywkowej i gastronomicznej. Obszary zadrzewień znajdujące się w strefach usługowych w rejonie jeziora Rusałka i wężła

Łątko zostały objęte takimi strefami w wyniku rozkładu terenów elementarnych w mpzp „Park Kasprowicza – Jasne Błonia” w Szczecinie, obowiązującym od 2018 roku (plan ten został poddany procedurze oceny oddziaływania na środowisko). Na etapie planu miejscowego włączono te zadrzewienia do terenów o funkcji usług z ustaleniem, że na jego części znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Ponadto zadrzewienia te pozostają poza ustalonymi w planie miejscowym liniami zabudowy. Potencjalna zmiana obowiązującego planu na podstawie rozkładu stref planistycznych planu ogólnego nie budzi zagrożenia dla istniejących zadrzewień, ponieważ znajdują się one w reżimie obostrzeń Uchwały Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Ponadto profil dodatkowy stref usługowych pozwoli na objęcie terenów zadrzewionych zielenią naturalną.

9. Odnośnie istniejących użytków ekologicznych objętych fragmentarycznie innymi strefami planistycznymi wyjaśnia się następująco:

- a) „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki, Żółwinki” – zrezygnowano na jego wschodnim skrajnym fragmencie ze strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną i włączono go do strefy otwartej z profilem dodatkowym teren zieleni urządzonej, natomiast skrajny zachodni kraniec, który znajdował się w strefie usługowej obecnie znajduje się w strefie zieleni i rekreacji z ustalonym profilem dodatkowym pozwalającym w późniejszych działaniach planistycznych opartych na planie ogólnym zarówno na zagospodarowanie terenów poza granicami użytku ekologicznego, jak i na objęcie tej formy ochrony w całości zielenią naturalną lub leśną wykluczoną z zainwestowania komercyjnego;
- b) „Stawek przy ul. Śródleśnej” – zrezygnowano ze strefy zieleni i rekreacji i objęto cały obiekt strefą otwartą (SO) z profilem dodatkowym teren zieleni urządzonej;
- c) „Dolina strumienia Żabiniec” – zrezygnowano z profilu dodatkowego strefy otwartej, która w całości objęła tę formę ochrony;
- d) „Dolina strumienia Grzęziniec” – niemal cały użytek ekologiczny znajduje się w strefie otwartej (SO) bez profilu dodatkowego lub z profilem dodatkowym teren zieleni urządzonej. Dodatkowo w strefie największego przewężenia użytku ekologicznego, w jego bezpośrednim sąsiedztwie ustalono również strefę otwartą bez profilu dodatkowego. Przeznaczenie pozostałych stref planistycznych będących w bezpośrednim sąsiedztwie pozostawiono bez zmian ze względu na obowiązujące prawo miejscowe, jak i ustawowy wymóg stanowiący, że w planie ogólnym wielofunkcyjne strefy z zabudową mieszkaniową wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej. Skrajne, niewielkie fragmenty tej formy ochrony przyrody pozostają w innych niż otwarta strefach planistycznych tylko ze względu na wyznaczone granice nieruchomości gruntowych (działek ewidencyjnych), które były jednym z podstawowych ziaren w wyznaczaniu przebiegu stref planistycznych. Na etapie planów miejscowych sporządzanych bądź zmienianych na podstawie analizowanego planu ogólnego cały użytek ekologiczny będzie podlegał ochronie, zgodnie z Uchwałą Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Niewielki fragment ue jest objęty również strefą komunikacyjną – jest to teren tzw. Trasy Północnej Szczecina, realizowanej inwestycji celu publicznego;
- e) „Stawek na Gumieńcach” – zweryfikowano profil dodatkowy ustalonej strefy otwartej (SO) i pozostawiono tylko teren zieleni urządzonej;
- f) „Klucky Ostrów” – zrezygnowano z profilu dodatkowego w strefie otwartej obejmującej ue.

Biorąc pod uwagę powyższe, prognozuje się w odniesieniu do wszystkich istniejących w granicach Szczecina zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych utrzymanie i dalsze zachowanie ich wartości dla których zostały powołane. Dopuszczone zagospodarowanie w ich granicach wynika przede wszystkim z istniejącego przed powołaniem tych form ochrony przyrody zainwestowania terenu. Ustalenia planu ogólnego, którego skutkiem będzie m.in. sporządzanie nowych lub zmiana obowiązujących planów miejscowych, są zgodne z rygorami Uchwały Nr X/287/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Mimo że, fragmenty tych form ochrony przyrody znajdują się w strefach planistycznych związanych z zabudową to należy pamiętać, że w profilach dodatkowych tych stref ustalono również tereny zieleni naturalnej,

tereny lasu, tereny wód, tereny zieleni urządzonej, które na etapie planów miejscowych pozwolą na objęcie użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jako np. tereny wykluczone z zabudowy.

Zgodnie z opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska plan ogólny przeanalizowano również pod kątem ustanowionych stref planistycznych z profilami dodatkowymi w odniesieniu do **proponowanych** obszarowych form ochrony przyrody. W odniesieniu do nich zrezygnowano w profilach dodatkowych stref otwartych z terenów elektrowni wiatrowej, słonecznej, geotermalnej i wodnej i biogazowni. Poniżej wylistowano wszystkie proponowane formy ochrony przyrody wraz z ustaleniami planu ogólnego i potencjalnym oddziaływaniem:

1) Proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- a) „Park leśny Mścięcino” – objęty jest dwoma strefami otwartymi oraz dwiema strefami infrastrukturalnymi. Strefy infrastrukturalne wynikają z istniejącego zagospodarowania – stanowią je istniejąca droga oraz teren urządzeń Zakładu Wodociągów i Kanalizacji. Obie strefy otwarte nie mają ustalonych profili dodatkowych i ustanowiono w nich minimum 90% powierzchni biologicznie czynnej. Ustalenia planu ogólnego chronią ten teren przed zainwestowaniem mogącym niekorzystnie wpływać na istniejące wartości przyrodnicze i krajobrazowe;
- b) „Leśne Wzgórze” – objęty jest w zdecydowanej większości strefą zieleni i rekreacji (SN) z minimum 70% powierzchni biologicznie czynnej. Ustalono również tutaj profil dodatkowy w którym dopuszczono teren zieleni naturalnej, teren lasu, usługi gastronomii, usługi handlu detalicznego, usługi kultury i rozrywki, usługi sportu i rekreacji oraz usługi turystyki. Niewielkie fragmenty tego terenu objęte są również strefami przeznaczonymi na zabudowę – ich rozkład wynika: z istniejącego zagospodarowania, z obowiązującego mpzp „Bukowo – Park Leśny” w Szczecinie, który rozstrzygnął w roku 2012 o ich docelowym przeznaczeniu i z wydanych decyzji o warunkach zabudowy. Strefa zieleni i rekreacji obejmuje swym zasięgiem obszar o wiele większy niż proponowana forma ochrony i ze względu na to dopuszczono w tej strefie potencjalną możliwość doinwestowania obszaru w drobne usługi podnoszące jakość życia mieszkańców osiedla. W odniesieniu do Leśnego Wzgórza prymatem zarówno w obowiązującym od 2012 roku planie miejscowym, jak w planie ogólnym była ochrona występujących w granicach proponowanej formy ochrony przyrody wartości przyrodniczych i przede wszystkim krajobrazowych (dlatego w profilu dodatkowym dopuszczono tereny lasów i tereny zieleni naturalnej). Ponadto proponowany zpk w swoich granicach zawiera w zdecydowanej większości tereny lasów, których zabudowanie możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych wskazuje jednak, że taka zmiana **musi** być podyktowana uzasadnionymi **ważnymi** względami społecznymi i brakiem innych gruntów. Biorąc zatem pod uwagę wszystkie rangi obowiązującego prawa państwowego, jak i miejscowego, stwierdza się, że nie istnieją przesłanki do prognozowania negatywnych skutków na tym obszarze w związku z realizacją ustaleń planu ogólnego;
- c) W celu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych „Dolinę Wieleckiej i Jasmundzkiej Strugi” oraz „Jezioro Głębokie” objęto strefami otwartymi z profilem dodatkowym w postaci terenu zieleni urządzonej;
- d) „Sanatorium Bismarckhohe” objęto strefą otwartą bez profilu dodatkowego;
- e) „Las Arkoński” – w większości objęty jest strefą zieleni i rekreacji (SN). Pozostałe strefy: usługowe, infrastrukturalna i komunikacyjne wynikają z uwzględnienia istniejącego stanu zagospodarowania. Dopuszczony w strefie zieleni i rekreacji profil dodatkowy (zieleni naturalna, lasy, usługi gastronomii, usługi handlu detalicznego, usługi kultury i rozrywki, usługi sportu i rekreacji, usługi turystyki) ma na celu ewentualne doinwestowanie już istniejących w granicach proponowanego zpk obiektów, ale tylko wyłącznie w przypadku braku kolizji z zastanymi wartościami przyrodniczymi i/lub krajobrazowymi. Ewentualne doinwestowanie może również dotyczyć wyznaczania nowych szlaków turystycznych lub innych obiektów związanych z turystyką, sportem i rekreacją (aktualnie w obrębie tego terenu trwają prace zmierzające do wydłużenia utwardzonej trasy pieszo-rowerowej wokół kąpieliska Arkonka i jeziora Goplana aż do ul. Miodowej), które służyć będą ukierunkowanemu ruchowi turystycznemu i rekreacyjnemu. Podniesie to jakość życia i zdrowia mieszkańców Szczecina oraz

turystów, a także działać będzie na rzecz ochrony przyrody – zmniejszy się presja na tereny będące poza wytyczonymi trasami lub enklawami urządzeń sportu i rekreacji, co skutkować będzie zmniejszeniem/brakiem: płoszenia zwierząt, rozpalania nielegalnych ognisk, zaśmiecania terenów lasu itp.;

- f) „Międzyodrze Szczecińskie” – w zdecydowanej większości znajduje się w strefach otwartych bez profilu dodatkowego (SO). Proponowany zpk objęty jest fragmentarycznie również strefą zieleni i rekreacji, która w przypadku Bryneckiego Ostrowu wynika z istniejących ogrodów działkowych oraz objęcia niemal niezadrzewionego fragmentu wzdłuż Regalicy z potencjalnym dopuszczeniem usług sportu i rekreacji, usług turystyki związanych z wodą (jak np. zakątki wodne). Takie ekstensywne zagospodarowanie nie stoi w sprzeczności z ochroną walorów przyrodniczych i krajobrazowych dla których proponuje się powołanie formy ochrony przyrody, ale umożliwi mieszkańcom i turystom kontakt z naturą i urokami przyrody bez negatywnego wpływu na cele jej ochrony. Ponadto w strefie zieleni i rekreacji ustanowiono profil dodatkowy zieleni naturalnej i lasów, który w przypadku potwierdzenia szczególnych wartości środowiska naturalnego pozwoli na etapie planu miejscowego wykluczyć ten teren nawet z ekstensywnego zagospodarowania. Niewielkie fragmenty Międzyodrza Szczecińskiego, a dokładniej Niżawki objęte są również strefami usługowymi i strefą gospodarczą, które wynikają zasadniczo z istniejącego zagospodarowania i prowadzonej działalności. Strefy przeznaczone na zabudowę i zagospodarowanie dotyczą niewielkiej powierzchni całego proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i utrzymanie dalszego funkcjonowania istniejącego obecnie zagospodarowania nie wpłynie negatywnie na cały obszar. Ponadto w strefach tych dopuszczono w profilu podstawowym tereny zieleni naturalnej, lasów i wód i w przypadku realizacji ustaleń planu ogólnego, czyli m.in. sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego możliwym będzie w granicach tych stref wykluczyć z zabudowy tereny o zwaloryzowanych w momencie sporządzania planu miejscowego wartościach przyrodniczych. Wobec takiego rozkładu stref planistycznych przewiduje się zachowanie i utrzymanie w dobrym stanie zaistniałych wartości przyrodniczych i krajobrazowych w tej proponowanej formie ochrony przyrody;
- g) „Trzebuskie, Sadlińskie Łęgi, Rokiciny” – objęty jest strefą produkcji rolniczej z profilem dodatkowym: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasów, teren wód i teren rolnictwa z zakazem zabudowy oraz strefą zieleni i rekreacji z profilem dodatkowym: teren zieleni naturalnej, teren lasów, teren usług gastronomii, teren usług handlu detalicznego, teren usług kultury i rozrywki, teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki. Obie strefy planistyczne mają ustalony minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 95%. Dopuszczone w strefie zieleni i rekreacji usługi uwzględniają istniejące zagospodarowanie w postaci zakątków wodnych. Przy tak ustalonym poziomie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej prymat w tym obszarze wiecie natura, a ewentualne przyszłe zagospodarowanie musi nawiązywać do istniejących wartości przyrodniczych i krajobrazowych tego miejsca. Plan ogólny w pełni utrzymuje i zachowuje naturalny charakter tej proponowanej formy ochrony przyrody;
- h) „Dolina Płoni” – jest najbardziej rozciągniętym przestrzennie proponowanym zespołem przyrodniczo-krajobrazowym i z tego względu jest objęty różnymi strefami planistycznymi. W znacznym stopniu są to strefy otwarte bez profili dodatkowych. Na jego przebiegu wyznaczono również strefy zieleni i rekreacji z profilem dodatkowym zawierającym tereny zieleni naturalnej. Pozostałe strefy planistyczne przeznaczone na zabudowę usługową i wielofunkcyjną posiadają w swych profilach dodatkowych tereny zieleni naturalnej, tereny lasu i tereny wód, które pozwolą na etapie planów miejscowych wykluczyć najbardziej wartościowe tereny z zabudowy. Należy pamiętać również, że Płonia stanowi szlak kajakowy i niezbędne jest wzdłuż jej biegu dopuścić ekstensywne zagospodarowanie obsługujące i zabezpieczające ruch turystyczny. Ustalenia planu ogólnego odnośnie tej proponowanej formy ochrony zabezpieczają zarówno wartości przyrody i krajobrazu z jednoczesnym udostępnieniem tych walorów ruchowi turystycznemu, sportowemu i rekreacyjnemu bez negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody, w tym krajobrazu;

- i) „Ujście Płoni” – znajduje się w zdecydowanej większości w strefie zieleni i rekreacji z 95% minimalnym udziałem powierzchni biologicznie czynnej oraz profilem dodatkowym: teren zieleni naturalnej, teren usług sportu i rekreacji oraz teren usług turystyki. Takie ustalenia chronią istniejące wartości przyrodnicze i krajobrazowe pozwalając tylko na zagospodarowanie, które służyć będzie zarówno celom turystyki i rekreacji jak i celom ochrony przyrody tego miejsca poprzez ucywilizowanie ruchu turystycznego i rekreacyjnego. Rozkład pozostałych stref: usługowych i wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną jest skutkiem uchwalonego w 2019 roku miejscowego planu „Dąbie – plaża 3” w Szczecinie, który rozstrzygnął o docelowym przeznaczeniu tych fragmentów proponowanego zpk;
  - j) „Kłęskowo” – objęty jest w całości strefą zieleni i rekreacji z minimalnym udziałem powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 80%. Ustalono tutaj również profil dodatkowy dla tej strefy i zawiera on tereny: zieleni naturalnej, lasów, usług gastronomii, usług handlu detalicznego, usług kultury i rozrywki, usług sportu i rekreacji oraz usług turystyki. Północną część tego obszaru stanowią lasy i tak jak w przypadku proponowanego zpk Leśne Wzgórze obowiązuje względem nich Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych stanowiąca, że zmiana przeznaczenia gruntów leśnych **musi** być podyktowana uzasadnionymi **ważnymi** względami społecznymi i brakiem innych gruntów. Południową część stanowią grunty rolne, które pozbawione użytkowania uległy sukcesji zieleni wysokiej. Teren jest intensywnie eksplorowany przez mieszkańców – są tutaj polany rekreacyjne, ziemne szlaki turystyczne (z tablicami informacyjnymi z zakresu ekologii) z których korzystają piesi i rowerzyści. Charakter tego obszaru pod względem swojego zagospodarowania i jego wykorzystywania bardzo zbliżony jest do terenu wokół jeziora Głębokie, który również stanowi projektowany zpk. Z ustalonym w strefie planistycznej minimalnym wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej jakiegokolwiek ewentualne przyszłe zagospodarowanie będzie miało ekstensywny charakter i będzie związane z obsługą turystyczną i rekreacyjną tej proponowanej obszarowej formy ochrony przyrody. Wobec takich założeń planu ogólnego przewiduje się zachowanie i utrzymanie istniejących w obiekcie wartości przyrodniczych i krajobrazowych.
- 2) Proponowane użytki ekologiczne:
- a) „Dolina Skolwińska” – w zdecydowanej większości znajduje się w strefie otwartej z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i minimum 90% udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Niewielkie fragmenty znajdują się w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną z minimalnym 50% i 60% udziałem powierzchni biologicznie czynnej oraz terenem lasów, zieleni naturalnej i wód w profilach dodatkowych, które zostały ustalone właśnie w celu ochrony wartości przyrodniczych skrajnych fragmentów proponowanego użytku ekologicznego. Poza tym szczegółowy rozkład terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz tych wyłączonych z zabudowy został przedstawiony w projekcie planu miejscowego „Skolwin – Przęsocińska, Karpacka” w Szczecinie (w którym te fragmenty przeznaczone są na zielen naturalną z zakazem zabudowy), który uzyskał wymagane uzgodnienia oraz pozytywne opinie instytucji odpowiedzialnych za ochronę środowiska. W trakcie dalszego procedowania planu ogólnego projekt ww. planu miejscowego zostanie uchwalony i jego ustalenia będą obowiązywać przy wydawaniu pozwoleń na budowę. W oparciu o jego ustalenia nie ma możliwości formalnego zabudowania skrajnych fragmentów proponowanego użytku ekologicznego. Plan ogólny jest zgodny z ww. projektem planu miejscowego, a ochrona skrajnych fragmentów proponowanego do ochrony obszaru polega na wyznaczeniu w profilach dodatkowych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną terenów zieleni naturalnej, lasów. Fragmenty te nie znajdują się również w obszarze uzupełnień zabudowy. Wobec powyższego przewiduje się utrzymanie i zachowanie w pełni stwierdzonych wartości przyrodniczych w obrębie proponowanego ue na skutek realizacji zapisów planu ogólnego;
  - b) Powiększenie istniejącego ue „Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki i Żółwinki” – północna część proponowanego powiększenia znajduje się w strefie otwartej z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i fragmentarycznie (skrajne enklawy) w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodziną, które mają

ustanowiony wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 70% (dla jednorodzinnej) i 50% (dla wielorodzinnej). Fragment proponowanego powiększenia ue znajdujący się w strefie z zabudową wielorodzinną jest terenem zagospodarowanym i zabudowanym, więc należałoby go wykluczyć na etapie formalnego powołania ochrony tego obszaru z granic użytku ekologicznego. Fragment znajdujący się w strefie jednorodzinnej wynika z projektu planu miejscowego „Skolwin – Przęsocińska, Karpacka” w Szczecinie i stanowi element obudowy istniejącej ulicy Celulozowej. Enklawa ta jest płaskim terenem porośniętym młodym drzewostanem i krzewami, pozbawionym walorów krajobrazowych i cennych wartości przyrodniczych – zagospodarowanie tego terenu ekstensywną zabudową mieszkaniową jednorodziną z minimum 70% udziałem powierzchni biologicznie czynnej nie stanowi zagrożenia dla wartości ekologicznych istniejącego użytku ekologicznego, jak i dla pozostałego obszaru proponowanego do jego powiększenia. Południowa część proponowanego powiększenia ue wskazywana w Waloryzacji przyrodniczej miasta Szczecin z 2018 r. znajduje się w strefie zieleni i rekreacji z minimum 70% udziału powierzchni biologicznie czynnej. Jest to teren lasu, więc nie istnieje zagrożenie przeznaczenia tego terenu na inne cele, jak usługi gastronomii, usługi handlu detalicznego (dopuszczone w profilu dodatkowym strefy zieleni i rekreacji, która swym zasięgiem obejmuje również tereny przyległe do proponowanego powiększenia ue), ponieważ zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych taka zabudowa nie stanowi **ważnych** względów społecznych. W wyniku analizy stwierdza się, że teren proponowany do powiększenia użytku ekologicznego jest na etapie planu ogólnego zabezpieczony przed negatywnymi skutkami urbanizacji, które spowodowałyby utratę wartości przyrodniczych tych obszarów;

- c) Powiększenie istniejącego ue „Stawek przy ul. Śródlesnej” – objęty jest strefą otwartą z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym – teren ten jest chroniony przed zainwestowaniem, co jest zgodne z celami jego przyszłej ochrony jako użytku ekologicznego;
- d) „Babińskie Zbocza” – objęty jest w zdecydowanej większości strefą otwartą z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym oraz 90% udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Skrajne fragmenty proponowanego ue znajdują się zarówno w strefie zieleni i rekreacji oraz w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną, które w profilach dodatkowych poza terenami związanymi z zagospodarowaniem zawierają również tereny zieleni naturalnej co pozwoli – w przypadku potwierdzenia wyników waloryzacji przyrodniczych – na objęcie całego proponowanego użytku ekologicznego ochroną przed potencjalną urbanizacją;
- e) „Owczary” i „Wolfia” – objęte są strefą otwartą z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i z 90% udziałem powierzchni biologicznie czynnej – plan ogólny zabezpiecza cele ochrony przyrody do czasu formalnego ustanowienia użytków ekologicznych;
- f) „Jeleni Staw” – zrezygnowano na jego fragmencie ze strefy usługowej i objęto go strefą zieleni i rekreacji z minimalnym 80% udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Obecnie teren jest użytkowany przez okolicznych mieszkańców rekreacyjnie i wyposażony jest w urządzenia do tego celu. W profilu dodatkowym dla tej strefy ustalono poza terenami zieleni naturalnej i lasów również tereny usług gastronomi, handlu detalicznego, kultury i rozrywki, usług sportu i rekreacji oraz usług turystyki. Położony jest poza obszarem uzupełnienia zabudowy. Ponadto dopuszczenie zabudowy i zagospodarowania usługowego w profilu dodatkowym nie oznacza, że w obrębie tej strefy koniecznym jest wykorzystanie całego ustalonego pakietu terenów. Na etapie planu miejscowego, po szczegółowych badaniach przyrodniczych potwierdzających całościowo lub częściowo (albo nie potwierdzających) wyników waloryzacji przyrodniczych dla tego terenu, będzie określone docelowe przeznaczenie omawianego obszaru. Plan ogólny rezerwuje proponowany użytek ekologiczny na główny cel zieleni i rekreacji;
- g) „Kiełpiński Staw”, „Bagno przy Koziej” i „Wilcze Bagno” – objęte są strefą otwartą z terenem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i z 90% udziałem powierzchni biologicznie czynnej – plan ogólny zabezpiecza cele ochrony przyrody do czasu formalnego ustanowienia użytków ekologicznych;
- h) „Stoki nad Rudzianką I”, „Stoki nad Rudzianką II” i „Wzgórze Roztocza” – zostały objęte strefą zieleni i rekreacji z minimalnym 80% udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Nie są objęte obszarem uzupełnień zabudowy. W profilu dodatkowym tej strefy ustalono tereny: zieleni

naturalnej, lasów, usług gastronomii, usług sportu i rekreacji, usług turystyki. Na etapie planu ogólnego we właściwy sposób zabezpieczono proponowane do ochrony obszary przed negatywnymi skutkami urbanizacji miasta. Obszary te zostały zaproponowane do ochrony w formie użytku ekologicznego w celu zachowania walorów przyrodniczych muraw kserotermicznych, łąk świeżych i ciepłolubnych okrajków z bogatą florą. Brak formalnego objęcia tych terenów ochroną a także brak zabiegów czynnych prowadzących do utrzymania ww. walorów przyrodniczych powoduje, że na teren ten na skutek sukcesji wkraczają zadrzewienia. Efektem jest monokulturowość siedlisk, zacieranie ich mozaikowego charakteru, niemniej jednak plan ogólny rezerwuje te tereny na główny cel zieleni i rekreacji do czasu potwierdzenia lub jego braku występowania wartości przyrodniczych dla których zostały zaproponowane do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych;

- i) „Dolina Śmierdnickiego Potoku” – obszar objęty jest strefą otwartą z 95% udziałem powierzchni biologicznie czynnej – plan ogólny zabezpiecza cele ochrony przyrody do czasu formalnego ustanowienia tej formy ochrony przyrody.
- 3) Wszystkie proponowane rezerwaty przyrody na terenie miasta objęte są strefami otwartymi bez ustalonych profili dodatkowych lub z profilem zieleni urządzonej oraz w mniejszym stopniu strefą zieleni i rekreacji (dotyczy to niewielkiego fragmentu proponowanego rezerwatu Dolina Grzęzińca) zatem można stwierdzić, że w planie ogólnym ustalono przestrzeń dla wartości przyrodniczych do czasu sformalizowania ich ochrony.

Mając na względzie powyżej szczegółowo przedstawione ustalenia planu ogólnego odnośnie istniejących i proponowanych obszarowych form ochrony przyrody w granicach administracyjnych miasta stwierdza się, że plan ogólny zapewnia utrzymanie i zachowanie celów ochrony dla istniejących form ochrony przyrody, a także zabezpiecza cele ochrony dla proponowanych form ochrony przyrody do czasu potwierdzenia (lub ich braku) wyników waloryzacji przyrodniczych odnośnie ich wartości przyrodniczych i formalnego ich włączenia (lub wykluczenia) do sieci obszarów chronionych w mieście. Rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (zarówno istniejące jak i postulowane do ochrony) nie są objęte obszarem uzupełnienia zabudowy. Ustalenia planów miejscowych obowiązujących na ich terenach są zgodne z obostrzeniami zawartymi w przepisach odrębnych dotyczących ochrony poszczególnych form ochrony przyrody, a komentowany w niniejszej prognozie plan ogólny wykazuje zgodność (poprzez ustalone strefy planistyczne) z obowiązującymi planami miejscowymi.

Na etapie planów miejscowych, które zostaną sporządzone lub zmienione na podstawie planu ogólnego badane jest szczegółowo środowisko danego obszaru, a jego opis opiera się o aktualne na czas sporządzania planów miejscowych dane. To na ich podstawie będzie można zweryfikować wyniki waloryzacji przyrodniczych z 2010 i 2018 roku, w szczególności w odniesieniu do terenów postulowanych do objęcia ochroną. W dobie szybko zachodzących zmian, również w sferze przyrody, zasięg proponowanych obszarowych form ochrony przyrody może mieć zupełnie inny przebieg niż przedstawiony w dotychczasowych opracowaniach przyrodniczych dotyczących całego miasta i odpowiadających skali komentowanego w niniejszej prognozie aktu prawa miejscowego.

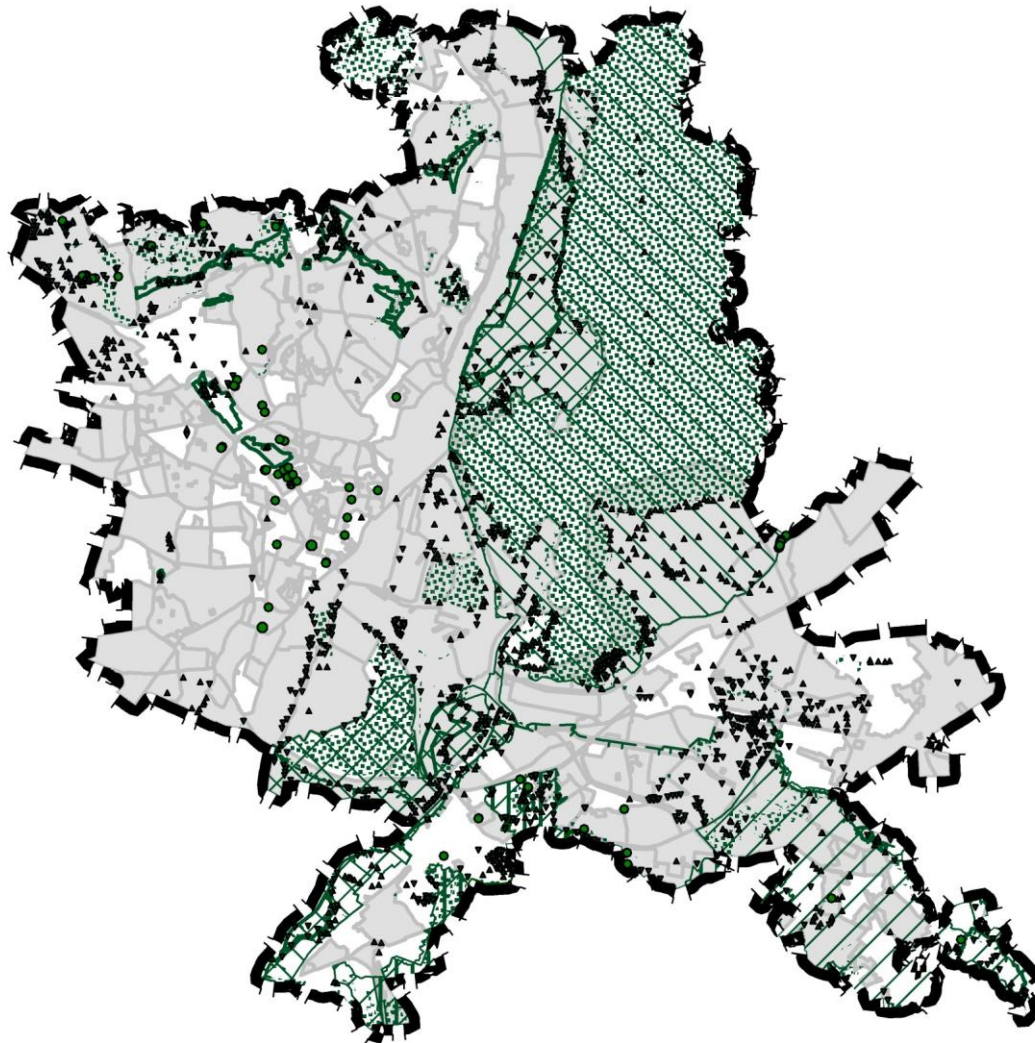
***

Obowiązek sporządzenia przez każdą gminę w Polsce planu ogólnego wprowadzony został w 2023 r. jako element reformy planistycznej. Plan ogólny, w przeciwieństwie do obowiązującego dotychczas Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, jest aktem prawa miejscowego, co oznacza, że będą musiały być z nim zgodne sporządzane plany miejscowe oraz wydawane decyzje o warunkach zabudowy, co pozwoli m.in. na ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy. Ma to duże znaczenie dla ochrony terenów otwartych i cennych przyrodniczo – jeżeli zostaną one objęte określoną strefą planistyczną w planie ogólnym, np. strefą otwartą bez wyznaczonych profili dodatkowych, to nie będzie możliwości uzyskania decyzji o warunkach zabudowy w jej obrębie.

Niezależnie od ustaleń planu ogólnego w mocy pozostają obowiązujące miejscowe plany. Na rycinie 16 kolorem szarym oznaczono obowiązujące mpzp, natomiast kolorem zielonym i piktogramami schematycznie przedstawiono obszary i obiekty chronione w mieście, w tym: obszary Natura 2000, SPK „Puszcza Bukowa”, otuliny parków krajobrazowych, rezerwaty przyrody, pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedliska przyrodnicze.

Aktualnie ok. 63,20% powierzchni Szczecina pokryte jest mpzp (ponad 74,33% bez powierzchni jeziora Dąbie). Przeznaczenie terenów określone w obowiązujących mpzp zostało zaimplementowane do planu ogólnego. Rycina przedstawiona poniżej wskazuje, że na ponad połowie powierzchni miasta decyzje co do funkcji poszczególnych terenów zapadły na długo przed planem ogólnym. Dla obowiązujących mpzp przeprowadzona została również, o ile była wymagana, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, a same plany zostały zaopiniowane lub zaopiniowane i uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie. W większości przypadków stwierdzone wartości przyrodnicze są w dostatecznym stopniu chronione ustaleniami planów.

Rycina 16. Obszary i obiekty chronione na tle obowiązujących mpzp

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów BPPM i Waloryzacji przyrodniczej Szczecina.

Istniejące w granicach miasta obszary chronione oraz obszary uznane za cenne i wskazywane w opracowaniach przyrodniczych do objęcia ochroną, zostały w przeważającej większości objęte w planie ogólnym strefą otwartą bez wyznaczonych profili dodatkowych oraz w mniejszym stopniu strefą zieleni i rekreacji. Teren Trzebuskich, Sadlińskich Łęgów i Rokicin objęto natomiast strefą produkcji rolniczej (z ograniczonym profilem dodatkowym), co jest wynikiem aktualnego użytkowania tego obszaru i prowadzonych na nim zabiegów, niezbędnych dla utrzymania terenu w nie pogorszonym stanie. Z kolei obszary Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” oraz „Wzgórza Bukowe” w niewielkim stopniu objęte zostały również strefą wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefą usługową oraz strefą gospodarczą.

Warunkiem zachowania integralności obszarów Natura 2000 (zachowanie spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszary Natura 2000) jest przede wszystkim zachowanie ciągłości obszarów leśnych i otwartych terenów łąkowych (w których występuje bogactwo siedlisk przyrodniczych), a także podtrzymanie funkcji ponadregionalnego korytarza ekologicznego doliny Odry.

Zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Odry i jeziora Dąbie tereny zieleni, w tym obszar Sadlińskich i Trzebuskich Łęgów, obszar Zaleskich Łęgów na Międzyodrze i Wysp: Dębina, Czarnołęka, Wielka Kępa, Mienia, Sadlińskie Łąki, Czapli Ostrów, Mewia, Kacza stanowią tereny łęgowe, żerowiskowe i odpoczynkowe dla ptaków migrujących, dlatego też utrzymanie tych obszarów ma znaczenie priorytetowe.

W obszarach Natura 2000 nie obowiązują z góry określona lista zakazów i ograniczeń – objęcie terenu granicami obszaru nie wyklucza podejmowania działań inwestycyjnych (ogranicza je tylko do tych, które nie będą powodować znacząco negatywnych oddziaływań na cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów; wyjątek od powyższej zasady dotyczy przedsięwzięć związanych z zapewnieniem ochrony zdrowia i życia ludzi czy też bezpieczeństwa powszechnego). Celem powołania obszarów Natura 2000 jest ochrona siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, zagrożonych lub kluczowych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego. Za główny cel sieci uznane zostało wspieranie zrównoważonego rozwoju poprzez zachowanie różnorodności biologicznej jako czynnika niezbędnego lub wspierającego działalność człowieka, z uwzględnieniem wymagań gospodarczych, społecznych, kulturalnych i regionalnych. Ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach Natura 2000 odbywa się poprzez ich właściwe użytkowanie, dostosowane do specyfiki danego obszaru.

Ogólny charakter ustaleń omawianego planu nie pozwala na bezpośrednie wyprowadzenie tezy o znacząco negatywnym oddziaływaniu na cele i przedmiot ochrony bądź zagrożeniu trwałości i integralności obszarów Natura 2000. Faktyczny sposób zagospodarowania danego terenu w sposób szczegółowy określany jest na poziomie planu miejscowego. I tak np. włączenie terenu, na którym znajduje się siedlisko przyrodnicze w strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, nie oznacza likwidacji tego siedliska. Biorąc pod uwagę obowiązujące prawo oraz politykę przestrzenną miasta, podczas sporządzania planu miejscowego celem będzie utrzymanie tego siedliska oraz odsunięcie od niego linii zabudowy na tyle, aby nie wiązało się to z negatywnymi oddziaływaniami. Z kolei utrzymanie pojedynczego stanowiska przedstawiciela fauny, zlokalizowanego w centrum dużego obszaru włączonego w strefę usługową lub gospodarczą będzie bezcelowe, ponieważ wprowadzenie zainwestowania i tak spowoduje likwidację siedliska tego gatunku i będzie związane z przeniesieniem się zwierząt na inne, dogodniejsze tereny.

Standardowe Formularze Danych i plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, plany ochrony dla rezerwatów i SPK „Puszcza Bukowa” oraz zapisy dokumentów powołujących użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo krajobrazowe wskazują na istniejące i potencjalne zagrożenia dla tych obszarów oraz zagrożenia i wskazania dla ich ochrony, w tym również obowiązujące nakazy i zakazy. Niektóre z nich są uniwersalne i dotyczą środowiska przyrodniczego całego miasta, jak np. istotne przekształcenie obszarów cennych przyrodniczo i likwidacja ich walorów, wprowadzanie i ekspansja gatunków obcych, inwazyjnych i niezgodnych z siedliskiem, zanieczyszczenie powietrza, wód i gleb, zmiana stosunków wodnych, presja inwestycyjna w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych i obszarów cennych przyrodniczo. W odniesieniu do przytoczonych problemów i zagrożeń dla środowiska w planie ogólnym wyznaczono strefy otwarte bez profilu dodatkowego oraz strefy zieleni i rekreacji z ograniczonym profilem dodatkowym, które pozwolą na:

- zwiększenie powierzchni terenów zieleni, w tym nowych obszarów zieleni ogólnodostępnej o funkcji ekosystemowej,
- zachowanie i ochronę terenów o wartościach przyrodniczych, ekologicznych,
- objęcie w przyszłości odrębnymi aktami prawa miejscowego ochroną obszarów i obiektów, na których stwierdzono wartości przyrodnicze,
- utrzymanie elementów przyrody, będących przedmiotem i celem ochrony wraz z obszarami ich ochrony,
- maksymalizowanie w planach miejscowych powierzchni terenów przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe poza cennymi siedliskami i miejscami występowania chronionych gatunków,
- zapewnienie w procesie urbanizacji i przekształcania terenów niezabudowanych połączeń przyrodniczych pomiędzy poszczególnymi obszarami, a zwłaszcza pomiędzy puszcami: Wkrzańską, Goleniowską i Bukową z doliną Odry,
- zapewnienie ciągłości terenów zieleni wzdłuż systemu hydrograficznego miasta, w tym zapewnienie ochrony obszarów źródłowych jako terenów aktywnych przyrodniczo, zachowanie istniejących zbiorników wodnych, utrzymanie w stanie naturalnym strumieni i renaturalizacji odcinków, które utraciły właściwości przyrodnicze,

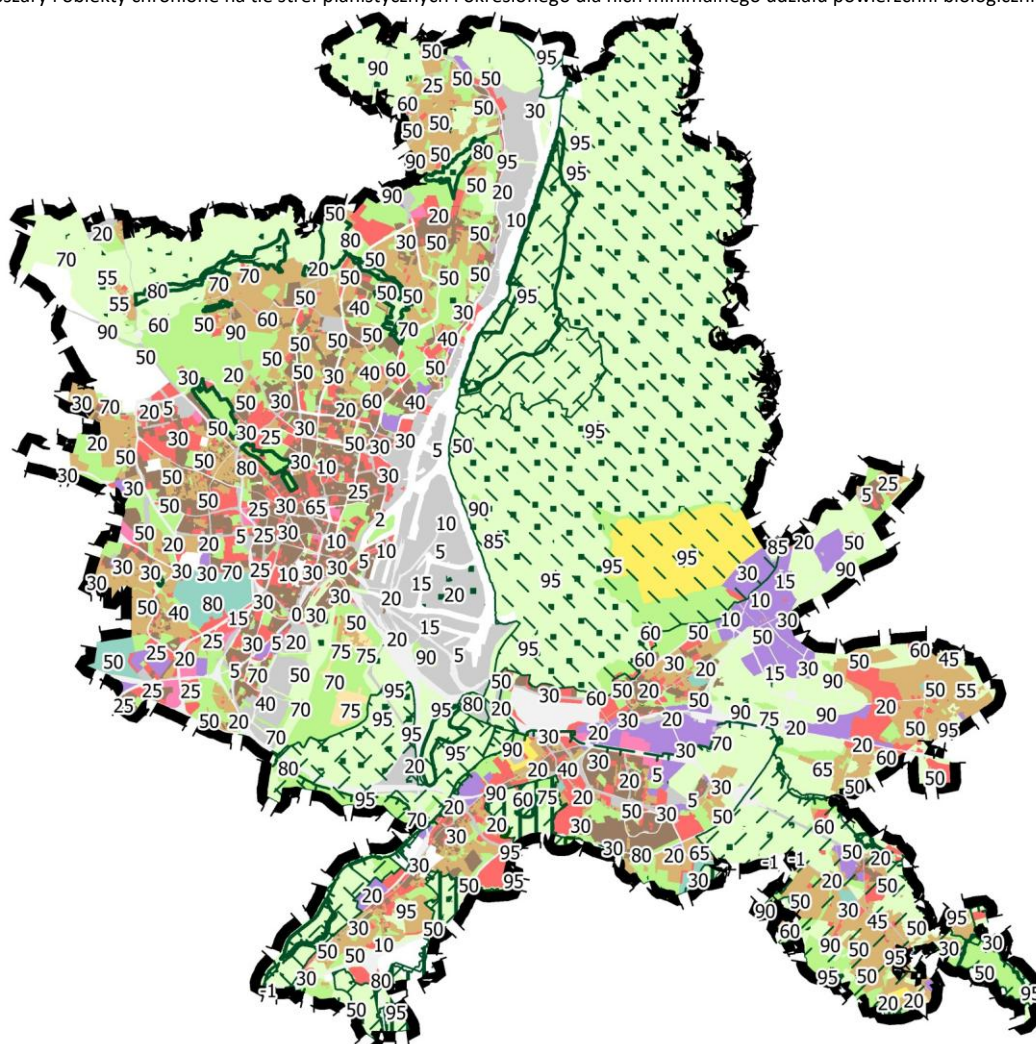
- utrzymanie jak największej powierzchni biologicznie czynnej,
- utrzymanie otwartych terenów rolniczych i obszarów o swobodnym rozwoju roślinności, szczególnie w sąsiedztwie lasów, w celu wykształcenia strefy ekotonowej pomiędzy lasem a terenami zurbanizowanymi,
- utrzymanie istniejących licznych obszarów o zróżnicowanej powierzchni i pokrywie roślinnej, najważniejszych z punktu widzenia ochrony wartości przyrodniczych, ochrony korytarzy ekologicznych i bioróżnorodności, do których należą przede wszystkim ostoje ptactwa wodno-błotnego, tereny podmokłe, doliny rzeczne, lasy, parki leśne, tereny otwarte,
- utrzymanie i wzmacnianie infrastruktury umożliwiającej migracje organizmów żywych między biotopami, które uległy fragmentacji i tworzenie warunków do nowych połączeń.

Dla wielu stref planistycznych z wielofunkcyjną zabudową mieszkaniową czy usługową ustalono profil dodatkowy, który umożliwi późniejsze wskazywanie w ich granicach terenów mniejszych obszarowo, ale uzupełniających system przyrodniczy miasta: zieleni naturalnej, zieleni urządzonej, lasów czy wód.

Istniejące w granicach miasta obszary i obiekty chronione (za wyjątkiem stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych) powołane zostały odrębnymi aktami, w których (dotyczy to również odrębnych aktów, którymi są plany ochrony i plany zadań ochronnych) poza celami ochrony znalazły się np.: zakazy, nakazy czy ograniczenia, które obowiązują niezależnie od ustaleń planu ogólnego czy uchwalonych mpzp. Podczas formułowania zapisów dotyczących kształtowania i zagospodarowania poszczególnych terenów zieleni czy też ochrony, utrzymania i rozwoju spójności ekologicznej oraz bioróżnorodności w sporządzanych planach miejscowych uwzględnia się obostrzenia zawarte w dokumentach dla poszczególnych obszarów chronionych. Podczas sporządzania planu ogólnego zapisy zawarte w przywołanych dokumentach uwzględnione zostały w zakresie i szczegółowości odpowiadającym przedmiotowi planu ogólnego.

Parametrem ustalonym w ramach planu ogólnego, który jest podstawowym wskaźnikiem dla oceny ewentualnego wpływu wyznaczonych stref planistycznych dla istniejących form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo jest określony w każdej ze stref minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, przedstawiony na rycinie poniżej.

Rycina 17. Obszary i obiekty chronione na tle stref planistycznych i określonego dla nich minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej

Źródło: Opracowanie na podstawie materiałów BPPM i Waloryzacji przyrodniczej Szczecina.

Na podstawie przedstawionych danych można przyjąć założenie, że wyznaczone w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo strefy planistyczne nie będą generowały zagrożeń, związanych m.in.: ze zmianą stosunków wodnych, wprowadzaniem inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt, zanieczyszczeniami gleb, wód i powietrza, które mogłyby wpłynąć degradująco na obszarowe formy ochrony przyrody. Strefy otwarte lub strefy zieleni i rekreacji (o wysokim minimalnym udziale powierzchni biologicznie czynnej), w miarę możliwości wyznaczano również w sąsiedztwie istniejących obszarów chronionych, tworząc tym samym bufora oraz powiązania przyrodnicze pomiędzy terenami. W przeważającej większości minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej obowiązujący w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną oraz w strefach usługowych jest stosunkowo wysoki, co pozwala na późniejsze kształtowanie zabudowy i zagospodarowania na etapie mpzp w sposób, który nie będzie zagrażał obszarom i obiektom cennym przyrodniczo.

Wyznaczone w mieście obszary Natura 2000 „Dolna Odra”, „Dolina Dolnej Odry”, „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”, zlokalizowane w ich granicach tereny cenne przyrodniczo (m.in. zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: „Dębina” i „Zaleskie Łęgi”) oraz zinwentaryzowane stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i siedliska przyrodnicze, pozostają pod bezpośrednim, długookresowym i stałym wpływem eksploatacji toru wodnego oraz działalności portowej i produkcyjnej zlokalizowanej przy samej rzece. Żegluga po Odrze oraz działalność produkcyjna jest prowadzona od wieloletni w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody (istniejących i proponowanych), nie skutkując dotychczas negatywnym oddziaływaniem prowadzącym do zubożenia walorów przyrodniczych. Waloryzacja przyrodnicza Szczecina sporządzona w roku 2018 wskazuje te same formy ochrony przyrody, co Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego z 2010 roku oraz Waloryzacja przyrodnicza miasta Szczecin z 1999 roku. Niezależnie od prowadzonej działalności nie odnotowano

degradującego wpływu na obszary chronione i cenne przyrodniczo, z wyjątkiem punktowej likwidacji siedlisk i stanowisk, prowadzonej zgodnie z przepisami z zakresu ochrony przyrody.

Dla obszaru **Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry”** najcenniejsze są tereny Zaleskich Łęgów, Trzebuskich i Sadlińskich Łęgów, Wysp Międzyodrza oraz tereny przy ujściowym odcinku Płoni, tj. tereny łęgowe, żerowiskowe i odpoczynku dla ptaków migrujących. Większość zinwentaryzowanych przedmiotów ochrony obszaru nie będzie podlegać negatywnym oddziaływaniom – zlokalizowane są one w strefach otwartych bez określonego profilu dodatkowego lub w strefie produkcji rolniczej (z ograniczonym profilem dodatkowym). Potencjalnym zagrożeniem dla przedmiotów ochrony obszaru jest możliwa realizacja zabudowy usługowej, w tym funkcji sportowo-rekreacyjnej na terenach przyległych do południowego brzegu jeziora Dąbie Małe. Plan ogólny nie określa szczegółowej lokalizacji oraz parametrów obiektów związanych z realizacją przywołanych funkcji, jedynie wyznacza obszary, w granicach których takie funkcje można realizować oraz określa m.in. minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej i maksymalny udział powierzchni zabudowy. Należy zaznaczyć, że obszary te wyznaczone zostały w obowiązujących planach miejscowych i przeznaczone w przewadze na funkcję sportu i rekreacji, a co do zasady, zagospodarowanie służące turystyce i rekreacji należy lokalizować poza siedliskami przyrodniczymi oraz obszarami istotnymi ze względu na występowanie gatunków chronionych. Należy mieć również na uwadze, że rozwój infrastruktury związanej z turystyką i rekreacją przywodną będzie miał pośredni korzystny wpływ na zachowanie przedmiotów ochrony poprzez kontrolowany ruch turystyczny, przeciwdziałając tym samym swobodnej penetracji obszarów cennych przyrodniczo czy zakładaniu dzikich plaż i marin.

Planowane pole refulacyjne w zatokach Łęka i Gać oraz realizacja drogi przez teren Zaleskich Łęgów (łączącej ul. Floriana Krygiera z ul. Gdańską) nie powinny zagrozić integralności obszaru oraz utrzymaniu dotychczasowego zasięgu siedlisk łęgowych i żerowiskowych dla poszczególnych gatunków ptaków. Przyjmuje się, że oddziaływanie na obszar Natura 2000 związane z realizacją pola refulacyjnego będzie występowało głównie na etapie budowy pola i dotyczyć będzie przede wszystkim płoszenia ptaków. Docelowe zagospodarowanie obszaru zgodnie z obowiązującym mpzp „Golęcino – Czarnołęka, Radolin” w Szczecinie zwiększy ilość terenów wykorzystywanych przez ptaki podczas przelotów. Połączenie drogowe pomiędzy ulicami Floriana Krygiera i Gdańską jest przedsięwzięciem, które potencjalnie może wpływać na przedmioty ochrony obszaru zarówno na etapie budowy jak i użytkowania, nie powinno stanowić jednak bariery uniemożliwiającej migrację ptakom. Docelowa skala oddziaływania zależna będzie od przebiegu nowej drogi i wykorzystanej podczas jej budowy technologii. Przywołana droga wiąże się również z potencjalnym oddziaływaniem na obszar **Natura 2000 „Dolina Odry”** poprzez fragmentację siedliska łęgowego oraz jego częściową likwidację. Trudno ocenić skalę zmian w środowisku i oddziaływań jakie wystąpią na skutek realizacji tego przedsięwzięcia. Zgodnie z dzisiejszą wiedzą należy przyjąć, że ze względu na trudne warunki gruntowo-wodne droga będzie musiała być zrealizowana w formie estakady, co daje możliwości wprowadzenia ograniczenia ingerencji w środowisko. Jest to jednak zbyt mała wiedza do wskazania potencjalnych oddziaływań na tym etapie – kluczowa będzie tu zastosowana technologia, działania zapobiegawcze oraz ewentualne działania kompensacyjne.

Nie przewiduje się, aby realizacja zabudowy mieszkaniowej, usługowej lub terenów sportowo-rekreacyjnych w granicach obszaru **Natura 2000 „Wzgórza Bukowe”** wpłynęła na zachowanie w dobrym stanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk i stanowisk występowania gatunków chronionych. Przedsięwzięciem mogącym potencjalnie oddziaływać na obszar będzie planowana droga ekspresowa S10. Inwestycja przebiegać ma przez tereny leśne, w tym przez siedliska przyrodnicze (grąd subatlantycki) i przecinać rzekę Płonię, nie została jednak wskazana w planie ogólnym, ponieważ nie ma możliwości wyznaczenia wszystkich planowanych obiektów infrastruktury transportowej – w strefie komunikacyjnej mogą być ujęte tylko obiekty istniejące oraz planowane, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniami linii rozgraniczających teren. Odcinek drogi ekspresowej S10 na obszarze osiedla Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce jest realizowany na podstawie Ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Nie została jeszcze wydana decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID) określająca linie rozgraniczające teren drogi, która jest podstawą wyznaczenia strefy komunikacyjnej w planie ogólnym. Zakładany obecnie przebieg odcinka drogi ekspresowej S10, tym samym jej przyszłych linii rozgraniczających, nie pokrywa się z liniami określonymi w obowiązującym miejscowym planie o „Płonia – Oleszna” w Szczecinie (uchwała Nr VII/96/11 Rady Miasta Szczecin z dnia 18 kwietnia 2011 r.). Podobnie jak w przypadku realizacji drogi na Zaleskich Łęgach tak i w tym przypadku trudno jest przewidzieć i oszacować rozmiar strat i oddziaływań.

Prawdopodobna wydaje się likwidacja części siedliska, jednak ocena skali oddziaływań i wpływu na obszar Natura 2000 będzie możliwa dopiero po poznaniu dokładnego przebiegu drogi, zakresu prac, rozwiązań technologicznych, działań zapobiegawczych i naprawczych. Niezwykle ważne w przypadku tej, jak i innych liniowych inwestycji, jest uwzględnienie potrzeby zapewnienia powiązań przyrodniczych (przecinających prostopadłe ciągi komunikacyjne), które pozwolą zmniejszyć efekt bariery ekologicznej.

Dla obszaru **Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”** nie stwierdzono potencjalnych zagrożeń w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego.

W oparciu o analizę obszarów Natura 2000 pod kątem potencjalnych zagrożeń dla tych obszarów, mając na uwadze kontynuację polityki przestrzennej miasta ukierunkowanej na zachowanie i ochronę najcenniejszych obszarów przyrodniczych, nie stwierdzono możliwości nakładania się oddziaływań, które mogłyby się kumulować w sposób znacząco negatywny dla przedmiotów ochrony poszczególnych obszarów Natura 2000.

Jak już wykazano wcześniej, plan ogólny w sposób odpowiadający jego szczegółowości w dostatecznym stopniu zabezpiecza również pozostałe obszarowe formy ochrony przyrody. Rezerwat przyrody „Zdroje” oraz tereny po jego północnej i wschodniej stronie objęto strefą otwartą bez wyznaczania profili dodatkowych, co poza utrzymaniem rezerwatu wskazuje na utrzymanie terenów leśnych w jego sąsiedztwie. Rezerwat przyrody „**Bukowe Zdroje im. Profesora Tadeusza Dominika**”, jak i sąsiadujące z nim od strony zachodniej grunty, również zostały objęte w planie ogólnym strefą otwartą bez wyznaczania profilu dodatkowego.

Plan ochrony dla **SPK „Puszcza Bukowa”** ze względu na brak aktualizacji nie uwzględnia wskazań bezpośrednio dla planów ogólnych, jednakże jego ustalenia zostały zaimplementowane do planu ogólnego miasta. Uniemożliwiono przede wszystkim lokalizację elektrowni wiatrowych poprzez wykreślenie ich z profili dodatkowych stref otwartych. Zapisy Planu ochrony dla SPK „Puszcza Bukowa” wskazują na konieczność *ograniczenia wysokości i intensywności zabudowy na terenach otuliny bezpośrednio sąsiadujących z Parkiem* oraz lokalizacji nowych budynków mieszkalnych *o wysokości nie przekraczającej 4 kondygnacji naziemnych*. Ustalono dla poszczególnych stref parametry: maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, wysokości zabudowy oraz maksymalnej powierzchni zabudowy, uwzględniając te ograniczenia. Istniejące, intensywne zagospodarowanie osiedli Prawobrzeża (w tym Zdroje, Podjuchy, Słoneczne, Dąbie) przerywa lub osłabia powiązania przyrodnicze lasów Puszczy Bukowej z doliną Odry i Puszcą Goleniowską. Wzmacnianie powiązań przyrodniczych w granicach otuliny SPK „Puszcza Bukowa” odbywać się będzie na poziomie planu ogólnego dzięki ustalonemu minimalnemu udziałowi powierzchni biologicznie czynnej w granicach poszczególnych stref.

Granice parku i jego otuliny, podobnie jak i pozostałych form ochrony przyrody, nie mogą zostać umieszczone bezpośrednio w planie ogólnym, ale zostały wskazane w części graficznej uzasadnienia do planu ogólnego. Obszar SPK „Puszcza Bukowa” w przeważającej większości objęty został strefą otwartą bez wyznaczenia profili dodatkowych. Wyjątek stanowi niewielki fragment terenu w granicach parku leśnego „Zdroje”, który został przeznaczony na cele usługowe, dzięki czemu w sporządzanych później planach miejscowych będzie możliwość zapewnienia niezbędnej infrastruktury turystycznej, co jest zgodne z założeniami dla SPK „Puszcza Bukowa”. Fragmenty parku krajobrazowego znajdujące się w mieście, w szczególności park leśny Zdroje, narażone są na nadmierny ruch rekreacyjny. Wprowadzanie zagospodarowania służącego celom turystyki i rekreacji odbywać się będzie przy poszanowaniu istniejących wartości przyrodniczych – zagospodarowanie turystyczne nie może być lokalizowane w obrębie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk występowania gatunków chronionych. Planowane zagospodarowanie nie może naruszać funkcjonowania ekosystemów leśnych, wodnych i innych oraz przebiegu korytarzy ekologicznych. Poza lasami duże znaczenie jako lokalnego korytarza ekologicznego ma dolina Płoni, która wraz z przylegającymi do niej terenami objęta została w przewadze strefą otwartą bez wyznaczania profilu dodatkowego. Wprowadzenie w przyszłości odpowiedniego zagospodarowania pozwoli na uregulowanie ruchu turystycznego wzdłuż doliny Płoni, chroniąc tym samym najcenniejsze przyrodniczo obszary.

Nie przewiduje się, aby uchwalenie planu ogólnego wpłynęło w jakikolwiek sposób na zachowanie i popularyzację wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych **Parku Krajobrazowego „Dolina Dolnej Odry”**.

Wyznaczone w planie ogólnym strefy planistycznie nie naruszają granic powołanych **użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz stanowiska dokumentacyjnego**, a także nie generują zagrożeń dla celów ich ochrony. W związku z tym nie ma podstaw do prognozowania na etapie

planu ogólnego wystąpienia oddziaływań, które naruszałoby zakazy określone w dokumentach powołujących te obszary. W miarę możliwości (ze względu na uwarunkowania, wydane decyzje, złożone wnioski właścicieli gruntów itp.), w sąsiedztwie tych obszarów wyznaczano również strefę otwartą lub strefę zieleni i rekreacji, co pozwoli na utrzymanie stref przejściowych – niezagospodarowanych obszarów pokrytych roślinnością, które będą pełnić funkcje przyrodnicze, ochronne, buforowe.

Szczegółowość planu ogólnego nie pozwala na bezpośrednie odniesienie się w nim do **pomników przyrody**. Jak już wspomniano, niezależnie od planu ogólnego obiekty te są chronione na mocy uchwał, którymi zostały powołane.

Największe bogactwo siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych roślin i zwierząt występuje w granicach lasów, wysp, obszarów objętych ochroną, terenów zieleni naturalnej i urządzonej, zlokalizowanych przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, cieków, jezior i małych zbiorników wodnych. Tereny te w przeważającej większości pozostają według dyspozycji planu ogólnego w granicach stref otwartych, stref zieleni i rekreacji oraz strefy produkcji rolniczej (o ograniczonych profilach dodatkowych). Strefy te wykluczone są z możliwości zagospodarowania lub zagospodarowanie to jest dopuszczone w stopniu niewielkim. W związku z tym nie przewiduje się negatywnego wpływu na te obszary. Pojedyncze stanowiska gatunków chronionych i fragmenty siedlisk mogą być potencjalnie zagrożone w związku z realizacją bądź przebudową dróg, kolei, prac na Odrze w bezpośrednim sąsiedztwie wysp lub też w związku z realizacją określonych funkcji (np. niezbędna likwidacja północnej części siedliska na terenie Wyspy Zielonej, w związku z realizacją ustaleń mpzp „Międzyodrze – Kępa Parnicka – Wyspa Zielona” w Szczecinie). W przypadku realizacji poszczególnych przedsięwzięć niezwykle ważne dla ograniczenia wpływu na chronione stanowiska i siedliska będzie przeprowadzenie na etapie projektowym szczegółowej inwentaryzacji i zaplanowanie działań naprawczych, np. w przypadku gatunków występujących rzadko konieczne może być przeniesienie stanowiska, w przypadku stanowisk ptaków realizacja przedsięwzięcia poza okresem lęgowym, w przypadku niektórych siedlisk prowadzenie prac w sposób nie wpływający bezpośrednio na stosunki gruntowo-wodne. W przypadku działań prowadzących do przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych, np. na skutek realizacji inwestycji liniowych, konieczne będzie zastosowanie środków minimalizujących oddziaływania, takich jak np. realizacja przejść i przepustów dla zwierząt. Nie jest możliwe całkowite wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na stanowiska chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedliska przyrodnicze, jednak w wielu przypadkach można zachować walory przyrodnicze poprzez np. odsunięcie zabudowy od siedlisk przyrodniczych, nakaz pozostawienia zadrzewień i krzewów połączony z zakazem zabudowy fragmentu terenu, pozostawienie części terenów otwartych, tworzenie siedlisk zastępczych i małych ostoi w granicach osiedli. Te działania będą podejmowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (formułowanie ustaleń ogólnych i szczegółowych dotyczących przyszłego zagospodarowania). Należy również pamiętać, że niezależnie od planu ogólnego ochrona gatunkowa funkcjonuje zgodnie z przepisami Ustawy o ochronie przyrody. Siedliska przyrodnicze nie stanowią wyznaczonej w ustawie obszarowej formy ochrony przyrody. Są jednak obszarami podlegającymi ochronie na podstawie prawa międzynarodowego (dyrektywa siedliskowa) oraz krajowego (wskazanie siedlisk przyrodniczych w ustawie o ochronie przyrody, jako obiektów, które są jej przedmiotem).

Plan ogólny oraz powstające w jego oparciu plany miejscowe nie mogą odnosić się bezpośrednio do obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną, ponieważ obszary te powoływane są odrębnymi aktami prawa. Jednak zgodnie z prowadzoną od lat polityką przestrzenną miasta, w planie ogólnym objęto wskazane w Waloryzacji przyrodniczej Szczecina obszary o wysokich walorach przyrodniczych w przewadze strefą otwartą, strefą zieleni i rekreacji oraz strefą produkcji rolniczej (z ograniczonymi profilami dodatkowymi), czyli strefami które zagwarantują, że obszary te nie będą mogły w przyszłości zostać przekształcone lub zabudowane w sposób, który wpłynie na zubożenie ich zasobów przyrodniczych.

Podsumowując, oceniany w niniejszej prognozie plan ogólny sporządzony został zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kontynuuje politykę przestrzenną miasta ujętą w Strategii rozwoju miasta 2035. Zaimplementowano również do niego obowiązujące plany miejscowe. Niezależnie od planu ogólnego obszary i obiekty cenne przyrodniczo chronione są na mocy obowiązującego prawa powszechnego oraz aktów je powołujących. Obszary i obiekty chronione oraz te zaproponowane do objęcia ochroną zostały objęte w planie ogólnym strefami planistycznymi, które są gwarantem zachowania ich

w dobrym stanie i utrzymania roli, którą pełnią w ekosystemie miasta i szerszego obszaru. Mając na uwadze przeprowadzoną w prognozie analizę nie ma podstaw do prognozowania wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań dla środowiska przyrodniczego, w tym dla obszarów i obiektów objętych ochroną w granicach miasta oraz wskazywanych do ochrony, w związku z przyjęciem przez gminę planu ogólnego.

3.11 Integralność ekologiczna obszaru

Szczecin ze względu na swoje uwarunkowania środowiskowe jest miastem o unikatowych walorach w skali europejskiej. Otaczająca od północy miasto Puszcza Wkrzańska wkracza w granice administracyjne Szczecina tworząc parki leśne (Mścięcino, Arkoński). Jest to powiązanie naturalne, pozbawione barier, a dostępność rekreacyjna w relacji puszcza-park jest utrzymywana poprzez liczne ścieżki i trasy turystyczne. Wymiana biomasy dokonuje się tutaj w sposób naturalny z wykorzystaniem istniejącej sieci hydrograficznej (Przęsocińska Struga w parku leśnym Mścięcino, Osówka wraz z Syrenimi Stawami i Doliną Siedmiu Młynów w parku leśnym Arkoński), która spełnia rolę korytarzy ekologicznych. Ich bezpośrednie sąsiedztwo stanowią osiedla zabudowy o niskiej intensywności, najczęściej, jednorodzinnej, które rozwinęły się z dawnych wsi, na gruntach rolnych (Osów, Warszewo, Bukowo, Stołczyn, Skolwin). Wśród tej struktury wyraźnym akcentem są objęte prawną ochroną tereny zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych (Wodozbiór, Dolina strumienia Grzęziniec, Dolina strumieni Skolwinki, Stołczynki i Żółwinki), które są ostoją bioróżnorodności i wyróżniają się pod względem rzeźby terenu i krajobrazu. Stanowią naturalny łącznik parków i puszczy Wzgórz Warszewskich poprzez tkankę miejską z Doliną Odry.

Wraz ze wzrostem gęstości zabudowy i jej funkcji naturalne relacje i zależności są zakłócone i zdestabilizowane, a ich utrzymanie mocno zaburzone. Integralność zachowana i realizowana jest tutaj poprzez tereny sportowo-rekreacyjne, ogrody działkowe, parki, skwery, zieleńce, obsadzenia przyuliczne. Wyraźną barierę stanowi zabudowa Niebuszewa-Bolinka, Śródmieścia, Nowego Miasta, Drzetowa-Grabowa oraz zasklepione tereny portowo-produkcyjne. Gęsta na terenie puszczy i parków oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych sieć hydrograficzna jest częściowo skanalizowana i nie pełni roli łącznika przy wymianie organizmów żywych z ponadregionalnym korytarzem ekologicznym, którym jest Odra. Przemieszczanie się roślin i zwierząt uwarunkowane jest jedynie występowaniem terenów zieleni o różnej charakterystyce, wkomponowaną w ścisłą zabudowę. Wyraźny jest w tej strukturze zielony klin biegnący od skrajów Puszczy Wkrzańskiej w północno zachodniej części miasta poprzez park leśny Arkoński wraz z otoczeniem jeziora Głębokie, stary ogród botaniczny, Różankę, park dendrologiczny im. Stefana Kownasa i park im. Jana Kasprowicza wraz z Jasnymi Błoniami. Poprzez al. Papieża Jana Pawła II, plac Grunwaldzki, Aleję Fontann, plac Lotników i plac Hołdu Pruskiego, łączy się on ze ścisłym centrum miasta i kompleksem parku im. Stefana Żeromskiego wraz z Wałami Chrobrego.

Osiedla Wału Bezleśnego (Krzekowo-Bezrzecze, Gumieńce), wraz z przylegającymi osiedlami (Zawadzkiego-Klonowica, Pogodno, Świerczewo i Pomorzany), nie mają bezpośrednich połączeń ze strukturami leśnymi lub otwartymi niezabudowanymi terenami. Poza granicami miasta sąsiadują ze stale urbanizowanymi terenami gmin ościennych. Bezpośrednia łączność ekologiczna poprzez elementy zieleni miejskiej z Puszczą Wkrzańską jest przerwana przez Aleję Wojska Polskiego. Fragmentacja tej części miasta przez trasy komunikacyjne (ul. Adama Mickiewicza, ciąg ulic: 26 Kwietnia-Stanisława Taczaka, Ku Słońcu, Mieszka I, Krzysztofa Kolumba, linia kolejowa) jest znacząca. Sieć hydrograficzną stanowi tutaj bezpośredni dopływ Odry – rzeka Bukowa wraz ze sztucznym jeziorem Słonecznym, która na znacznej długości przepływa w otwartym korycie przez ogrody działkowe. Wynikiem tego jest zbieranie przez rzekę dużych ilości substancji biogennej, które eutrofizują rzekę, a przepływając przez jezioro Słoneczne powodują jego zarastanie. Ponadto w wielu miejscach zabudowa jest zlokalizowana tuż przy brzegach rzeki, co utrudnia i niejednokrotnie hamuje migrację roślin, zwierząt i grzybów. Wyraźną barierą uniemożliwiającą przenikanie biomasy z/do Odry jest zabudowa produkcyjna Pomorzany, wzdłuż brzegu Odry. Ten rejon Szczecina charakteryzuje się dużym udziałem ogrodów działkowych, ogrodów przydomowych związanych z powojenną zabudową mieszkaniową, znacznym udziałem zieleni osiedlowej (osiedla: Zawadzkiego i Przyjaźni). Enklawy zróżnicowanej gatunkowo i wysokościowo zieleni stanowią parki: przy ulicy Przygodnej, ul. Kutrzeby i Cmentarz Centralny. Zasoby zieleni tej części miasta mają zróżnicowany charakter i nie są strukturą ciągłą. Kondycja poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego jest niekorzystna – lokalna biosfera nie spełnia swoich naturalnych funkcji, nie jest nośnikiem wymiany organizmów żywych z lokalnymi i regionalnymi ostojami bioróżnorodności.

Otoczające Prawobrzeże Puszcze: Goleniowska i Bukowa – podobnie jak Puszcza Wkrzańska na północy – wcinają się w granice administracyjne miasta, tworząc strefę lasów miejskich w formie ogólnodostępnych parków leśnych, połączonych z puszciami gęstą siecią szlaków i tras turystycznych (park leśny Dąbie, park leśny Klęskowo). Wymiana materii organicznej pomiędzy tymi terenami następuje w sposób zbliżony do naturalnego. Największą barierą w tym rejonie jest autostrada A6, biegnąca u podnóża Puszczy Bukowej. Wymiana biomasy następuje na Prawobrzeżu poprzez klin zieleni, który łączy kompleks Puszczy Bukowej z doliną Odry (pasmo lasów państwowych i aluwiów nad Regalicą, między Podjuchami i Żydowcami oraz lasy parku leśnego Zdroje i parku leśnego Klęskowo) oraz łączące Puszcze Bukową i Goleniowską (las między osiedlami Kijewo i Dąbie a Płonią i Wielgowem). Naturalnym korytarzem ekologicznym, który przyczynia się do wymiany biomasy między puszciami a Odrą, jest również dolina rzeki Płoni. Zagrożeniem dla integralności tego korytarza jest przekształcenie wzdłuż jej biegu terenów rolnych w osiedlu Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce. Urbanizacja prawobrzeżnego Szczecina, stworzyła pierścień zwartej zabudowy, rozdzielając Dolinę Odry od Wzgórz Bukowych. Układ powiązań ekologicznych zachowany do czasów współczesnych obejmuje zwarte kompleksy leśne i tereny niesprzyjające zabudowie oraz oddalone od ośrodków urbanizacji. System tych powiązań pocięty jest infrastrukturą komunikacyjną, która projektowana i realizowana była bez uwzględnienia potrzeb ochrony drożności korytarza ekologicznych. Przykładem takiego dysfunkcyjnego korytarza na terenie Prawobrzeża jest pasmo terenów leśnych łączących Puszcze Bukową i Goleniowską przecięte drogą krajową i linią kolejową Szczecin-Stargard. Fragmentacja środowiska przyrodniczego dzieląca duże enklawy zieleni leśnej nastąpiła na skutek wybudowania tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu o osiach północ-południe i wschód-zachód, łączących Szczecin z regionem i krajem.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE:

W planie ogólnym miasta Szczecin objęto najcenniejsze elementy środowiska przyrodniczego strefą otwartą. Pozwoli to na ochronę obszarów i obiektów o unikatowej wartości wraz z istniejącymi korytarzami ekologicznymi. Dodatkowo wyznaczono strefy zieleni i rekreacji, strefy produkcji rolniczej i strefy cmentarzy, które wraz ze strefami otwartymi tworzą sieć powiązań przyrodniczych warunkujących integralność w granicach miasta, jego powiązanie z gminami ościennymi oraz przepływ genów i biomasy. Uzupełnieniem tej struktury są tereny z wielofunkcyjną zabudową mieszkaniową jednorodziną lub wielorodziną (niskiej intensywności), dla których określono wysoki wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej.

W planie wyznaczono również strefy mieszkaniowe z bardzo niskim udziałem powierzchni biologicznie czynnej, strefy usługowe, gospodarcze i komunikacyjne oraz infrastrukturalne. To obszary głównie zagospodarowane, które obecnie zaburzają integralność obszaru miasta.

Dla terenów otwartych, wskazanych do przekształcenia poprzez wyznaczenie stref związanych z zabudową określono wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, jako działanie minimalizujące negatywne skutki rozwoju miasta (dla niezagospodarowanych terenów otwartych na osiedlach: Warszewo, Osów, Stołczyn, Skolwin, Żydowce-Klucz, Wielgowo-Sławocieszce-Zdunowo, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce – średnio 50%, miejscowo nawet 60%).

Zasady sporządzania i stopień ogólności omawianego dokumentu, nie pozwalają na wprowadzenie do niego działań, ustaleń i zaleceń, które odnosiłyby się do działań naprawczych w terenach przekształconych. Są one podejmowane w trakcie sporządzania miejscowych planów, które obligatoryjnie uwzględniają poza planem ogólnym szereg innych dokumentów (ustaw, uchwał, programów, strategii), które bezpośrednio odnoszą się do ochrony integralności, powiązań przyrodniczych, przemieszczania się biomasy, konieczności ochrony bioróżnorodności i prowadzenia działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu. Z uwagi na to, że w poszczególnych strefach planistycznych planu ogólnego poza profilem podstawowym ustala się również profil dodatkowy, możliwe będzie wprowadzenie w planach miejscowych np. dodatkowych terenów zieleni naturalnej, urządzonej, szpalerów i innych elementów błękitno – zielonej infrastruktury. Jednym z celów prowadzonej polityki przestrzennej Szczecina jest utworzenie ciągłego systemu ekologicznego poprzez uzupełnienie istniejącej w granicach miasta struktury zieleni.

Z perspektywy zastanych relacji środowiskowych i ograniczeń funkcjonalno-przestrzennych realizacja ustaleń planu ogólnego, na podstawie którego będą sporządzane plany miejscowe, daje optymalne możliwości utrzymania i wzmocnienia istniejących powiązań ekologicznych, a także odbudowy poprzerywanych struktur ekologicznych.

4 Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska i sposoby ich rozwiązania

Do najważniejszych problemów ochrony zasobów, funkcjonowania i stanu środowiska w skali całego Szczecina, które wynikają głównie z ciągłego rozwoju i urbanizacji miasta oraz z zachodzących zmian klimatycznych, należy uznać następujące zagadnienia:

- duże natężenie ruchu drogowego, szczególnie na trasach tranzytowych miasta (ul. Szosa Stargardzka, Cukrowa, Mieszka I, al. Wojska Polskiego) i związana z ruchem komunikacyjnym emisja zanieczyszczeń oraz hałas (narażenie mieszkańców na niekorzystne oddziaływania, zwłaszcza w Śródmieściu i na obszarach intensywnej zabudowy wielorodzinnej),
- występowanie miejskich wysp ciepła w obszarach lewobrzeżnego Szczecina i starego Dąbia,
- osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, występujące szczególnie w północnej części lewobrzeża, mogą powodować – przy nieprzewidywalnych warunkach pogodowych – utratę życia lub zdrowia, straty gospodarcze w zakresie infrastruktury i budynków,
- silna antropopresja na tereny o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- powierzchnie zasklepione uniemożliwiające naturalną vegetację roślin i naturalną retencję wody w miejscu jej opadu (strefa śródmiejskiej zabudowy wielofunkcyjnej oraz obszary zwartej zabudowy),
- deszcze nawalne i częstsza możliwość lokalnych podtopień, z uwagi na brak skutecznego odbioru lub przejścia wód opadowych w krótkim czasie,
- niestabilność i przerwanie powiązań ekologicznych osnowy przyrodniczej miasta, uwidocznione zwłaszcza w obszarze śródmiejskim,
- rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych, zagrażających utrzymaniu we właściwym stanie przyrodniczo istotnych obszarów w mieście,
- zanikanie zbiorowisk roślinnych wodnych i nadwodnych wraz z charakterystycznymi dla nich gatunkami flory i fauny, spowodowane stałym osuszaniem terenów inwestycyjnych oraz kolidującym z funkcjami przyrodniczymi zagospodarowaniem terenów sąsiednich, likwidacja brzegu naturalnego (rzeka Bukowa, odcinki Grzęzińca, Chęszczącej, Płoni),
- niewystarczająca odporność miasta na zmiany klimatyczne.

Plan ogólny ze względu na swoją specyfikę prawną, nie zawiera szczegółowych ustaleń z zakresu ekologii i szeroko rozumianej ochrony środowiska, które uwzględniałyby i stanowiły rozwiązanie dla wszystkich wymienionych wyżej najważniejszych – z punktu widzenia środowiska – problemów w mieście. W trakcie sporządzania analizowanego dokumentu jednym z kluczowych celów było oszczędne gospodarowanie przestrzenią Szczecina oraz zapewnienie jak najmniejszego negatywnego oddziaływania na środowisko, które jest jednym z najważniejszych walorów miasta. Plan ogólny nie dopuszcza możliwości realizacji zabudowy o dużej intensywności na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i w obszarach osuwisk oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jednak rozwój miasta będzie wciąż postępował, urbanizacji ulegną tereny obecnie nieużytkowane, a to odbywać się będzie kosztem powierzchni biologicznie aktywnych. Na etapie sporządzania miejscowych planów zostaną uszczegółowione wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, ustalone zostaną zapisy z sektora ekologii, inżynierii i komunikacji, których celem będzie osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zarówno w ujęciu lokalnym, jak i całego miasta oraz wyeliminowanie zidentyfikowanych problemów z zakresu ochrony środowiska, a przynajmniej złagodzenie ich negatywnego oddziaływania zarówno na ludzi jak i na bioróżnorodność.

4.1 Rozwiązania mające na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W niniejszej prognozie przyjęto pojęcie kompensacji przyrodniczej w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 z późn. zm.) – zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Ponadto w art. 75 ww. ustawy określono, że wymagany zakres kompensacji przyrodniczej w przypadku przedsięwzięć, dla których była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, określa decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz inne decyzje, przed wydaniem których została przeprowadzona ocena

oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zatem w myśl tej ustawy działania kompensacyjne powinny być podejmowane na etapie realizacji ustaleń omawianego w niniejszej prognozie planu, równocześnie z budową obiektów lub tuż po jej zakończeniu.

4.2 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie

W trakcie sporządzania planu ogólnego miasta Szczecin przeanalizowano szereg możliwych rozwiązań alternatywnych. Przedłożony plan ogólny, w tym rozkład stref planistycznych wraz z gminnymi standardami urbanistycznymi jest wariantem najkorzystniejszym pod względem ochrony środowiska, w tym zdrowia i jakości życia mieszkańców, zrównoważonym pod kątem wszystkich grup interesów, w szczególności interesu publicznego. Rozwiązania przyjęte w planie wynikają przede wszystkim z istniejących uwarunkowań, obowiązujących planów miejscowych, wniosków interesariuszy i dyspozycji uchwalonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin. Ustalenia przyjęte w planie ogólnym stanowią najbardziej korzystną społecznie, gospodarczo, ekonomicznie i środowiskowo perspektywę zagospodarowania przestrzennego Szczecina i jednocześnie kompromis szeregu interesów publicznych, często sprzecznych, które trzeba rozstrzygnąć w aktach planowania przestrzennego.

Uwzględniając również ogólność analizowanego dokumentu należy stwierdzić, że szczegółowa analiza prognozowanego oddziaływania zainwestowania poszczególnych terenów na środowisko powinna odbywać się na etapie sporządzania miejscowych planów oraz szczegółowych projektów inwestycyjnych.

4.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji planu

Plan ogólny miasta Szczecin, zgodnie z nowelizacją Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ma zastąpić dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin. W przeciwieństwie do Studium plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, wobec czego jego ustalenia są wiążące już nie tylko przy sporządzaniu miejscowych planów, ale również przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Dzięki temu rozwój zabudowy w mieście będzie odbywał się w sposób bardziej kontrolowany i zrównoważony.

Ideą planu ogólnego jest określenie struktury miasta policentrycznego, o odpowiednio gęstej i wielofunkcyjnej zabudowie, wygodnego do przemieszczania się pieszo, rowerem i komunikacją publiczną, harmonijnego w aspekcie funkcjonalnym, środowiskowym, gospodarczym, społecznym, kulturowym i wizualnym.

Różnice pomiędzy Studium 2022 i planem ogólnym są stosunkowo niewielkie pod względem klasyfikacji funkcjonalnej terenów, udziału powierzchniowego i rozmieszczenia poszczególnych typów zabudowy. Preferując rozwój zwarty i recykling przestrzeni w obu dokumentach ogranicza się podaż terenów rozwojowych do wartości niezbędnych.

Plan ogólny daje gwarancję kompleksowego ujęcia polityki przestrzennej miasta. W połączeniu z innymi dokumentami strategicznymi, ma na celu określenie jak najbardziej korzystnego kierunku rozwoju Szczecina, przy uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych i potrzeby ochrony interesu publicznego, środowiska przyrodniczego i kulturowego.

W zapisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu ustawodawca określił ostateczny termin uchwalenia planu ogólnego, a jego brak uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac planistycznych. Bez planu ogólnego zamrożona zostanie możliwość uchwalania miejscowych planów oraz wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

Odstąpienie od realizacji ustaleń planu ogólnego spowoduje, że przekształcenia środowiska Szczecina następować będą na skutek realizacji obowiązujących na terenie miasta miejscowych planów. Większość z nich poddana została procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zatem należy się spodziewać skutków dla lokalnego środowiska opisanych w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych do tych planów miejscowych. Na pozostałych terenach bezplanistycznych nie będzie możliwości uchwalania nowych planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

5 Przewidywane znaczące oddziaływania

Plan ogólny miasta Szczecin nie formułuje zakazu wobec realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym na analizowanym terenie mogą wystąpić

zarówno przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jak i przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, a także przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

Realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Powyższe przedsięwzięcia są wymienione w rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Inwestycje oddziałujące znacząco na środowisko mogą pojawić się przede wszystkim w strefie gospodarczej, usług, wielofunkcyjnej, a także infrastrukturalnej.

Znaczące oddziaływania na środowisko mogą mieć charakter przejściowy, związany z realizacją przedsięwzięcia albo jego likwidacją (np. budowa infrastruktury podziemnej). Część przedsięwzięć, szczególnie infrastrukturalnych (napowietrznych lub naziemnych, w tym transportowych), charakteryzuje trwałe oddziaływanie na środowisko. W tym przypadku ocenia się również oddziaływanie długoterminowe i skumulowane, a analizie kosztów i korzyści podlega oddziaływanie na wszystkie elementy środowiska.

Część możliwych do wskazania, a wynikających z planu ogólnego przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to inwestycje celu publicznego. Przedsięwzięcia o takim charakterze realizowane są tylko i wyłącznie w celu realizacji zadań własnych gminy lub realizacji innych ważnych celów publicznych, w tym realizacji zadań ponadlokalnych, a jeśli tak, to są one prowadzone z poszanowaniem dla środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Istniejący system prawny sprzyja ograniczeniu do niezbędnej ingerencji we własność prywatną i zasoby przyrodnicze. Jeśli taka ingerencja jest niezbędna, to służy interesowi ogółu i ma na celu poprawę warunków życia ludzi. W obszarze miasta można wskazać tereny, których warunki życia ludzi mają prymat nad innymi działaniami i sytuacje przeciwnie, w których unikatowość zasobów środowiska decyduje o ich bezwzględnej wyższości i ochronie.

W przypadku pozostałych przedsięwzięć (prywatnych np.: w zakresie produkcji, składowania i usług) ich oddziaływanie, niezależnie od charakteru powinno ograniczać się do terenu, do którego realizujący przedsięwzięcie ma tytuł prawny.

W związku z tym, że plan ogólny określa główne przeznaczenie terenu z podstawowymi wskaźnikami zabudowy i zagospodarowania terenu i nie precyzuje szczegółowo dokładnego rozmieszczenia, wielkości i zastosowania rozwiązań technicznych przedsięwzięć, na etapie planu nie jest możliwe określenie szczegółowego wpływu zapisów analizowanego dokumentu na środowisko. Określenie wpływu zagospodarowania możliwe będzie dopiero po sprecyzowaniu szczegółowych wytycznych co do zagospodarowania terenu i rozwiązań technicznych. W związku z tym w prognozie określony został ogólny charakter przewidywanych zmian środowiska, wynikających z zapisów planu ogólnego. Bardziej szczegółowy wpływ na środowisko powinien zostać stwierdzony na etapie sporządzania miejscowych planów oraz szczegółowych projektów inwestycyjnych.

5.1 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

W niniejszej prognozie opisano uwarunkowania przyrodnicze obszaru planu uwzględniając sąsiedztwo, skalę ocenianego dokumentu, jak również dostępne opracowania przyrodnicze i autorską wiedzę o Szczecinie. Nie zaistniała potrzeba uszczegółowienia sporządzonego opisu. W rozdziale 3. Analiza i ocena stanu środowiska wraz z przewidywanymi oddziaływaniami przedstawiono uwarunkowania środowiska Szczecina wraz z przewidywanymi skutkami jakie najprawdopodobniej wystąpią na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego w odniesieniu do skali komentowanego aktu planistycznego. Organ sporządzający plan ogólny nie jest w posiadaniu szczegółowych parametrów planowanych zamierzeń, które ujawniane są np. na etapie projektu budowlanego, a wszelkie dyspozycje wymagające określenia bardziej szczegółowych wytycznych z zakresu polityki przestrzennej miasta, będą zawarte w planach miejscowych.

W dokumencie opisano skutki realizacji zapisów planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska. Stopień szczegółowości analizowanego dokumentu pozwala jedynie na wskazanie stref oraz podstawowych wskaźników zagospodarowania terenu, w których będą występować poszczególne funkcje. Nie obejmuje szczegółowego wskazania lokalizacji przedsięwzięć, a co za tym idzie, brak jest podstaw do szczegółowej oceny skutków środowiskowych. Realizacja poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, a także ich wpływ na środowisko, będą rozpatrywane na poziomie planów miejscowych.

5.2 Oddziaływania skumulowane

Przez oddziaływania skumulowane należy rozumieć zmiany w środowisku wywołane łącznym oddziaływaniem przedsięwzięć realizowanych obecnie, w przeszłości i przyszłości. Suma oddziaływań z różnych źródeł decyduje o wynikowym stanie poszczególnych komponentów środowiska i ich wzajemnym powiązaniu. Ocenę oddziaływań skumulowanych cechuje wysoki poziom niepewności odnoszący się do przyszłych oddziaływań.

Prognozowane skumulowane skutki realizacji zapisów planu ogólnego, a zwłaszcza związanej z istniejącą i przyszłą zabudową będą przejawiać się zazwyczaj w postaci:

- utraty powierzchni biologicznie czynnych,
- wymiany gatunkowej roślin i zwierząt na rzecz osobników typowych dla środowiska miejskiego,
- emisji do środowiska (ścieków, odpadów, ciepła, zanieczyszczeń powietrza w tym hałasu),
- zmianami cech krajobrazowych,
- podniesienia jakości życia mieszkańców (dostęp do usług, zasobu mieszkaniowego, infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, komunikacyjnej i inżynieryjnej).

Podstawowym narzędziem planistycznym ograniczającym intensywność oddziaływań skumulowanych w skali lokalnej, osiedlowej i całego miasta są ustalenia miejscowych planów. Podczas prac projektowych konstruowane są zapisy, których celem jest zachowanie dla przyszłych pokoleń dobrego stanu poszczególnych komponentów środowiska oraz wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatyczne przy uwzględnieniu wysokiej jakości życia mieszkańców.

Należy również pamiętać, że na każdym etapie realizacji inwestycji podstawowym obowiązkiem jest przestrzeganie wymogów ochrony środowiska. Priorytetowe jest zapewnienie bezpieczeństwa dla zdrowia i życia ludzkiego oraz środowiska. Inwestorzy poszczególnych przedsięwzięć powinni posiadać wszelkie wymagane prawem pozwolenia i umowy dotyczące korzystania ze środowiska, nadzorować prawidłowe funkcjonowanie urządzeń, zapewnić przestrzeganie przepisów prawa, w tym przepisów z zakresu ochrony środowiska. W planie ogólnym regulowane są te zagadnienia, które zostały wskazane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i które stanowią przedmiot ustaleń planu. Plan nie może narzucać działań o charakterze technicznym (w znaczeniu stosowanej techniki i technologii), organizacyjnym (funkcjonowania i struktury organizacyjnej podmiotów) i zapobiegawczym. Takie działania regulują odrębne procedury inwestycyjne.

5.3 Transgraniczne oddziaływania

Plan ogólny nie zawiera rozwiązań, których realizacja spowoduje wystąpienie transgranicznego oddziaływania na środowisko, wymagającego przeprowadzenia postępowania określonego w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Skala analizowanego dokumentu, który zawiera strefy planistyczne oraz graniczne wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, jego ogólny charakter i brak rozmieszczenia konkretnych przedsięwzięć, których parametry mogłyby wymagać przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania wskazują, że plan ogólny nie podlega takiemu postępowaniu.

6 Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym i sposoby ich uwzględnienia

Plan ogólny stanowi akt prawa miejscowego i jest podstawą do sporządzania miejscowych planów oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dokument określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne – parametry i wskaźniki zabudowy. Celem planu ogólnego jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta Szczecin, poprzez zagospodarowanie zgodne z aktualnymi oraz przyszłymi potrzebami przestrzennymi, przy jednoczesnej ochronie najbardziej wartościowych komponentów i obszarów. Plan ogólny nie wskazuje miejsca ani rodzaju konkretnych inwestycji.

Działania przewidziane w planie ogólnym w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego są zgodne z celami ochrony środowiska zawartymi w dokumentach strategicznych opracowywanych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Cele polityki ekologicznej ustanowione na szczeblu krajowym

uwzględniają cele ochrony środowiska rangi europejskiej, zawarte w dyrektywach Unii Europejskiej. Cele polityki ekologicznej państwa znajdują odzwierciedlenie w celach polityki ekologicznej województwa zachodniopomorskiego, a te z kolei nakreślają konkretne założenia Programu ochrony środowiska miasta Szczecin.

Najważniejszym dokumentem w obszarze polityki ekologicznej państwa jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – PEP2030. Zgodnie z Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, PEP2030 jest jednym z zintegrowanych dokumentów strategicznych. Wskazuje cele, których realizacja ma zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne Polski i wysoką jakością życia. PEP2030 „...wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030...”.

Polityka przestrzenna miasta Szczecin, wyrażona w zapisach planu ogólnego oraz planów miejscowych, jest odzwierciedleniem celów polityki ekologicznej województwa zachodniopomorskiego, wynikających ze Strategii rozwoju województwa Zachodniopomorskiego (uchwała Nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r. – aktualnie w trakcie aktualizacji) i planu zagospodarowania województwa (uchwała Nr XXXII/334/02 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r.). Cele te realizowane są poprzez programy operacyjne. Ich zasadą jest bieżące dostosowywanie do dokumentów rządowych, dlatego uznaje się za wystarczające w niniejszej prognozie skonfrontowanie ustaleń planu ogólnego z ustaleniami projektu Strategii rozwoju Szczecina (SRS 2023) oraz Programem Ochrony Środowiska Miasta Szczecin na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028. Strategia rozwoju Szczecina (SRS 2035) definiuje cele i kierunki rozwoju miasta do roku 2035. SRS 2035 została ukierunkowana na zrównoważony i regeneratywny rozwój miasta, bazujący na potencjałach własnych i obszaru funkcjonalnego oraz na trwałą poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej szczecinian. Koncentruje się na działaniach i dostępnych instrumentach zorientowanych terytorialnie, które odpowiadają aktualnym wyzwaniom rozwojowym w 4 podstawowych sferach: społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń, środowisko i klimat. Polityka przestrzenna miasta Szczecin wyrażona w dokumencie planu ogólnego została zintegrowana z dokumentami strategicznymi.

Tabela 4. Cele środowiskowe w dokumentach krajowych

Polityka ekologiczna państwa 2030	
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Utrzymanie terenów zieleni i zapewnienie warunków do organizacji nowych zasobów zieleni poprzez wyznaczenie stref otwartych, stref zieleni i rekreacji , a także wyznaczenie w podstawowych i dodatkowych profilach funkcjonalnych terenów zieleni, wód, lasów w większości stref planistycznych.
Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Ochrona wartościowych komponentów i obszarów poprzez objęcie ich strefami otwartymi , określenie wskaźników i parametrów dla nowej zabudowy, wyznaczenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach planistycznych.
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych stref planistycznych, objęcie terenów o największej masie biologicznej strefami zieleni i rekreacji oraz strefami otwartymi .

Źródło: Opracowanie na podstawie Polityki ekologicznej państwa 2030.

Tabela 5. Cele środowiskowe zawarte w dokumentach ponadlokalnych i lokalnych

Cele środowiskowe	Działania na rzecz spełnienia celów zawarte w planie ogólnym	Działania na rzecz spełnienia celów zawarte w planach miejscowych
Zasoby przyrodnicze		
Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej	Ochrona wartościowych komponentów i obszarów poprzez objęcie ich strefami zieleni i rekreacji oraz strefami otwartymi wykluczonymi z możliwości zainwestowania; stworzenie warunków do kształtowania nowych terenów zieleni poprzez strefowanie obszarów oraz określenie podstawowych i dodatkowych profili funkcjonalnych, kształtowanie	Ochrona istniejących terenów zieleni, zarówno chronionych na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, jak i tych uznanych za wartościowe w granicach planu miejscowego, ochrona istniejących oraz zasady kształtowania nowych zasobów zieleni, ochrona gatunków flory i fauny zarówno chronionych na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, jak i tych uznanych za wartościowe w granicach planu miejscowego, ochrona terenów leśnych – zgodnie
Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej		
Ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych		

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego miasta Szczecin

Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych	stref planistycznych o funkcjach zieleni w sposób zapewniający łączność pomiędzy poszczególnymi elementami, określenie wskaźników urbanistycznych w celu ograniczenia możliwości inwestycyjnych w poszczególnych strefach.	z planem urządzania lasu, podnoszenie adaptacji do zmian klimatu poprzez odpowiednią gospodarkę wodno-ściekową, określenie zasad retencji i udziału powierzchni chłonnych, sposoby zagospodarowania wód powierzchniowych, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
Zwiększenie roli zielonej infrastruktury w łagodzeniu skutków zmian klimatu		
Powierzchnia ziemi		
Ochrona powierzchni ziemi przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	Wyznaczanie stref planistycznych i określenie wskaźników urbanistycznych z uwzględnieniem terenów do rekultywacji oraz terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, a także planów rewitalizacji, określenie udziału powierzchni biologicznie czynnych dla poszczególnych stref planistycznych.	Uwzględnienie w zapisach planów miejscowych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, ochrona terenów skarp, ustalenie funkcji poszczególnych terenów elementarnych w dopasowaniu do warunków gruntowych, wskazanie konieczności/możliwości stosowania dodatkowych rozwiązań technicznych z zakresu budownictwa zmierzających do poprawy warunków gruntowych, uwzględnienie terenów wymagających rekultywacji, rewitalizacji, określenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, udziału zabudowy, określenie sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów elementarnych, w tym udziału i rodzaju zasobów zieleni, określenie zasad gospodarki wodno-ściekowej, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
Zasoby geologiczne		
Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Zapewnienie ochrony udokumentowanych złóż kopalin przed trwałym zagospodarowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację w przyszłości poprzez objęcie ich strefami otwartymi, wykluczonymi z możliwości zainwestowania.	Ochrona udokumentowanych złóż kopalin przed trwałym zagospodarowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację w przyszłości poprzez ustalenia planu (m.in.: funkcjonalne, ekologiczne, inżynierskie).
Pozostawienie złóż perspektywicznych występujących na terenie miasta Szczecin w nienaruszonym stanie		
Wody i gospodarowanie wodami		
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych	Objęcie terenów wód strefami zieleni i rekreacji oraz strefami otwartymi, wykluczonymi z możliwości zainwestowania, określenie wskaźników urbanistycznych ograniczających możliwości zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią.	Objęcie ochroną istniejących zbiorników wodnych, kształtowanie otoczenia wód powierzchniowych (utrzymanie/wprowadzenie zieleni, wyznaczenie korytarzy ekologicznych), uwzględnienie map zagrożenia powodziowego przy formułowaniu zapisów miejscowego planu, określenie zasad gospodarki wodno-ściekowej, wskazanie możliwych rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, określenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzanie nowych zasobów zieleni zwiększających możliwości retencyjne obszarów, wskazanie w planach miejscowych terenów na zbiorniki retencyjne.
Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą		
Jakość powietrza atmosferycznego		
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego	Zapewnienie możliwości rozwoju niskoemisyjnych, przyjaznych środowisku źródeł ciepła i energii elektrycznej poprzez wyznaczenie stref infrastrukturalnych i gospodarczych, a także wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej w profilach podstawowych dla każdej strefy planistycznej	Ustalenie zasad budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, wskazanie obowiązku stosowania rozwiązań zmniejszających zużycie wody, niskoemisyjnych, energooszczędnych lub wykorzystujących odnawialne źródła energii, określenie zasad realizacji instalacji odnawialnych źródeł energii.
Przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu		
Hałas		

<p>Poprawa klimatu akustycznego poprzez dążenie do obniżenia hałasu co najmniej do poziomu obowiązujących standardów</p>	<p>Ograniczenie emisji hałasu poprzez odpowiednie kształtowanie stref planistycznych.</p>	<p>Klasyfikacja akustyczna terenów, wskazanie konieczności podjęcia działań technicznych w celu zapewnienia odpowiednich poziomów hałasu, odpowiednia lokalizacja terenach o funkcjach wrażliwych akustycznie względem terenów o funkcjach powodujących emisję hałasu, wprowadzanie barier akustycznych w postaci zasobów zieleni, odpowiednie kształtowanie sąsiedztwa emitorów hałasu (m.in. dróg).</p>
<p>Gospodarka wodno-ściekowa</p>		
<p>Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej</p>	<p>Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej na istniejących i planowanych jednostkach osadniczych poprzez wyznaczenie stref infrastrukturalnych, wyznaczenie w podstawowych profilach funkcjonalnych terenów infrastruktury technicznej dla każdej ze stref planistycznych</p>	<p>Ustalenie zasad budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, wskazanie obowiązku stosowania rozwiązań zmniejszających zużycie wody, niskoemisyjnych, energooszczędnych lub wykorzystujących odnawialne źródła energii, wskazanie obowiązku stosowania rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w poszczególnych terenach elementarnych, wskazanie obowiązku maksymalnej możliwej infiltracji do gruntu wód opadowych i roztopowych w połączeniu z retencją.</p>

Źródło: Opracowanie BPPM na podstawie treści Programu ochrony środowiska dla miasta Szczecina na lata 2021-2024 (z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028) oraz Strategii rozwoju Szczecina (SRS 20235).

Przedstawione sposoby uwzględnienia celów i innych problemów środowiska nie obejmują wszystkich zagadnień. Polityka przestrzenna miasta prowadzona jest przy zastosowaniu zasady zrównoważonego rozwoju, co wynika z obowiązujących przepisów prawa. Analiza dyspozycji zawartych w planie ogólnym miasta Szczecin pozwala stwierdzić, że zagadnienia ochrony środowiska przyrodniczego i oddziaływania na warunki życia ludzi uwzględnione zostały w sposób kompleksowy, w dostosowaniu do szczegółowości dokumentu określonego w przepisach dotyczących planowania przestrzennego.

W planie ogólnym, poprzez jego ustalenia i zgodność z dokumentami strategicznymi różnych szczebli, zapewniono warunki do realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym. Służą temu dyspozycje na poziomie szczegółowości planu ogólnego, które implementowane będą w planach miejscowych oraz pozostałych dokumentach dotyczących zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin.

Osiągnięcie tych celów zarówno na poziomie planu ogólnego, jak i planów miejscowych, wpływa na zasobooszczędność, wsparcie dla zielonej gospodarki i konkurencyjność gospodarki niskoemisyjnej oraz budowanie odporności miasta na zmiany klimatyczne i inne sytuacje kryzysowe.

7 Metody analizy skutków realizacji planu

Realizacja polityki przestrzennej określonej w planie ogólnym opierać się będzie o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Stopień realizacji zamierzeń planistycznych powinien być okresowo weryfikowany przez aktualizację inwentaryzacji zagospodarowania poszczególnych terenów i monitoring wykonanych inwestycji.

Za najlepsze narzędzie oceny skutków realizacji postanowień planu uznaje się system pomiarów i ocen stanu środowiska objęty Państwowym Monitorowaniem Środowiska, którego podstawowym zadaniem jest dostarczanie informacji o aktualnym stanie środowiska i stopniu zanieczyszczenia jego poszczególnych komponentów, w tym: jakości gleb i ziemi, zmian stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poziomu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, hałasu, poziomu promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania odpadami. Pomiary i badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są zgodnie z obowiązującym systemem prawnym, a ich zakres przyporządkowany jest odpowiednim instytucjom i organom.

Częstotliwość przeprowadzania analiz powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej. Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyniki omawianych analiz powinny być przekazywane, co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady miasta. Proponuje się, aby analizy dotyczące ochrony środowiska były przeprowadzane również z taką częstotliwością.

8 Podsumowanie

Przedmiotem prognozy jest ocena ustaleń planu ogólnego miasta Szczecin w perspektywie przewidywanego oddziaływania i skutków dla środowiska ustaleń polityki przestrzennej miasta.

Plan ogólny miasta Szczecin, zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zastępuje dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin. W przeciwieństwie do Studium plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, wobec czego jego ustalenia są wiążące już nie tylko przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ale również przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Dzięki temu rozwój zabudowy w mieście będzie odbywał się w sposób kontrolowany i zrównoważony. Bez planu ogólnego wstrzymana zostanie możliwość uchwalania miejscowych planów oraz wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

Plan ogólny jest dokumentem ujednoczonym dla całego kraju i jednocześnie dostosowanym do indywidualnych uwarunkowań Szczecina. Generalnie kontynuuje dotychczasową politykę przestrzenną miasta, ale na podstawie nowych regulacji ustawowych zostaje zmieniona prezentacja ustaleń przestrzennych i ograniczona do zamkniętego katalogu 13 stref planistycznych. W planie wyznaczono strefy planistyczne, dla których określono podstawowe parametry urbanistyczne: maksymalny udział powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną wysokość zabudowy oraz maksymalną nadziemną intensywność zabudowy. W każdej ze stref planistycznych określono również podstawowy i dodatkowy profil funkcjonalny, na podstawie których na etapie sporządzania planów miejscowych określone zostanie szczegółowe przeznaczenie danego terenu. W ramach planu ogólnego zostały wyznaczone dodatkowe elementy, takie jak: obszar uzupełnienia zabudowy – tereny, na których będzie można uzyskać decyzję o warunkach zabudowy i obszar zabudowy śródmiejskiej – tereny przeznaczone pod intensywniejszą zabudowę miejską.

Celem omawianego dokumentu jest osiągnięcie w przyszłości miasta zwartej, dostępnego, o odpowiednio gęstej, wielofunkcyjnej zabudowie, komfortowego do przemieszczania się pieszo, rowerem, komunikacją publiczną, zharmonizowanego pod względem funkcjonalnym, środowiskowym, gospodarczym, społecznym, kulturowym oraz krajobrazowym.

Plan ogólny daje gwarancję kompleksowego ujęcia polityki przestrzennej miasta jako prawa miejscowego i przyjmuje maksymalne i minimalne wskaźniki, w tym ustala minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. To skuteczniejsze narzędzie planistyczne do egzekwowania powierzchni o naturalnej zdolności retencyjnej, błękitno-zielonej infrastruktury niż nienormatywne postulaty Studium. Wraz z innymi dokumentami strategicznymi, w szczególności w zgodności ze Strategią rozwoju miasta Szczecin 2035, ma na celu określenie korzystnych i skorelowanych kierunków rozwoju metropolii Szczecina, przy uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych i potrzeby ochrony interesu publicznego, środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Określony w planie ogólnym rozkład stref planistycznych z wyznaczonymi podstawowymi i dodatkowymi profilami funkcjonalnymi wraz z generalnymi wskaźnikami urbanistycznymi powoduje, że oszacowanie wpływu na środowisko jest wysoce utrudnione. Jedną z przyczyn tych trudności jest poziom szczegółowości analizowanego dokumentu, który nie precyzuje dokładnej lokalizacji danej funkcji, np. w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną na etapie planu miejscowego można ustanowić tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny usług, tereny komunikacji i zieleni urządzonej oraz infrastruktury technicznej (profil podstawowy), ale również tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zieleni naturalnej, lasu i wód (profil dodatkowy). Ponadto żadna ze stref nie posiada szczegółowego określenia zasad ochrony środowiska, obsługi komunikacyjnej, realizacji infrastruktury technicznej, ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. Uszczegółowienie, które pozwoliłoby na rzetelną ocenę wpływu realizacji poszczególnych funkcji, nastąpi dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów, po określeniu istniejących uwarunkowań środowiskowych oraz potrzeb rozwojowych miasta.

Przedstawiona w planie ogólnym struktura stref planistycznych wraz ze wskaźnikami urbanistycznymi stwarza warunki do zrównoważonego gospodarowania przestrzenią z zachowaniem najcenniejszych zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej, krajobrazu, bioróżnorodności, dziedzictwa kulturowego i innych wartości cywilizacyjnych i pokoleniowych. Najbardziej wartościowe zasoby środowiska stanowiące o jego różnorodności zostały objęte strefą otwartą, zieleni i rekreacji z wysokim minimalnym wskaźnikiem

powierzchni biologicznie czynnej – dopuszczone zagospodarowanie w granicach tych stref ma charakter wysoce ekstensywny i skupia się na wyposażeniu tych terenów wyłącznie w niezbędną infrastrukturę umożliwiającą ich prawidłowe zarządzanie i obsługę, a także wynika ze stanu istniejącego od wielolecia. Plan ogólny zakłada poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej, infrastrukturalnej, komunikacyjnej na terenach obecnie wolnych od zagospodarowania. Rozpoczęcie procesów inwestycyjnych na terenach otwartych wpłynie negatywnie głównie na przypowierzchniowe warstwy ziemi i jej zdolności retencyjne, zasoby roślin i zwierząt, krajobraz, lokalny topoklimat. Postępujące zainwestowanie miasta związane będzie ze zmniejszaniem areału terenów otwartych oraz z przekształceniami w postaci utwardzenia gruntu, wprowadzeniem powierzchni zasklepionych, lokalnych niwelacji terenu, wprowadzeniem obiektów kubaturowych, które będą emitowały substancje do środowiska. Takie działania będą możliwe we wszystkich strefach planistycznych związanych z zabudową i przyjmuje się je za nieuniknione, związane z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta.

Plan ogólny nie dopuszcza możliwości realizacji zabudowy o dużej intensywności na terenach o wysokich walorach ekologicznych, przyrodniczych, krajobrazowych i w obszarach osuwisk oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jednak rozwój miasta będzie wciąż postępował, urbanizacji ulegną tereny obecnie nieużytkowane, a to odbywać się będzie kosztem powierzchni biologicznie aktywnych. Na etapie sporządzania miejscowych planów zostaną uszczegółowione wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, ustalone zostaną zapisy z sektora ekologii, inżynierii i komunikacji, których celem będzie osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zarówno w ujęciu lokalnym, jak i całego miasta oraz wyeliminowanie, a przynajmniej złagodzenie negatywnego oddziaływania rozwoju miasta zarówno na ludzi, jak i na bioróżnorodność.

Obecny system prawny, świadomość ekologiczna społeczeństwa, kontrola społeczna i standardy przyjmowane i obowiązujące dla zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego pozwalają przewidywać, że aktualny stan środowiska nie zostanie w istotny sposób pogorszony, a sukcesywne wprowadzanie rozwiązań służących ochronie środowiska i poprawie jego kondycji pozwolą skompensować niekorzystne skutki procesu urbanizacji Szczecina zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

9 Literatura i materiały źródłowe

Biuro Konserwacji Przyrody, Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego, Szczecin 2010.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie, Ocena jakości wód podziemnych, na podstawie wyników regionalnego monitoringu wód podziemnych uzyskanych w roku 2022 z terenu województwa zachodniopomorskiego, Szczecin 2023.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie, Pięcioletnia ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za lata 2019-2023, Szczecin czerwiec 2024.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, Szczecin 2024.

Jarosik J. (red.), Kompendium wiedzy o sieci Natura 200 dla samorządu, GDOŚ.

Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988.

Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.

Opracowanie koncepcji techniczno-kosztowej zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Szczecinie, Retencjapl Sp. z o.o., Szczecin grudzień 2023.

Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Pomorski, Zasoby złóż kopalin i wód podziemnych oraz aspekty ochrony środowiska abiotycznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczecina, Szczecin 2004.

Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Szczecin – uchwała Nr VII/218/19 Rady Miasta Szczecin z dnia 28 maja 2019 r.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, marzec 2009.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, BPPM, Szczecin, 2021.

Program Ochrony Środowiska Miasta Szczecin na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028, Wrocław, 2021.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Szczecin na lata 2020 – 2025, EKKOM Sp. z o.o., Kraków, listopad 2020.

Strategia rozwoju miasta Szczecin 2035.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecin, uchwała Nr XXXIX/1061/22 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 kwietnia 2022 r.

Waloryzacja przyrodnicza Szczecina, Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 2018.

Ziarnek K., Piątkowska D. (red.), Wdrażanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na przykładzie województwa zachodniopomorskiego, RDOŚ w Szczecinie, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010.

Internet:

https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_halasu/stan_srodowiska/Ocena_stanu_akustycznego_zachodniopomorskie_2020.pdf.

https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/raporty/stan_srodowiska_2020_zachodniopomorskie.pdf.

https://szczecin.stat.gov.pl/files/gfx/szczecin/pl/defaultstronaopisowa/1234/1/1/rocznik_szczecin_2020__02_stan_i_ochrona_srodowiskaf.pdf.

<https://www.gov.pl/web/gios/stale-badania-odry-i-pozostalych-wod-w-polsce>.

<https://mkoo.pl/index.php?mid=4&aid=1295&lang=PL> (Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem).

<https://ios.edu.pl/wp-content/uploads/2022/12/raport-konczacy-prace-zespolu-ds-sytuacji-w-odrze-2.pdf>.

<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>.

<https://www.pgi.gov.pl/midas>.

KONSULTACJE_POG_MARZEC_2026